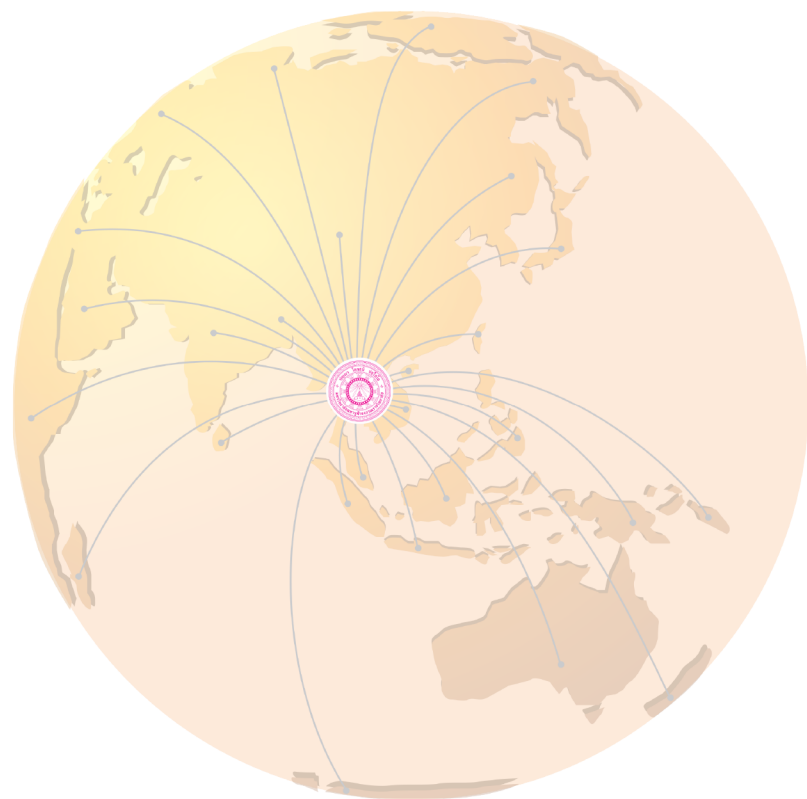

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เลขที่ 79 หมู่ 1 ถ.พหลโยธิน
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035-248-000 ต่อ 8203
E-mail: joidin.mcu@gmail.com

ISSN: 2773-9910

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ประกอบด้วย พระพุทธศาสนา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ บริหารธุรกิจ การจัดการ และสหวิทยาการอื่นๆที่นำเสนอองค์ความรู้เชิงนวัตกรรม โดยเปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ที่ปรึกษาวารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์

พระธรรมวัชรบัณฑิต, ศ.ดร.

พระเทพพรเมธี, รศ.ดร.

พระสุวรรณเมธามรณ, ผศ.

พระเมธีธรรมาจารย์, รศ.ดร.

พระเทพเวที, รศ.ดร.

พระครูโสภณพุทธิศาสตร์, ผศ.ดร.

พระโสภณวชิราภรณ์

พระครูปริยัติกิตติธำรง, รศ.ดร.

พระอุดมสิทธิธนายก, ผศ.ดร.

รศ.ดร.สุรพล สุขะพรหม

รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง

ผศ.ร.อ.ดร.ประมาณเลิศ อัจฉริยปัญญากุล

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณาธิการ:

พระปลัดระพิน พุทธิสาร, ผศ.ดร.

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ:

พระมหากษัตริยา กิตติโสภณ, ผศ.ดร.

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

หัวหน้ากองบรรณาธิการ:

ผศ.ดร. สุริยา รักษาเมือง

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ทีมบรรณาธิการ:

รศ.ดร. ดวงตา สราญรัมย์

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

รศ. พล.ท.ดร. วีระ วงศ์สรรค์

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

รศ.ดร. สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รศ.ดร. ภัทรพล ไชยเย็น

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รศ.ดร. อัจฉรา หล่อตระกูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ผศ.ดร. ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผศ.ดร. บุษกร วัฒนบุตร

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ผศ.ดร. สอาด บรรเจิดฤทธิ์

มหาวิทยาลัยแสงธรรมฟอร์ต

ผศ.ดร. อุทัย สติมัน

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ผศ.ดร. สมคิด ดวงจักร

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

น.อ.ดร. นภัทร์ แก้วนา

วิทยาลัยการทัพอากาศ

ผศ.ดร. วันชัย สุขตาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

อ.ดร. กฤษณะ ทองแก้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ผศ.ดร. อติวุฒิ หมั่นมี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผศ.ดร. ประเสริฐ อิลาว

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผศ.ดร. ผดุง วรรณทอง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กองจัดการ:

พระสมนึก ธีรปัญโญ

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อาจารย์ ดร. สุภัทรชัย สีสะใบ

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อาจารย์ ดร. นิกร ศรีราช

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศิลปกรรม:

ผศ.ดร. สุริยา รักษาเมือง

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผศ.ดร. ประสิทธิ์ พุทธศาสน์ศรีธา

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงาน:

สำนักงานวารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหารคน

บัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อาคารเรียนรวม
โซน B ชั้น 5 เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170**จัดพิมพ์โดย:**โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
13170 โทร. 035-248-000 ต่อ 8555, 8556, 5541. แฟกซ์. 035-248-000 ต่อ 8545

Vol.4 No.2 July - December 2021

Number of prints: 10 copies

Release Date Is 2 Copies Per Year.

Issue 1 January – June.

Issue 2 July – December.

Objective:

To Promote and Encourage Instructs, Academics, Students and Other Interested Persons to Have the Opportunity to Disseminate Academic and Research Works in Social Sciences and Huminites Science Related Subjects Such as Buddhism, Political Science, Public Administration, Law, Business Administration, Management and other interdisciplinary areas that offer innovative knowledge by accepting articles in both Thai and English.

Advisory Board of Journal

Prof. Dr. Phra Dhamvatjarabundit	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Assoc. Prof. Dr. Phra Theppawaramethi	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Asst. Prof. Phra Suwanmethaphorn	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Assoc. Prof. Dr. Phra Methithammajarn	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Assoc. Prof. Dr. Phra Thepwethi	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Asst. Prof. Dr. Phrakhru Sophonphutthisat	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Phra Sophonvachiraphorn	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Assoc. Prof. Dr. Phrakru Pariyatkittithamrong	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Asst. Prof. Dr. Phra Udomsitthinayok	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Assoc. Prof. Dr. Surapon Suyaporm	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Assoc. Prof. Dr. Kiettisak Suklueang	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Asst. Prof. Capt. Dr. Pramanlert Atcharyapanyakun	Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Editor:

Asst. Prof. Dr. Phrapalad Raphin Buddhisaro	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
---	---

Assistant Editor:

Asst. Prof. Dr. Phramaha Krisada Kittisobhano Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Editor in Chief:

Asst. Prof. Dr. Suriya Raksamueng Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Editorial Team:

Assoc. Prof. Dr. Duangta Saranrom	Rajapruk University
Assoc. Prof. Lt. Gen. Dr. Weera Wongsan	National Defence College of Thailand
Assoc. Prof. Dr. Sanya Kenaphoom	Rajabhat Maha Sarakham University
Assoc. Prof. Dr. Pattarapol Chaiyen	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Assoc. Prof. Dr. Achara Lortrakul	Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
Asst. Prof. Dr. Chonsit Sitisungnoen	Silpakorn University
Asst. Prof. Dr. Butsakon Watthanabut	North Bangkok University
Asst. Prof. Dr. Sa-at Banchoetrit	Stamford International University
Asst. Prof. Dr. Uthai Satiman	Suan Dusit University
Asst. Prof. Dr. Somkid Duangchak	Chom Bueng Rajabhat University
Gp. Capt. Dr. Naphat Kaeonak	Air Force College
Asst. Prof. Dr. Wanchai Suktam	Surindra Rajabhat University
Dr. Kitsana Thongkaeo	Suratthani Rajabhat University
Asst. Prof. Dr. Thitiwut Manmee	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Asst. Prof. Dr. Prasert Thilao	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Asst. Prof. Dr. Phadung Wanthong	Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Management Division:

Phra Somnuek Therapanyo	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Dr. Suphattharachai Sisabai	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Dr. Nigorn Srirat	Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Fine arts:

Asst. Prof. Dr. Suriya Raksamueng	Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Asst. Prof. Dr. Prasit Phutthasatsattha	Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Office:

The Office Journal of Interdisciplinary Innovation. Graduate School of Political Science
Faculty of Social Sciences Mahachulalongkornrajavidyalaya University Class B,
5th Floor, 79 Moo 1, Lam Sai, Wang Noi, Ayutthaya 13170.

Published by:

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Printing House 79 Moo 1, Lam Sai, Wang Noi, Ayutthaya. 13170. Call. 035-248 - 000, ext. 8555,8556,5541 Fax. 035-248-000. ext. 8545.

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ : วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์

ARTICLE REVIEW BOARD: JOURNAL OF INTERDISCIPLINARY INNOVATION

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายใน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

1. พระธรรมวัชรบัณฑิต, ศ.ดร.
2. พระเทพปริยัติเมธี, รศ.ดร.
3. พระครูปริยัติกิตติธำรง, รศ.ดร.
4. พระครูปรีมานุรักษ์, รศ.ดร.
5. พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, ศ.ดร.
6. พระมหาสมบุญ จุฑมิกโร, รศ.ดร.
7. พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ฐิริปญโญ, ผศ.ดร.
8. พระคมสัน ฐิตเมธโส, ผศ.
9. พระมหาภุชญา กิตติโสภณ, ผศ.ดร.
10. พระครูวินัยธรเอก ชินวิโส, ดร.
11. ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง
12. ศาสตราจารย์ ดร.จันทน์ อติวัฒนสิทธิ์
13. รองศาสตราจารย์ อนุภูมิ ไชวเกษม
14. รองศาสตราจารย์ ดร.โกนิษฐ์ ศรีทอง
15. รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ จันทะนี
16. รองศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ หามนตรี
17. รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปู
18. รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนอก
19. รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย
20. รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน งามสนิท
21. รองศาสตราจารย์ ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช
22. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ นียมางกูร
23. รองศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต
24. รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทรพล ใจเย็น
25. รองศาสตราจารย์ ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์
26. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ผดุง วรรณทอง
27. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิตวุฒิ มั่นมี
28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนุวัต กระสังข์
29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุทธนา ปราณิต
30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรทิพย์ วรรณวิโรจน์
31. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลาว
32. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุริยา รักษาเมือง
33. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒน์ รักขันโท

Lecturers In-House Professional:

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

1. rof. Dr. Phra Dhamvatjarabundit
2. Assoc. Prof. Dr. Phratheppariyattimethi
3. Assoc. Prof. Dr. Phrakru Pariyatkittithamrong
4. Assoc. Prof. Dr. Phrakhu Purimanurak
5. Prof. Dr. Phramaha Hansa Dhammahaso
6. Assoc. Prof. Dr. Phramaha Somboon Uddhikaro
7. Asst. Prof. Dr. Phrakhu Sangkharakchakrit Phuripanyo
8. Asst. Prof. Phra Khomsan Titamataso
9. Asst. Prof. Dr. Phramaha Krisada Kittisobhano
10. Dr. Phrakhravinaiton Ekk Jinawangso
11. Prof. Dr. Boonton Dockthaisong
12. Prof. Dr. Chamnong Adivadhanasit
13. Assoc. Prof. Anuphum Sowkasem
14. Assoc. Prof. Dr. Konit Sithong
15. Assoc. Prof. Dr. Aphinant Chantanee
16. Assoc. Prof. Dr. Wiwat Harmontree
17. Assoc. Prof. Dr. Somsak Bunpu
18. Assoc. Prof. Dr. Somchai Sino
19. Assoc. Prof. Dr. SutthiPhong Siwichai
20. Assoc. Prof. Dr. Saman Ngamsanit
21. Assoc. Prof. Dr. Tatchanan Isaradej
22. Assoc. Prof. Dr. Surin Nitamangkoon
23. Assoc. Prof. Dr. Phichet Thangto
24. Assoc. Prof. Dr. Pattarapol Chaiyen
25. Assoc. Prof. Dr.Toemsak Thongin
26. Asst. Prof. Dr. Phadung Wanthong
27. Asst. Prof. Dr. Thitiwut Manmee
28. Asst. Prof. Dr. Anuwat Krasang
29. Asst. Prof. Dr. Yuttana Praneet
30. Asst. Prof. Dr. Phonthip Wannawiro
31. Asst. Prof. Dr. Prasert Thilao
32. Asst. Prof. Dr. Suriya Raksamueng
33. Asst. Prof. Dr. Suwatsan Ragkhanto

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ : วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์

ARTICLE REVIEW BOARD: JOURNAL OF INTERDISCIPLINARY INNOVATION

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

1. พระเมธาวิเชียร, รองศาสตราจารย์ ดร.
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. ศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา
3. ศ. ร.ท.ดร.บรรจบ บรรณรุจิ
นักวิชาการอิสระ
4. ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.กาญจนา เจริญ
มหาวิทยาลัยนเรศวร
5. รองศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บัวศิริ
สภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ
6. รองศาสตราจารย์ วราคม ที่สุกะ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ชินกุล
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
8. รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงวงศ์
มหาวิทยาลัยมหิดล
9. รองศาสตราจารย์ ดร. ธีรโชติ เกิดแก้ว
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
10. รองศาสตราจารย์ พัฒนะ เรืองใจดี
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
11. รองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา แก้วหล้า
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
12. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิญ รักสัตย์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
13. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพงษ์ แก่นอินทร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
14. รองศาสตราจารย์ ดร.สรเสรีญ อินทร์ตัน
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
15. รองศาสตราจารย์ ดร.จำเริญ ชูช่วยสุวรรณ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
16. รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
17. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Outside Professional:

1. Assoc. Prof. Dr. Phramedhavinaiyaros
Mahamakut Buddhist University
2. Prof. Dr. Thirapat Serirangsan
Sukhothai Thammathirat Open University
3. Prof. Lt. Dr. Banjob Bannarui
Independent Scholar
4. Prof. Dr. Kanchana Ngaoransi
Naresuan University
5. Assoc. Prof. Dr. Amnat Buasiri
Education Council, Ministry of Education
6. Assoc. Prof. Warakhom Thisuka
Mahamakut Buddhist University
7. Assoc. Prof. Dr. Chaiyuth Chinokul
National Institute of Development Administration.
8. Assoc. Prof. Dr. Yothin Sawaengdee
Mahidol University
9. Asst. Prof. Dr. Teerachoot Kerdkaew
Hua Chiew Chalermprakit University
10. Assoc. Prof. Phatthana Rueanchaidee
Ramkhamhaeng University
11. Assoc. Prof. Dr. Wasana Kaewla
Surin Rajabhat University
12. Assoc. Prof. Dr. Suwin Raksat
Mahamakut Buddhist University
13. Assoc. Prof. Dr. Thiraphong Kaenin
Prince of Songkla University
14. Assoc. Prof. Dr. Sansoen Intarat
Suan Dusit University
15. Assoc. Prof. Dr. Chamroen Chuchuaisuan
Rajamangala University of Technology Srivijaya.
16. Assoc. Prof. Dr. Phakdi Phosing
Mahasarakham Rajabhat University
17. Assoc. Prof. Dr. Sanya Khenaphum
Mahasarakham Rajabhat University

18. รองศาสตราจารย์ ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
19. รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล สรรสวัสดิ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
20. รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร เต๊ะขันหมาก
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
21. รองศาสตราจารย์ ดร. ขวลิต สวัสดิ์ผล
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
22. รองศาสตราจารย์พิเศษ ว่าที่ พ.ต. ดร.สวัสดิ์ จิรัฏฐิตกาล
กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม
23. รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
24. รองศาสตราจารย์ ดร. สำเนียง เลื่อมใส
มหาวิทยาลัยศิลปากร
25. รองศาสตราจารย์ ดร. วันทนา เนาว์วัน
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
26. รองศาสตราจารย์ ดร.ศรชัย ท้าวมิตร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
27. รองศาสตราจารย์ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
28. รองศาสตราจารย์พิเศษ วิชัย ธรรมชอบ
นักวิชาการอิสระ
29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลับพลึง คงชนะ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี เพชรนาจักร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
31. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน
มหาวิทยาลัยมหิดล
32. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วศิน ปัญญาวุธตระกูล
มหาวิทยาลัยนเรศวร
33. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ เจนวิถีสุข
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
34. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน
มหาวิทยาลัยศิลปากร
35. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สอาด บรรเจิดฤทธิ์
มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด
36. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.อนันท์ ใจสมุทร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
18. Assoc. Prof. Dr. Chonwit Chianchit
Srinakharinwirot University
19. Assoc. Prof. Dr. Phaisan Sansonwisut
Nakhon Sawan Rajabhat University
20. Assoc. Prof. Dr. Kasak Tekhanmak
Thepsatri Rajabhat University
21. Assoc. Prof. Dr. Chawalit Sawatphon
Suan Dusit Rajabhat University
22. Assoc. Prof. Dr. Sawat Chirattitikan
Department of Corrections, Ministry of Justice
23. Assoc. Prof. Dr. Atchara Lotrakun
Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
24. Assoc. Prof. Dr. Samniang Leurmsai
Silpakorn University
25. Assoc. Prof. Dr. Wanthana Naowan
Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
26. Assoc. Prof. Dr. Sornchai Taomitr
Mahamakut Buddhist University
27. Assoc. Prof. Dr. Sukit Chaimusik
Mahamakut Buddhist University
28. Assoc. Prof. Wichai Thamchop
Independent Scholar
29. Asst. Prof. Dr. Phlapplueng Khongchana
Srinakharinwirot University
30. Asst. Prof. Dr. Montri Phetnachak
Prince of Songkla University
31. Asst. Prof. Dr. Wutthinan Kanthatian
Mahidol University
32. Asst. Prof. Dr. Wasin Panyawuttrakun
Naresuan University
33. Asst. Prof. Dr. Thatsani Chenwithisuk
Chandakasem Rajabhat University
34. Asst. Prof. Dr. Chonsit Sitisungnoen
Silpakorn University
35. Asst. Prof. Dr. Sa-At Banchoetrit
Stanford University
36. Asst. Prof. Lt. Jg. Dr. Anan Chaisamut
Surat Thani Rajabhat University

37. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยสร สมบุญมาก
มหาวิทยาลัยนครพนม
38. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
39. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
40. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมคิด ดวงจักร
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
41. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญชู ภูศรี
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
42. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชุกร นาคธน
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
43. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชวาล แอร่มหล้า
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
44. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุภูมิ เขตจัตุรัส
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
45. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย สติมัน
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
46. อาจารย์ ดร.จิตต์วิมล คล้ายสุบรรณ
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
47. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิชาติ พานสุวรรณ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
48. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนัสสวาส กุลวงศ์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ศรีวิชัย
49. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาณี เผือกบัวขาว
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
50. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสกสรรค์ สนวา
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
51. อาจารย์ ดร.อนงค์วิญา สาริบุตร
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
52. อาจารย์ ดร.วิยะดา วรานนท์
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
53. อาจารย์ ดร. กฤษณะ ทองแก้ว
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
37. Asst. Prof. Dr. Chayason Sombunmak
Nakhon Phanom University
38. Asst. Prof. Dr. Busakorn Watthanabut
North Bangkok University
39. Asst. Prof. Dr. Chirayu Sapsin
Surindra Rajabhat University
40. Asst. Prof. Dr. Somkhit Duangchak
Chom Bueng Rajabhat University
41. Asst. Prof. Dr. Boonchoo Poosri
Ubon Ratchathani University
42. Asst. Prof. Dr. Witchukon Nakathon
Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
43. Asst. Prof. Dr. Chatchawan Araemla
Chom Bueng Rajabhat University
44. Asst. Prof. Dr. Chatuphum Khetchatturat
Khonkaen University
45. Asst. Prof. Dr. Uthai Satiman
Suan Dusit University
46. Dr. Chitwimon Khlaisuban
Suan Dusit University
47. Asst. Prof. Dr. Apichat Pansuwan
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
48. Asst. Prof. Dr. Manassawas Kullawong
Rajamangala University of Technology Srivijaya
49. Asst. Prof. Dr. Wipavane Phueakbuakhao
Phetchaburi Rajabhat University
50. Asst. Prof. Dr. Seksan Sonwa
Roi Et Rajabhat University
51. Dr. Anongwitya Saribut
Ramkhamhaeng University
52. Dr. Wiyada Waranonwanit
North Bangkok University
53. Dr. Kitsana Thongkaeo
Suratthani Rajabhat University

บทบรรณาธิการ

วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์นี้เป็นปีที่ 4 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม พ.ศ. 2564 คณะกองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความโดยเสนอบทความต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Review) พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์โดยคัดเลือกและกลั่นกรองบทความให้เกิดความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด ควรค่าแก่การตีพิมพ์เผยแพร่ อีกทั้งเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการและเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ ซึ่งเนื้อหาสาระในเล่มประกอบด้วยนักวิชาการและเรื่องดังต่อไปนี้

พระกฤษฎายุทธ ธมมวโร บทความเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝัน ดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหา อุปสรรค คือ ช่องทางการเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อยและการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ดังนั้น ควรเพิ่มช่องทางในการเข้าร่วมกิจกรรมให้มากขึ้นและควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง

คนกร สว่างเจริญและคณะ บทความเรื่อง “ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One-Stop Service) ของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา” พบว่า ความพึงพอใจด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.25 รองลงมาด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ด้านช่องทางการให้บริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการบริการ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดมีค่าเท่ากับ 4.07 ตามลำดับ

พระมหาชาติรี ชาครชโย บทความเรื่อง “การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี” พบว่า 1. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการตื่นตัวทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.41$, $S.D.=0.41$) 2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตื่นตัวทางการเมือง โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย 3. ข้อเสนอแนะ คือ ประชาชนสร้างความสัมพันธ์ทางบวกในการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เป็นแบบอย่างที่ดีไม่ซื้อสิทธิ์ขายเสียง รณรงค์ให้ไปใช้สิทธิและเห็นความสำคัญในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเป็นการทุจริตไม่ประกอบด้วยคุณธรรมที่สร้างจิตใต้สำนึกในการตื่นตัวทางการเมือง

พระมหาอภิวร อภิวชโร บทความเรื่อง “คุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอท่าช้าง จังหวัดเพชรบุรี” พบว่า คุณภาพชีวิต ภาพรวม อยู่ในระดับมาก อายุ การศึกษา และอาชีพ เป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำให้เกิดความคิดเห็นที่ต่างกัน ปัญหาอุปสรรค คือ ขาดกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมสุขภาพใน

ชีวิตประจำวัน ดังนั้น ควรสนับสนุนกิจกรรมนันทนาการของชุมชนโดยใช้พื้นที่ของวัดในการจัดกิจกรรม และขาดการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น ควรสนับสนุนการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเป็นรูปธรรม

ชาญวิทย์ พริกบุญจันทร์ บทความเรื่อง “การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามแนวทางสังคหวัตถุธรรมของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร” พบว่า การพัฒนาตนเองของบุคลากรและองค์ความรู้ การบริหารจัดการเสถียรภาพเงินกองทุน และประชาชนหรือผู้รับบริการขาดการรับรู้เข้าใจในคุณค่าของระบบการประกันสังคมที่ครอบคลุม ดังนั้นหน่วยงานจึงควรประยุกต์และสร้างสรรค์โมเดลการบริหารของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร ด้วยนวัตกรรมการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่มีหลักสังคหวัตถุธรรมมาผสมผสานอย่างกลมกลืนและปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ อันจะก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ยิ่งใหญ่และเป็นคุณประโยชน์ต่อองค์กรและสาธารณะชนอย่างมีผลสัมฤทธิ์ยั่งยืน

พระครูสังฆรักษ์มานพ อคฺคมาณโว บทความเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของนักเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นด้านกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยในการบริหารจัดการ ตามทฤษฎี POSDC กับแรงจูงใจในการเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของนักเรียนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันสูงที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ปัญหาและอุปสรรค คือ นักเรียนที่มีความสามารถและวัยต่างกัน เรียนในห้องเดียวกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ในห้องเรียนที่ไม่เท่ากัน ข้อเสนอแนะ คือ เจ้าคณะปกครองระดับ เจ้าคณะจังหวัดขึ้นไปควรมีนโยบายในการประชาสัมพันธ์เพื่อจัดหานักเรียนเพิ่มเติม

พระครูวินัยธรธวัช สุวฑฺฒโน บทความเรื่อง “รัฐศาสตร์แนวพุทธ: วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางการเมืองที่พึงประสงค์” พบว่า รัฐศาสตร์แนวพุทธ ถือว่าเป็นการปกครองที่เหมาะสมมาใช้ในสังคม เพื่อให้สังคมนั้นๆ ดำเนินไปได้ด้วยดี คือมีความสงบเรียบร้อย มีความยุติธรรม มีความสามัคคี ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม จากสภาพปัญหาทางการเมืองไทยในปัจจุบัน ได้เดินทางเข้าสู่เส้นทางการปฏิรูปทางการเมืองมาแล้วกว่าครึ่งทาง

พระชินกร สุจิตโต บทความเรื่อง “หลักธรรมาธิปไตย: การแก้ปัญหาคอร์ปชั่นในสังคมไทย” พบว่า สังคมไทยมีปัญหาหลายปัญหา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาโสเภณี เป็นต้น แต่มีปัญหาหนึ่งที่คนไทยไม่ให้ความสำคัญอย่างเพียงพอและยังมีปัญหาที่สำคัญของสังคมไทย คือปัญหาการคอร์ปชั่น ซึ่งการที่จะแก้ไขปัญหาคอร์ปชั่นได้ต้องใช้หลายวิธีการเข้าช่วย หรือร่วมกันแก้ไขโดยมวลรวม โดยมีทฤษฎีหลาย ๆ อย่างแตกต่างกันออกไป เช่น “หลักนิติรัฐ” คือรัฐที่อยู่หรือปกครองภายใต้กฎหมาย หรือใช้กฎหมายควบคุม “หลักการตรวจสอบอำนาจรัฐ” คือเป็นการตรวจสอบอำนาจรัฐโดยองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นต้น

มัลลิกา ภูมะธนและคณะ บทความเรื่อง “สุนทรียะคำผวน: เพศ พุทธกรรมการสมสู่ การสร้างคำใหม่และการสื่อสาร” พบว่า คำผวน การประดิษฐ์สร้างคำใหม่ขึ้นมามีนัยยะเพื่อการสร้างคำใหม่ขึ้นมา เพื่อการสื่อสาร เพื่อการบันเทิงและความสนุกสนานสุนทรียะผ่านภาษานั้น ๆ โดยสิ่งที่พบคำผวน เป็นพัฒนาการทางภาษา ที่สะท้อนถึงวิถีวัฒนธรรม และบุคลิกภาพของคนในชาติที่สะท้อนผ่านภาษาว่ามีความสนุกสนาน มีความคิดสร้างสรรค์ และในเวลาเดียวกันสะท้อนตัวตนในเชิงแห่งความเป็นรัฐชาติด้วย โดยลักษณะคำผวนที่พบและค้นคว้าได้ข้อสรุปคือทำให้เกิดคำใหม่จากคำเดิม สามารถใช้เป็นกลทางภาษา หลีกเลี่ยงการใช้คำไม่สุภาพให้สุภาพได้ ทำให้เกิดคำคล้องจองจากการเล่นคำ และยังใช้สร้างอารมณ์ขันรวมทั้งความบันเทิงทางภาษาด้วย

สมชาย ลำภู บทความเรื่อง “การสร้างพระใหญ่เพื่อสืบทอดและรักษาพระพุทธศาสนา ฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์บนฐานพุทธธรรม: กรณีศึกษาวัดม่วงชุม จังหวัดสิงห์บุรี” พบว่า วัดม่วงชุมแนวจัดสร้างพระใหญ่เพื่อเป็นการอุทิศให้กับให้กับปียชน “ชาวบ้านบั้งระจัน” ชุมชนปกป้องตัวเองในอดีตนับแต่ครั้งอยุธยา ทั้งเพื่อเป็น “พุทธานุสติ” ระลึกเคารพในพระพุทธเจ้า เป็นอีกวิธีการในการสืบทอดและรักษาพระพุทธศาสนา รวมทั้งเข้าไปจัดการท่องเที่ยวการที่เกิดจากพระใหญ่ ร่วมกับโครงการทัวร์บุญ 9 วัด อาทิ พระนอนจักรสีห์ พระใหญ่วัดพิบูลทอง ตลาดน้ำโบราณบางระจัน เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนตามแนวหลักเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตามหลักพุทธธรรม โดยใช้ช่องทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์ทางสื่อสารมวลชนและสื่อออนไลน์ จนวัด ได้รับ คัดเลือก เป็นวัดสวย ในเมืองไทย ได้รับการประชาสัมพันธ์ทางเพจ unseen Tour Thailand

คณะกรรมการพิจารณาการขอพระคุณคณะกรรมการกลั่นกรองบทความทุกท่านที่ได้ใช้ความเพียรพยายามชี้แนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขงานของแต่ละท่านให้ออกมาได้อย่างถูกต้อง น่าอ่านเป็นประโยชน์ต่อแวดวงวิชาการ และท้ายสุดขอขอบคุณเจ้าของผลงานทางวิชาการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ทำให้มีวารสารฉบับนี้มีคุณค่าทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติ และเผยแพร่ในวงกว้างและโปรดติดตามฉบับต่อไป

ด้วยความปรารถนาดียิ่ง

พระปลัดระพิน พุทธิสารโร

พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.

บรรณาธิการวารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหารศรัณ

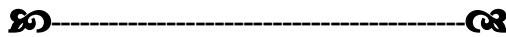
สารบัญ

	
กองบรรณาธิการ	(1)
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ	(6)
บทบรรณาธิการ	(10)
สารบัญ	(13)
บทความวิจัย :	
การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่า ดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่	
<i>พระกฤษฏายุทธ ธมมวโร</i>	1
ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One-Stop Service) ของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	
<i>คุณกร สว่างเจริญ, พงษ์พันธ์ นารีน้อย, เพียงธิดา เสรีสุทธิกุลชัย</i>	12
การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไป ในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี	
<i>พระมหาชาติรี ชาครชโย</i>	24
คุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอยางาย จังหวัดเพชรบุรี	
<i>พระมหาอภิวัชร อภิวัชโช</i>	31
การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามแนวทางสังคหวัตถุธรรม ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร	
<i>ชาญวิทย์ พริกบุญจันทร์</i>	42
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ของนักเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	
<i>พระครูสังฆรักษ์มานพ อคฺคมาณโว</i>	57
บทความวิชาการ:	
รัฐศาสตร์แนวพุทธ: วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางการเมืองที่พึงประสงค์	
<i>พระครูวินัยธรธวัช สุวฑฺฒโน</i>	70
หลักการธรรมาภิบาล: การแก้ปัญหาคอร์ปชั่นในสังคมไทย	
<i>พระชินกร สุจิตโต</i>	79
สุนทรียะคำผวน: เพศ พฤติกรรมการสมสู่ การสร้างคำใหม่และการสื่อสาร	
<i>มัลลิกา ภูมะธน, ดิเรก ด้วงลอย</i>	89

การสร้างพระใหญ่เพื่อสืบทอดและรักษาพระพุทธศาสนาสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์บนฐาน
พุทธธรรม: กรณีศึกษาวัดม่วงชุม จังหวัดสิงห์บุรี

สมชาย ลำภู	101
ภาคผนวก	115
คำแนะนำสำหรับผู้แต่ง	116

**การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่า
ดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่***
CIVIL POLITICAL PARTICIPATION IN SUTEP FOREST RETURNING DEMAND
OF CHIANG MAI PROVINCE

พระกฤษฎายุทธ ธมมวโร
Phra Krisadayooth Dhammavaro
วัดบ้านท่อ จังหวัดเชียงใหม่
Wat Ban Tho, Chiang Mai Province
E-mail: krisadagooth76@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาอุปสรรค คือ ช่องทางการเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อยและการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ดังนั้น ควรเพิ่มช่องทางในการเข้าร่วมกิจกรรมให้มากขึ้นและควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมือง; การเมืองภาคพลเมือง; การทวงคืนผืนป่า

Abstract

This research article was To study the level of people's opinion, to Compare the people's opinions to study and the problems, obstacles in the Civil Political Participation in Doi Suthep Forest (Pa Waeng) Returning Demand of Chiang Mai Province Using mixed methods, finding the level of people's opinion to Civil Political Participation All aspects were at middle level classified by personal factors and Based on different is not found to be different rejecting the research

*Received January 20, 2021; Revised June 13, 2021; Accepted July 25, 2021

hypothesis. Recommendation for this problem was that there should add more channels for public relations to give knowledge to people. More channels for opinion expression that were not obstacle to daily activities such as social media should be added

Keywords: Political Participation; Civil Political; Forest Returning

บทนำ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองและกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชนเป็นแนวคิดและหลักการสำคัญของการพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชนแบบมีส่วนร่วมเป้าหมายของประชาธิปไตยชุมชน คือ การปลุกความตื่นตัวปลุกความตระหนักถึงสิทธิความเป็นประชาชนของคนในชุมชนท้องถิ่นตามสิทธิชุมชนในรัฐธรรมนูญให้คนในชุมชนลุกขึ้นมาปกป้องลุกขึ้นมาจัดการปัญหาและแก้ไขปัญหาด้วยตนเองมีความเสมอภาคมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องของส่วนรวมและเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องของประชาธิปไตยโดยตรง (โกวิทย์ พวงงาม, 2553) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาได้เน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนโดยการฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อสร้างความตระหนักและจิตสำนึกของประชาชนต่อปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งพอจะกล่าวได้ว่าจากการดำเนินงานตามแนวนโยบายด้านการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ในระดับหนึ่งปัจจุบันประเทศต่าง ๆ (พระครูพิชิตโสภณ, 2561)

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะทรัพยากรป่าไม้ของจังหวัดเชียงใหม่ ขาดแคลนและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายลงอย่างมากและรวดเร็ว จนขาดความสมดุล เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงใหม่ และการแก้ไขปัญหาได้เน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน โดยการให้ความรู้เพื่อสร้างความตระหนักและจิตสำนึกของประชาชนต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งพอจะกล่าวได้ว่าจากการดำเนินงานตามแนวนโยบายด้านการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ในระดับหนึ่ง (ปรีชญ์ รุจิณารมย์, 2562)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้เขียนวิจัยเห็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ทราบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ให้กลับมาเป็นป่าดั้งเดิมเหมือนที่ในอดีตที่ผ่านมา รวมถึงเพื่อให้ทราบถึงข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ล้วนแต่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและอนาคตของประชาชนและประเทศชาติ โดยหวังว่าผลของการศึกษาจะเป็นข้อเสนอแนะแนวทางให้กับการฟื้นฟูป่าในพื้นที่เขตดอยสุเทพปุ๋ยได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 391 คน จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (สุจินต์ ธรรมชาติ, 2549) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสุเทพ อำเภอเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 17,145 (เทศบาลตำบลสุเทพ, 2562) เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามโดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.896 และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ได้แก่ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ค่าเอฟ และการเปรียบเทียบรายคู่โดยมีผลต่างนัยสำคัญน้อยกว่า 0.05 ผสมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 12 รูปหรือคน เก็บข้อมูลด้วยสัมภาษณ์เชิงลึก และวิเคราะห์ด้วยเนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดย รวม (n=391)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการ ทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัด เชียงใหม่	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการตัดสินใจ	2.66	1.30	ปานกลาง
ด้านการปฏิบัติ	2.68	1.32	ปานกลาง
ด้านการรับผลประโยชน์	2.95	1.13	ปานกลาง
ด้านการประเมินผล	2.78	1.33	ปานกลาง
รวม	2.77	1.25	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.77$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้านดังนี้ ด้านรับผลประโยชน์ ด้านประเมินผล ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig	ผลการทดสอบ	
				สมมติฐาน	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	-.674		0.501		/
อายุ		19.303	0.00*	/	
ระดับการศึกษา		1.59	0.21		/
รายได้ต่อเดือน		3.176	0.24		/
สถานภาพในชุมชน		43.33	0.00*	/	

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มี อายุ และสถานภาพในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงฝันป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มี เพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการ ทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมือง
ในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่

การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมือง	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการตัดสินใจ	ทรัพยากรป่าไม้ของป่าดอยสุเทพลดลง	ควรช่วยกันอนุรักษ์ผืนป่าดอยสุเทพ ไม่ให้มีการตัดไม้ทำลายป่า
ด้านการปฏิบัติ	การใช้พื้นที่ป่าไม้โดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะได้รับ	การใช้พื้นที่ต้องคำนึงให้เกิดผลเสียน้อยที่สุด
ด้านการรับผลประโยชน์	การไม่รักษาและปกป้องผืนป่าไม้ดอยสุเทพ	ควรอนุรักษ์ให้เป็นแหล่งต้นกำเนิดของพืชพันธุ์สัตว์ป่าและต้นน้ำ
ด้านการประเมินผล	ทำให้เกิดปัญหาภัยธรรมชาติที่ตามมา	ควรปลูกป่าให้มากที่สุดทำให้ภัยธรรมชาติจะไม่รุนแรง

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมือง (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านการตัดสินใจ คือ 1) ไม่ให้มีการตัดไม้ทำลายป่า 2) รักษาป่าไม้ให้เป็นสมบัติของชาติ 3) ใช้สิทธิของความเป็นพลเมือง

ด้านการปฏิบัติ คือ 1) ช่วยกันปกป้องไม่ให้มีการตัดไม้ทำลายป่า 2) รักษาไว้ให้อยู่คู่บ้านเมือง 3) สร้างจิตสำนึกให้มีการรักษาป่าไม้

ด้านการรับผลประโยชน์ คือ 1) มีผืนป่าที่อุดมสมบูรณ์ 2) เป็นที่อยู่ของสัตว์ป่าและต้นแม่น้ำ 3) เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติ

ด้านการประเมินผล คือ 1) มีผืนป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ของชาติ 2) ช่วยลดปัญหาภัยธรรมชาติ 3) ช่วยเพิ่มออกซิเจนให้บริสุทธิ์มากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา ความคาดหวังของประชาชนต่อประชาชนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

1. ด้านการตัดสินใจ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ประชาชนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ ต้องไม่มีการตัดไม้ทำลายหรือบุกรุกป่าที่อุดมสมบูรณ์ที่เป็นที่ตั้งของพระบรมธาตุดอยสุเทพที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมฤตา สารธิวงศ์ (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่”

เมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่หลังการรัฐประหาร วันที่ 19 กันยายน 2549 ถึง พ.ศ. 2551” พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านการปฏิบัติ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ประชาชนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ ต้องช่วยกันรักษาและปกป้องไม่ให้มีการตัดไม้ทำลายป่าที่เป็นแหล่งรวมวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อยู่คู่ผืนป่าบริเวณป่าดอยสุเทพซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภวัธ มีบุญธรรม (2547) ได้วิจัยเรื่อง “การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณี นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านการรับผลประโยชน์ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ประชาชนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ อยากให้มีผืนป่าที่อุดมสมบูรณ์เป็นที่อยู่ของสัตว์ป่าเป็นต้นแม่น้ำและเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ ประยูรทอง (2557) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา: กรณีศึกษาเปรียบเทียบนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงกับมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ABAC)” พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านการประเมินผล พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ประชาชนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ ทำให้ช่วยลดปัญหามลพิษธรรมชาติเพิ่มออกซิเจนให้บริสุทธิ์มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยพร พาณิช้อัตรา, (2553) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในชนบทต่อการปฏิบัติงานตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ กรณีศึกษา หมู่บ้านหลุก ตำบลเมืองสง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน” พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย อภิปรายได้ว่าประชาชนทุกเพศทุกวัยต้องมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และรักษาป่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย จวนอรุณ อักษรเสือ (2549) ได้ศึกษา “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม” พบว่า นิสิตมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีเพศต่างกัน มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห้ว) จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย อภิปรายได้ว่าประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และรักษาป่ามากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกภพ ลิ้มปวีบูล (2548) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมือง

เมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” พบว่า นิสิตมีส่วนร่วมทางการเมืองที่อายุต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย อภิปรายได้ว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาทุกระดับมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และรักษาป่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมนึก ปัญญาสิงห์ (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชน:กรณีศึกษา ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น” พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองไม่แตกต่างกัน

4. ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย อภิปรายได้ว่าประชาชนที่มีรายได้ไม่เหมือนกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และรักษาป่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุรักษ์ เก่งเรียน (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การก่อตัวของธรรมาธิปไตยกับการเมืองภาคพลเมืองในสังคมไทย ช่วงปี พ.ศ. 2547-2557” พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการก่อตัวของธรรมาธิปไตยกับการเมืองภาคพลเมืองในสังคมไทยไม่แตกต่างกัน

5. ประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชนต่างกัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย อภิปรายได้ว่าประชาชนทุกสถานภาพในชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และรักษาป่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย กฤษณ์ ศรีอินทร์สุทธิ (2555) ได้ศึกษา “การเมืองภาคพลเมืองกับคุณภาพการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรี อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี” พบว่า ประชาชนสถานภาพต่างกัน มีการคุณภาพการจัดทำแผนพัฒนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

องค์ความรู้

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหวง) จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

1. ด้านการตัดสินใจ คือ ประชาชนมีความสำนึกถึงดินแดนบ้านเกิดด้วยพลังรักและศรัทธาในผืนป่าดอยสุเทพซึ่งมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คอยคุ้มครองชาวเชียงใหม่อยู่และตระหนักถึงสภาพปัญหาทางธรรมชาติที่เกิดภาวะโลกร้อนภัยแล้งน้ำท่วมและป่าไม้ลดลงไปมาก

2. ด้านการปฏิบัติ คือ การที่เราไม่ไปเบียดเบียนทรัพยากรป่าไม้ที่มีอยู่น้อยลงเพื่อมาทำประโยชน์ที่น้อยซึ่งไม่คำนึงถึงผลที่ได้กลับมาเช่น ป่าลดลง สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติไม่สมดุลทำให้เกิดมหาวินิบัติต่างๆ

3. ด้านการรับผลประโยชน์ คือ ทำให้มนุษย์เรียนรู้ที่จะอนุรักษ์และอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างมั่นคงอนุรักษ์ความเป็นบ้านเกิด ประเพณี วัฒนธรรมความเชื่อความศรัทธาให้คงอยู่คู่รุ่นต่อไป

4. ด้านการประเมินผล คือการที่เราออกมาใช้สิทธิในการไม่ให้ใครมาละเมิดสิทธิของประชาชนในพื้นที่ในการใช้พื้นที่ป่าไม้ที่เป็นที่เคารพและศรัทธาทำให้ทราบถึงการตระหนักถึงธรรมชาติที่มนุษย์ต้องการอาศัยอยู่ร่วมกับกับธรรมชาติไม่ให้คิดที่จะใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัวไม่กี่คน และเพื่อจะช่วยให้ผืนป่ามีพื้นที่อุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นเพื่อเป็นการสร้างความสมดุลของธรรมชาติสืบต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ด้านการตัดสินใจ มีนโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ

ด้านการปฏิบัติ มีนโยบายให้มีการตรวจสอบการดำเนินการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ

ด้านการรับผลประโยชน์ มีนโยบายให้ความรู้ในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านการประเมินผล มีนโยบายในการรักษาดูแลผืนป่าท้องถิ่นในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

ด้านการตัดสินใจ จัดทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ

ด้านการปฏิบัติ ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ

ด้านการรับผลประโยชน์ ตั้งศูนย์อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านการประเมินผล ตั้งหน่วยงานหรือองค์กรของภาครัฐในการรักษาดูแลผืนป่าระดับท้องถิ่นในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการส่งเสริม หรือเพิ่มเติมความรู้ความเข้าใจโดยมุ่งให้ประชาชนแสดงบทบาท ต่อการมีส่วนร่วมทางเมืองเพื่อที่จะช่วยพัฒนาการเมืองไทย

2. ควรศึกษานโยบายที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมือง

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ทราบแนวคิดในการอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคพลเมือง

4. ควรมีการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

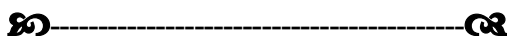
- กฤษณ์ ศรีอินทร์สุทธิ. (2555). การเมืองภาคพลเมืองกับคุณภาพการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรี อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- จวนอรุณ อักษรเสื่อ. (2549). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จุฑามาศ ประยูรทอง. (2557). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา: กรณีศึกษาเปรียบเทียบนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงกับมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ABAC) (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชัยพร พาณิขัตตรา. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในชนบทต่อการปฏิบัติงานตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ กรณีศึกษา หมู่บ้านหลุก ตำบลเมืองสง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน. (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการพัฒนา). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- เทศบาลตำบลสุเทพ. (2562). รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน ประจำปี พ.ศ. 2561 ระบบสถิติทางทะเบียน กรมการปกครอง. สืบค้น 10 เมษายน 2562, จาก <http://stat.bora.dopa.go.th>.
- ปรัชญ์ รุจิวนารมย์. (2562). พื้นฟูหมู่บ้านแห่งเชียงใหม่ยังไม่คือเครือข่ายประชาชนเตรียมเคลื่อนไหวต่อเร็ว ๆ นี้. สืบค้น 10 เมษายน 2562, จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php>
- พระกฤษฎายุทธ ธมมวโร (เตจ๊ะดี). (2562). การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงคืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแห่ง) จังหวัดเชียงใหม่ (สารนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูพัชรกิตติโสภณ. (2561). แนวทางการอนุรักษ์ป่าไม้อย่างยั่งยืนเชิงพุทธบูรณาการ (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีนิพนธ์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศุภวัธ มีบุญธรรม. (2547). การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- สมนึก ปัญญาสิงห์. (2558). การพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชน:กรณีศึกษา ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุจินต์ ธรรมชาติ. (2549). การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีลัด. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- อนุรักษ์ เก่งเรียน. (2557). การก่อตัวของธรรมาธิปไตยกับการเมืองภาคพลเมืองในสังคมไทยช่วงปี พ.ศ. 2547-2557 (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการเมือง). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อัมฤตา สารธิงค์. (2558). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่หลังการรัฐประหาร วันที่ 19 กันยายน 2549 ถึง พ.ศ. 2551 (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เอกภพ ลิ้มปิบูล. (2548). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ
(One-Stop Service) ของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*

USERS' SATISFACTION TOWARDS THE ONE STOP SERVICE CENTER OF
GRADUATE SCHOOL, BANSOMDEJCHAOPRAYA RAJABHAT UNIVERSITY

คณกร สว่างเจริญ, พงษ์พันธ์ นารีน้อย, เพ็ญธิดา เสรีสุทธิกุลชัย

Kanakorn Sawangcharoen, Phongphan Narenoi, Piangthida Serisuthikulchai

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Bansomdejchaopraya Rajabhat University

E-mail: tonguniversity@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยสำรวจจากตัวอย่างประชากร ได้แก่ ผู้มารับบริการสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาระหว่างเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม พ.ศ. 2564 จำนวน 544 คน (นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ และใช้วิธีการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอยู่ในระดับพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ความพึงพอใจด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.25 รองลงมาด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ด้านช่องทางการให้บริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการบริการ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดมีค่าเท่ากับ 4.07 ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ; ศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ; บัณฑิตวิทยาลัย

ABSTRACT

The objective of this research article was to study the satisfaction of the service users of the One Stop Service Center of the Graduate School Office, Bansomdetchaopraya Rajabhat University. Surveying from a sample of the population who receive services from the Graduate School Office, Bansomdetchaopraya Rajabhat University during July-August 2021, totaling 544 people (graduate students, administrators, faculty members and educational personnel). The research instrument was a 5-level estimation questionnaire and the statistical methods used to analyze the data were mean and standard deviation. The results showed that The overall level of satisfaction of the service users of the One Stop Service Center of the Graduate School Office Bansomdetchaopraya Rajabhat University was at a very satisfactory level. with a mean of 4.13. Personnel satisfaction had the highest mean of 4.25, followed by places/amenities. with an average of 4.10 in terms of service channels The mean was 4.09 in the process/service process. The lowest mean was 4.07, respectively.

Keywords: Satisfaction; One Stop Service Center; Graduate School

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาก่อตั้งสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2541 สนับสนุนด้านการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ภารกิจหลักของบัณฑิตวิทยาลัย คือ 1) จัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อสร้างภูมิปัญญาสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน 2) วิจัยทัศน์ ผลิตภัณฑ์ที่มีภาวะผู้นำทางปัญญาและคุณธรรม สามารถพัฒนาท้องถิ่นสู่สากลได้อย่างยั่งยืน 3) พันธกิจ พัฒนาระบบการกำกับมาตรฐานหลักสูตรที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ให้มีการบูรณาการความเชี่ยวชาญของสาขาวิชาต่าง ๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง พัฒนาระบบและกลไกการบูรณาการการจัดการเรียนการสอน พัฒนาศักยภาพบัณฑิตให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาทั้งในระดับชาติและนานาชาติ และพัฒนาระบบบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยตามหลักธรรมาภิบาล และ 4) เพื่อประสานงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพและสนองความต้องการของสังคม ส่งเสริมและสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยของนักศึกษาเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ในสาขาต่าง ๆ ให้เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและระดับนานาชาติ กำกับ ดูแล ควบคุม และดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัย และส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาระหว่าง

มหาวิทยาลัยทั้งในและต่างประเทศ (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา , 2564)

นอกจากนี้ภารกิจการให้บริการสำคัญของบัณฑิตวิทยาลัยในการตอบสนองต่อสภาพปัญหาและความต้องการของผู้รับบริการที่ขอรับบริการภายใต้ระเบียบ กฎหมายและข้อบังคับที่กำหนดไว้ จึงนำไปสู่การตั้งศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ซึ่งเป็นพันธกิจด้านหนึ่งของบริหารจัดการมหาวิทยาลัยด้วยหลักธรรมาภิบาล การให้บริการนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ย่อมต้องอาศัยผู้บริหารที่จะทำการบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลโดยเฉพาะความพึงพอใจในการทำงาน (Job Satisfaction) (สัมมา ธนินิธิ, 2558) ผู้วิจัยจึงต้องการสำรวจพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และมุ่งหาแนวทางการปรับปรุงการบริการในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการบริการ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก และด้านช่องทางการให้บริการ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์โดยเฉพาะการให้บริการ นอกจากผู้บริหารจะดำเนินการให้ผู้ปฏิบัติงานให้บริการเกิดความพึงพอใจในการทำงานแล้ว ยังจำเป็นต้องดำเนินการที่จะให้ผู้มาใช้บริการเกิดความพึงพอใจด้วยเนื่องจาก ความเจริญเติบโตของงานบริการ ผู้วิจัยจึงสำรวจงานวิจัยและทบทวนวรรณกรรมวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในอนาคต โดยผู้วิจัยอาศัยกรอบการศึกษาของปรกรณ์ ยศ วิทยานันตนากรมย์ (2564) กัญญาภักดิ์ แสงสว่างและจรัญญา ปานเจริญ (2564) วันทนา ฉิ่งวังตะกอกและบรรดิษฐ์ พระประทานพร (2561) และสำนักงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยนเรศวร (2558) งานทั้ง 4 ชิ้นได้แสดงให้เห็นถึงการสำรวจความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ของแต่ละหน่วยงาน ผู้วิจัยจึงอาศัยกรอบการอธิบายมาใช้ในการสำรวจความพึงพอใจออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านช่องทางการให้บริการ และด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการบริการ

กล่าวโดยสรุป นอกจากภารกิจทางวิชาการและการบริหารก่อตั้งสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาแล้ว งานการบริการก็เป็นอีกหนึ่งภารกิจสำคัญของหน่วยงานเพื่อการสนับสนุนการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ดังนั้น เพื่อเป็นการประเมินความพึงพอใจและหาแนวทางการปรับปรุงการปฏิบัติงานบริการในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) และหาแนวทางปรับปรุงส่วนงานการบริการของของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในอนาคต

วิธีดำเนินการวิจัย

การสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีประชากร ได้แก่ ผู้มารับบริการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม พ.ศ. 2564 ประชากร จำนวน 544 คน ซึ่งมีการนำมาแปลงเป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 231 คน

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนหรือขนาดตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณ

N คือ สัดส่วนของประชากรและโอกาสที่ได้จากประชากร

e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ($e = 0.05$)

แทนค่า $n = 544$

$$1 + 544 (0.05)^2$$

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง = 231 คน

สำหรับการเก็บข้อมูลหรือเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนระดับความพึงพอใจ ดังนี้ คะแนน 5 หมายถึงพึงพอใจมากที่สุด คะแนน 4 หมายถึงพึงพอใจมาก คะแนน 3 หมายถึงพึงพอใจปานกลาง คะแนน 2 หมายถึงพึงพอใจน้อย และคะแนน 1 หมายถึงพึงพอใจน้อยที่สุด (สถาบันดำรงราชานุภาพ, 2554) และมีการใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541) 4.50-5.00 หมายถึงระดับความพึงพอใจมากที่สุด 3.50-4.49 หมายถึงระดับความพึงพอใจมาก 2.50-3.49 หมายถึงระดับความพึงพอใจปานกลาง 1.50-2.49 หมายถึงระดับความพึงพอใจน้อย และ 0.01-1.49 หมายถึงระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยหาค่าความเที่ยงตรง (IOC)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
$\sum R$	แทน	ผลรวมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ และวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปได้แก่ การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของแบบสอบถามความพึงพอใจ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบสอบถามความพึงพอใจ

ผลการวิจัย

ผลสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 74.5 ชาย จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 อายุ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 55.8 รองลงมา อายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 อายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 15.2 อายุระหว่าง 51 - 60 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4 อายุระหว่าง 60 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2 ตามลำดับ ระดับการศึกษาสูงสุด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พบว่า ระดับปริญญาตรี จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 79.7 รองลงมา ระดับปริญญาโท จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 ระดับปริญญาเอก จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8 ตามลำดับ และสถานภาพของผู้มารับบริการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 28.21 รองลงมา คณาจารย์ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7 เจ้าหน้าที่ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 นักศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7

สำหรับการสำรวจระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการพบว่า โดยภาพรวมระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.25 รองลงมาด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ด้านช่องทางการให้บริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการบริการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 4.07 ตามลำดับในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับความพึงพอใจ โดยภาพรวม

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการบริการ	4.07	.64	มาก
2	ด้านบุคลากร	4.25	.55	มาก
3	ด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก	4.10	.58	มาก
4	ด้านช่องทางการให้บริการ	4.09	.61	มาก
5	ภาพรวม	4.13	.51	มาก

ตารางที่ 2 ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการพบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการบริการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ขั้นตอนการขอรับบริการไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.10 รองลงมา ระยะเวลาในการให้บริการมีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 การให้บริการมีความถูกต้องและรวดเร็ว และมีความชัดเจนในการอธิบายและแนะนำการให้บริการ ค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 4.06

ตารางที่ 2 ระดับความพึงพอใจ ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการบริการ

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ขั้นตอนการขอรับบริการไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย	4.10	.69	มาก
2	การให้บริการมีความถูกต้องและรวดเร็ว	4.06	.75	มาก
3	มีความชัดเจนในการอธิบายและแนะนำการให้บริการ	4.06	.76	มาก
4	ระยะเวลาในการให้บริการมีความเหมาะสม	4.07	.71	มาก
5	ภาพรวม	4.07	.64	มาก

ในตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการพบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ด้านบุคลากร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏ การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยและวางตัวเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.30 รองลงมา ให้บริการด้วยความสุภาพและเป็นมิตร เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเสมอภาคเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.28 มีความรู้ความสามารถในการตอบคำถาม ให้คำแนะนำได้อย่างถูกต้อง ตรงประเด็น ชัดเจน และเข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 ให้บริการด้วยความกระตือรือร้น เอาใจใส่ และเต็มใจให้บริการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 4.18

ตารางที่ 3 ระดับระดับความพึงพอใจ ด้านบุคลากร

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	มีความรู้ความสามารถในการตอบคำถาม ให้คำแนะนำได้อย่างถูกต้อง ตรงประเด็น ชัดเจน และเข้าใจง่าย	4.22	.64	มาก
2	การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย และวางตัวเหมาะสม	4.30	.63	มาก
3	ให้บริการด้วยความกระตือรือร้น เอาใจใส่และเต็มใจให้บริการ	4.18	.67	มาก
4	ให้บริการด้วยความสุภาพ และเป็นมิตร	4.28	.62	มาก
5	เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเสมอภาค เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ	4.28	.62	มาก
6	ภาพรวม	4.25	.55	มาก

จากตารางที่ 4 ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการพบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า มีป้ายข้อความบอกจุดรับบริการ สะดวกต่อการติดต่อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.15 รองลงมา มีการจัดที่นั่งสำหรับผู้มารับบริการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 มีอุปกรณ์สำนักงาน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ 4.09 และสื่อในการประชาสัมพันธ์ เช่น เอกสาร แผ่นพับมีความชัดเจน และเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 4.08

ตารางที่ 4 ระดับระดับความพึงพอใจ ด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	มีป้ายข้อความบอกจุดรับบริการ สะดวกต่อการติดต่อ	4.15	.65	มาก
2	มีการจัดที่นั่งสำหรับผู้มารับบริการ	4.13	.66	มาก
3	มีอุปกรณ์สำนักงาน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์	4.09	.65	มาก
4	สื่อในการประชาสัมพันธ์ เช่น เอกสาร แผ่นพับมีความชัดเจน และเพียงพอ	4.08	.69	มาก
5	มีบริการให้สืบค้นข้อมูลได้	4.09	.67	มาก
6	ภาพรวม	4.10	.58	มาก

จากตารางที่ 5 ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการพบว่า ความพึงพอใจผู้รับบริการของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ด้านช่องทางการให้บริการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า มีช่องทาง

การเผยแพร่ข่าวสาร เช่น เว็บไซต์ สื่อโซเชียล มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.16 รองลงมาคือมีเคาน์เตอร์ให้บริการติดต่อประชาสัมพันธ์เพื่อสอบถาม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายภายในมหาวิทยาลัยและภายนอกพื้นที่ชุมชนใกล้เคียง มีค่าเฉลี่ย 4.06 และมีตู้รับฟังความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 4.04

ตารางที่ 5 ระดับระดับความพึงพอใจ ด้านช่องทางการให้บริการ

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	มีช่องทางการเผยแพร่ข่าวสาร เช่น เว็บไซต์ สื่อโซเชียล	4.16	.68	มาก
2	มีเคาน์เตอร์ให้บริการติดต่อประชาสัมพันธ์เพื่อสอบถาม	4.14	.64	มาก
3	มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายภายในมหาวิทยาลัยและภายนอกพื้นที่ชุมชนใกล้เคียง	4.06	.71	มาก
4	มีตู้รับฟังความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ	4.04	.70	มาก
5	ภาพรวม	4.09	.61	มาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2564 จากประชากรจำนวน 544 คน (ผู้บริการ ได้แก่ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาปีการศึกษา ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา) โดยภาพรวม 4 ด้าน 1) ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการบริการ 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก และ 4) ด้านช่องทางการให้บริการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านบุคลากร ผลความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อบุคลากรที่อยู่ในระดับสูงเกิดจากการที่บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการตอบคำถาม ให้คำแนะนำได้อย่างถูกต้อง ตรงประเด็น ชัดเจน และเข้าใจง่าย การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยและวางตัวเหมาะสม ให้บริการด้วยความกระตือรือร้น เอาใจใส่และเต็มใจให้บริการให้บริการด้วยความสุภาพ และเป็นมิตร เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเสมอภาค เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ สอดคล้องกับการศึกษาของปรกรณ์ศ วิทยานันตนากรมย์ (2564) ซึ่งได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่องานบริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งให้ผลการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน

แสดงให้เห็นว่าบุคลากรของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความใส่ใจกับงานบริการเป็นอย่างมาก และสามารถตอบสนองภารกิจของมหาวิทยาลัยที่ต้องการให้งานบริการเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานและสนับสนุนงานบัณฑิตศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยในการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนด สัญลักษณ์ต่าง ๆ และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะเดียวกัน

2. ด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก ผู้วิจัยพบว่าผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อป้ายข้อความบอกจุดรับบริการ สะดวกต่อการติดต่อ มีการจัดที่นั่งสำหรับผู้มารับบริการ มีอุปกรณ์สำนักงาน เช่น คอมพิวเตอร์ สื่อในการประชาสัมพันธ์ เช่น เอกสาร แผ่นพับมีความชัดเจนและเพียงพอ มีบริการให้สืบค้นข้อมูลได้ ซึ่งก็ถูกจำกัด แสงสว่าง และจริยญา ปานเจริญ (2564) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ของสำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ซึ่งให้เห็นว่าการจัดการสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ใช้บริการเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการได้มากขึ้น และทำให้ผู้รับบริการสามารถเข้ารับบริการที่สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

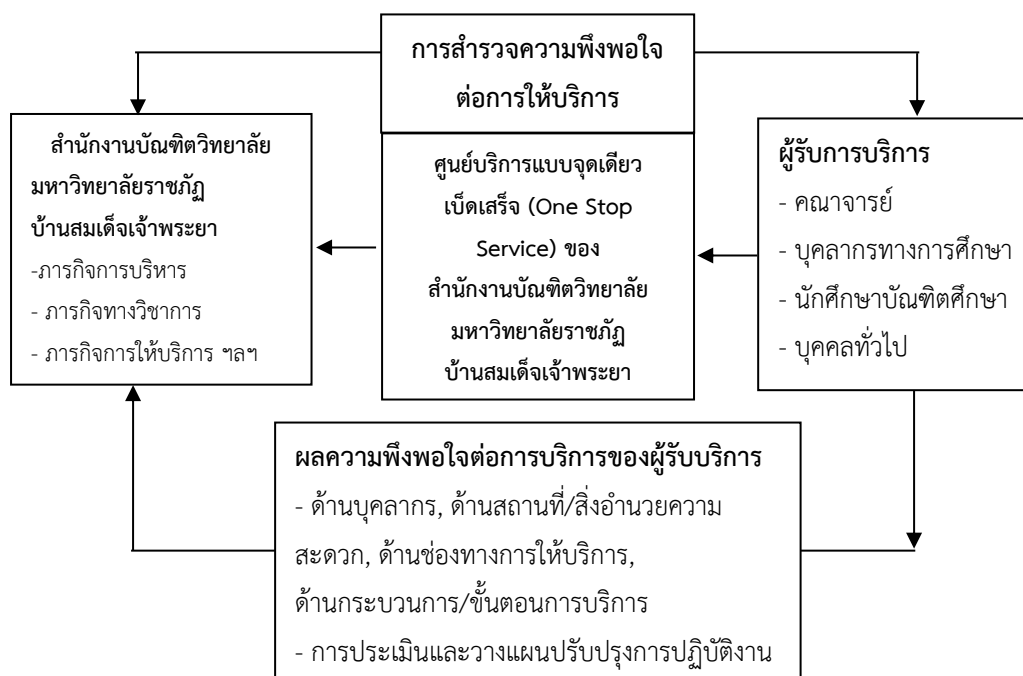
3. ด้านช่องทางการให้บริการ มีช่องทางการเผยแพร่ข่าวสาร เช่น เว็บไซต์ สื่อโซเชียล มีเดีย แคนเตอร์ให้บริการติดต่อประชาสัมพันธ์เพื่อสอบถาม มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสาย ภายในมหาวิทยาลัยและภายนอกพื้นที่ชุมชนใกล้เคียง มีผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ ซึ่งทำให้ผู้รับบริการมีความพอใจในระดับที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานตรวจสอบภายใน (2558) ที่ศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานตรวจสอบภายในของมหาวิทยาลัยนเรศวร ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึงและครอบคลุมรูปแบบสื่อประเภทต่าง ๆ จะสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เข้ารับบริการได้มากขึ้นและเป็นประโยชน์กับผู้เข้ารับบริการในการทราบข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานที่ครบถ้วน

4. ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการบริการ ผลความพึงพอใจของผู้รับบริการแสดงให้เห็นว่าขั้นตอนการขอรับบริการไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย การให้บริการมีความถูกต้องและรวดเร็ว มีความชัดเจนในการอธิบายและแนะนำการให้บริการ ระยะเวลาในการให้บริการมีความเหมาะสม และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันทนา ฉิ่งวังตะกอก และบรรดิษฐ์ พระประทานพร (2561) ซึ่งศึกษาคุณภาพการบริการที่มีผลต่อภาพลักษณ์ของ (one stop service) ของสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ได้พบว่าคุณภาพการบริการเป็นสิ่งสำคัญต่อภาพลักษณ์องค์กรที่มุ่งสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน โดยสามารถแบ่งปัจจัยสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ให้บริการ ดังนี้ ส่วนที่หนึ่ง คือ ปัจจัยคุณภาพการบริการประกอบด้วย 1) ความเป็นรูปธรรมของการบริการ 2) ความน่าเชื่อถือ 3) การตอบสนองลูกค้า 4) การให้ความมั่นใจแก่ลูกค้า 5) การเข้าใจ และรู้จักลูกค้า ส่วนที่สอง คือ ปัจจัยภาพลักษณ์ของ (one stop service) ประกอบด้วย 1) ด้านกระบวนการให้บริการ 2) ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ 3) ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และส่วนสุดท้าย คือ ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย 1) เพศ

2) คณะ 3) ระดับชั้น 4) อายุ โดยผลการศึกษานี้สามารถนำไปใช้ในการหาข้อมูลทางสถิติที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาภาพลักษณ์องค์กรด้านคุณภาพการบริการได้ในอนาคต

องค์ความรู้

การพัฒนาและการสนับสนุนการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นภารกิจสำคัญของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยเฉพาะการให้บริการแก่ผู้เข้ารับบริการ ได้แก่ คณาจารย์บุคลากรทางการศึกษา นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และบุคคลทั่วไป ซึ่งภารกิจการให้บริการจะพัฒนาขึ้นและปรับปรุงการให้บริการที่ดีขึ้น ผู้ให้บริการจำเป็นต้องอาศัยการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการเพื่อหาจุดด้อยและจุดแข็งของการปฏิบัติงาน จากการสำรวจงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยพบว่า การสร้างความร่วมมือของผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการ (พระครูพิศิษฐ์ฯ ประชานาถ และคณะ, 2564) เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาภารกิจที่มีประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้น

ภาพที่ 1 กลไกการให้บริการ การสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการของศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

จากภาพที่ 1 สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยามีภารกิจการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ซึ่งหน่วยงานมีความต้องการพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการ จึงมีการตั้งศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ขึ้น ซึ่งผู้รับบริการ

มีหลากหลายกลุ่ม ทั้ง คณาจารย์บุคลากรทางการศึกษา นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และบุคคลทั่วไป การพัฒนาและการปรับปรุงการบริการจึงจำเป็นต้องอาศัยการตอบรับจากความพึงพอใจจากผู้รับบริการทั้งการสำรวจความพึงพอใจด้านบุคลากร ด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านช่องทางการให้บริการ และด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการบริการ ซึ่งการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผนการปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติการบริการของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาทั้งในเวลาปัจจุบันและอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา” ทำให้ทราบความพึงพอใจของผู้มารับบริการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เดือนกรกฎาคม-สิงหาคม 2564 ประชากร (ผู้รับบริการ ได้แก่ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาปีการศึกษา ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา) ในด้านต่าง ๆ และความต้องการเหล่านั้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการบริการ ควรประชาสัมพันธ์โครงสร้างการบริหารงาน และแผนผังลำดับขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการเพิ่มมากขึ้นและชัดเจน
2. ด้านบุคลากร ควรจัดหาบุคลากรเพื่อให้บริการแก่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา อย่างเพียงพอ
3. ด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก ควรเพิ่มเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูล ในบริเวณพื้นที่ One Stop Service
4. ด้านช่องทางการให้บริการ ในช่วงสถานการณ์การระบาดเชื้อไวรัส โควิด-19 (COVID-19) ควรเพิ่มช่องทางออนไลน์ติดต่อกับสำนักงานบัณฑิตให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กัญญากัด แสงสว่าง และจรัญญา ปานเจริญ. (2564). ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อศูนย์บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ของสำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยธรรมาบัณฑิต.
- บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. (2564). แผนยุทธศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย พ.ศ.2564-2568. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). *การพัฒนาการสอน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน.
- ปกรณ์ยศ วิทยานันตนารมย์. (2564). *การศึกษาสถิติและความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่องานบริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา วิทยาเขตนครปฐม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา วิทยาเขตนครปฐม.*
- พงษ์พันธ์ นารีน้อย และคณะ. (2563). *ความพึงพอใจของผู้รับบริการของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- วันทนา ฉิงวังตะกอก และบรรดิษฐ์ พระประทานพร. (2561). *คุณภาพการบริการที่มีผลต่อภาพลักษณ์ของ (one stop service) สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สถาบันดำรงราชานุภาพ, ส่วนวิจัยและพัฒนา. (2554). *คู่มือการศึกษาวิจัยและพัฒนา*. สืบค้น 15 กรกฎาคม 2564, จาก http://km.moi.go.th/E_Library/File_Books/EB0315.pdf
- สำนักงานตรวจสอบภายใน. (2558). *ความพึงพอใจของผู้รับบริการของสำนักงานตรวจสอบภายในประจำปีงบประมาณ 2558*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สัมมา รณิธย์. (2558). *การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารมหาวิทยาลัย*. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 8(1), 15-27.
- Yamane, Taro. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis* (2nd ed.). New York: Harper and Row.

การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี*

POLITICAL AWARENESS OF PEOPLE FOR VOTE IN GENERAL ELECTIONS
IN SAM KHOK DISTRICT, PATHUM THANI PROVINCE

พระมหาชาตรี ชาครชโย

Phramaha chatree chakharachayo

วัดพระธรรมกาย จังหวัดปทุมธานี

Wat Phra Dhammakaya Pathum Thani Province

E-mail: chatree_chakharachayo@gmail.com

บทนำ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน และศึกษาปัญหาและแนวทางที่ส่งเสริมในการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ผลการวิจัยพบว่า 1. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการตื่นตัวทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.41$, $S.D.=0.41$) 2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตื่นตัวทางการเมือง โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย 3. ข้อเสนอแนะ คือ ประชาชนสร้างความสัมพันธ์ทางบวกในการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เป็นแบบอย่างที่ดีไม่ซื้อสิทธิ์ขายเสียง รณรงค์ให้ไปใช้สิทธิและเห็นความสำคัญในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเป็นการทุจริตไม่ประกอบด้วยคุณธรรมที่สร้างจิตใต้สำนึกในการตื่นตัวทางการเมือง

คำสำคัญ: การตื่นตัวทางการเมือง; การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป; ประชาธิปไตย

Abstract

Objectives of this research were to study the levels of people's political awareness, compare the people's opinions on the political awareness and study problems, obstacles and method for promotion of people's political awareness. Methodology was the mixed methods. Findings were as follows: 1) The people had opinions on the people's political awareness by overall at the highest levels

*Received February 18, 2021; Revised July 16, 2021; Accepted September 25, 2021

($\bar{X}$ = 3.41, S.D. = 0.58). 2) People with different sex, age, education and occupation, by overall, did not have different opinions on the people's political awareness of voting in general election at Sam Khok District, Patum Thani Province, rejecting the set hypothesis. 3) Recommendations was people created positive relationship in opinion expression, set the good examples, not to buy and sell votes, campaign for voting and see the importance of voting. Buying and selling votes are the corruption, not the righteous practice to create the consciences of political awareness.

Keywords: Political awakening; Exercise the right to vote; democracy

บทนำ

ในประเทศไทยมีการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทย ดังจะเห็นได้จากการยอมรับนับถือการเลือกผู้นำในการปกครอง และการเลือกประกอบอาชีพในการดำเนินชีวิตอันเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ในวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยประชาชนจะยอมรับและปฏิบัติตนในการดำรงชีวิตตามหลักแห่งระบอบประชาธิปไตย โดยเคารพในความคิดเห็น และเสรีภาพของผู้อื่น สนใจกิจการบ้านเมือง ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและเคารพในกฎเกณฑ์กติกาของความเป็นประชาธิปไตย โดยหลักของประชาธิปไตยประกอบด้วยหลักการสำคัญ ได้แก่ หลักเสรีภาพ ซึ่งหมายถึง สิทธิตามธรรมชาติที่ติดตัวมาพร้อมกับการเป็นมนุษย์ ทั้งในการคิด การพูด การกระทำโดยอยู่ภายในขอบเขตแห่งระเบียบและความเรียบร้อยของสังคม ซึ่งการใช้เสรีภาพนั้น ทุกคนต้องตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนและผู้อื่นด้วยหลักความเสมอภาคถือว่ามนุษย์มีความเท่าเทียมกัน โดยกฎหมายแม้จะต่างกันในเรื่องเพศ ศิพพรรณชนชั้น ถิ่นที่อยู่ศาสนา หรืออุดมการณ์ทางการเมือง หลักการยึดถือเสียงส่วนมาก เป็นหลักการที่สำคัญยิ่งของระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ การปกครองโดยยึดเสียงข้างมาก ทั้งนี้ ต้องไม่ใช่เสียงข้างมากไปในทางเอารัดเอาเปรียบ กดขี่หรือละเมิดสิทธิของคนส่วนน้อย หลักเหตุผล คือการมีความเชื่อมั่นในเหตุผล ให้ความสำคัญแก่กระบวนการหรือวิธีการค้นหาคำตอบที่ถูกต้องหรือเหมาะสมซึ่งเป็นหลักเชิงวิทยาศาสตร์และหลักภราดรภาพซึ่งหมายถึง การที่มนุษย์ปฏิบัติต่อกันด้วยความเห็นอกเห็นใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เอารัดเอาเปรียบและมีความรู้สึกดีต่อกันฉันพี่น้องโดยไม่แบ่งเชื้อชาติ เพศ ศิพพรรณ หรือลัทธิความเชื่อ (วชิร วรจำปา, 2539)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป โดยมีความมุ่งหวังว่าผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำคัญของชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ในการที่จะส่งเสริมและพัฒนาทางการเมือง ทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมตรวจสอบ

ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงสิทธิ เสรีภาพและความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ การปรับเปลี่ยนทัศนคติ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เป็นการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะเกิดผลดีต่อการพัฒนาประเทศชาติโดยรวมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางที่ส่งเสริมในการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทั่วไปในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบ งานวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีแบบผสมวิธี โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผสมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ คือการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

กลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนในเขตอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ที่มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 32,233 คน โดยมีได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 397 คน จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2554) และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 รูป/คน

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลและทำการทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบความคิดเห็นโดยใช้สถิติตามลักษณะของตัวแปร คือ การทดสอบค่าที ในกรณีตัวแปรต้นสองตัว และการทดสอบค่าเอฟ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามตัวขึ้นไป และเมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ โดยมีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 รูป/คน จากนั้นนำข้อมูลวิเคราะห์เนื้อหา เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของประชาชน และแนวทางการแก้ไขปัญหาจัดทำเป็นรูปแบบตารางสรุป และในท้ายที่สุดนำข้อมูลที่วิเคราะห์แล้วจัดทำเป็นองค์ความรู้ใหม่ พร้อมทั้งอภิปรายผลการวิจัยโดยเทคนิควิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ระดับการตื่นตัวทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งประชาชนมีความคิดเห็นต่อการตื่นตัวทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.41$, S.D.=0.41) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความศรัทธาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ($\bar{X}=3.64$, S.D.=0.54) อยู่ในระดับมาก ด้านสิทธิเสรีภาพ ($\bar{X}=3.27$, S.D.=0.69) อยู่ในระดับปานกลาง ด้านจิตสำนึกในความยุติธรรม ($\bar{X}=3.31$, S.D.=0.58) อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีการตื่นตัวทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

3.1 ด้านความศรัทธาระบบประชาธิปไตย รัฐบาลควรมีนโยบายปลูกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตย ให้แก่ประชาชนได้ยึดมั่นในอุดมการณ์ที่แท้จริงของระบอบประชาธิปไตย มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างๆ ทั้งโดยตรง และทางอ้อม ให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็นในทางการเมืองได้

3.2 ด้านสิทธิเสรีภาพ รัฐควรจัดให้ประชาชนได้เข้าถึงการทำงานของภาครัฐ และการออกกฎหมายต้องให้ตรงต่อเจตนารมณ์ หรือความต้องการของประชาชน มีสถานที่ในการแสดงออกทางการเมืองซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยรัฐต้องเป็นตัวขับเคลื่อนความต้องการของประชาชนให้ได้รับประโยชน์สูงสุด

3.3 ด้านจิตสำนึกในความยุติธรรม รัฐควรจัดการให้ประชาชนทุกคนมีความเสมอภาคอย่างเท่าเทียมกันไม่มีการแบ่งแยก รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงผลเสียของการซื้อสิทธิขายเสียงในช่วงที่มีการเลือกตั้ง

อภิปรายผลการวิจัย

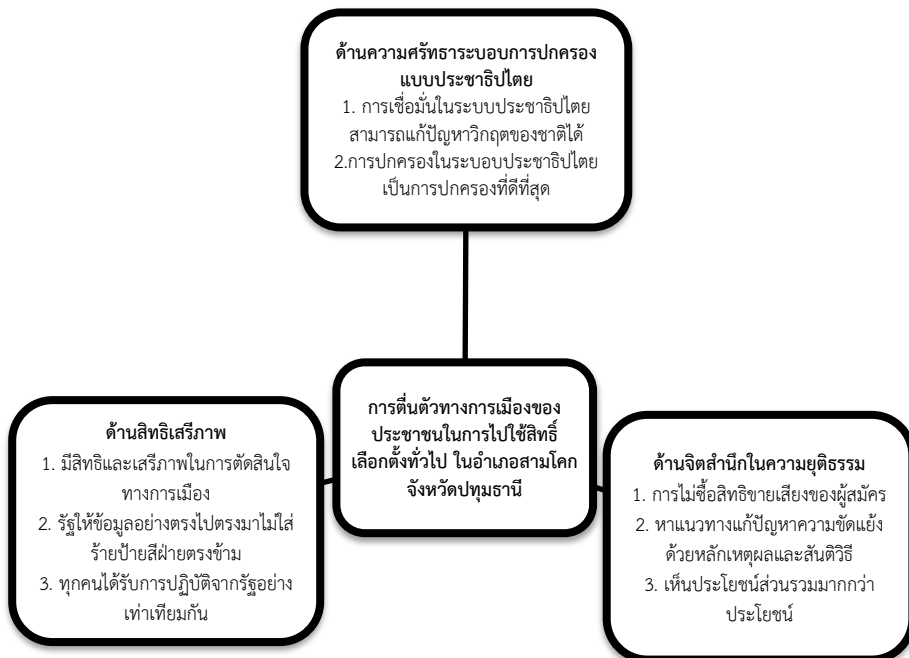
1. ระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากและปานกลาง อันดับแรก คือ ด้านความศรัทธาระบอบประชาธิปไตย ลำดับต่อมา คือ ด้านสิทธิเสรีภาพ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านจิตสำนึกในความยุติธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิษฐ์ วงศ์รัตน์ ศิลป์ (2560) ที่ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นใน

การปกครองระบอบประชาธิปไตย ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ทุก ๆ ด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการรู้ความเข้าใจ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกันมีความรู้ความเข้าใจไม่ต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระขรรค์ชัย สุวทุโธ (เจริญศิลป์) (2559) ที่ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์” พบว่า ประชาชนในเขตทวิวัฒนา กรุงเทพฯ ที่มีเพศ มีทัศนคติต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ การศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญตามสมมติฐานที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูติเดช สุวรรณณณิ (2558) ที่ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม” พบว่า ประชาชนอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ที่มีเพศอายุ การศึกษา อาชีพ ไม่ต่างกัน มีระดับส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกไม่ต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

องค์ความรู้

ผู้วิจัยต้องการความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยในลักษณะภาพที่ได้สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ค้นพบจากการวิจัยจากการสังเคราะห์ คือ ความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านความศรัทธาระบอบประชาธิปไตย ที่เป็นอำนาจของปวงชน อำนาจอธิปไตยตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะไม่เป็นของคนใดคนหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เป็นอำนาจของทุกคนในประเทศ 2) ด้านสิทธิเสรีภาพ ประชาชนไม่ว่าจะเป็นการคิด หรือการที่ประชาชนแสดงออกทางการเมือง อาทิเช่น การออกไปพิทักษ์สิทธิของตนเองในการเลือกตั้งในรูปแบบต่าง ๆ การมีสิทธิที่จะเข้ารับบริการจากภาครัฐได้อย่างเท่าเทียมกัน ได้รับความคุ้มครองด้วยคามยุติธรรมโดยหลักนิติรัฐ 3) ด้านจิตสำนึกในความยุติธรรม เป็นรากฐานที่สำคัญของประชาชนที่จะสามารถใช้วิจารณ์ญานด้วยความรู้ความสามารถ กำหนดวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และหลักการดำเนินชีวิตของตนเอง โดยปราศจากการชักจูงจากผู้อื่น เช่น การไม่ซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐบาลควรมีนโยบายปลูกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตย ให้ประชาชนได้ยึดมั่นในอุดมการณ์ที่แท้จริงของระบอบประชาธิปไตย
2. รัฐควรมีนโยบายสามารถที่เข้าถึงประชาชนเพื่อเป็นการแสดงความต้องการของประชาชน มีสถานที่ในการแสดงออกทางการเมืองซึ่ง เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย
3. รัฐควรมีแนวทางในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยให้เข้มแข็งในชุมชน

ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

1. จัดกิจกรรมในชุมชนเพื่อปลูกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้วยการจัดกิจกรรมให้ประชาชนได้มีการเรียนรู้และแสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่จะทำประชาชนได้ยึดมั่นในอุดมการณ์ที่แท้จริงของระบอบประชาธิปไตย
2. จัดสร้างศูนย์ประสานงานให้ประชาชนได้แสดงออกทางการเมืองซึ่ง เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย
3. ตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน และให้ประชาชนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในสังคมไทย
2. ควรศึกษาปัจจัยการใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชนในการแสดงออกและถอดถอนผู้นำทางการเมือง
3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย กรณีการร่วมชุมนุมทางการเมืองในสังคมไทย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: ครูสภา ลาดพร้าว.
- คงฤทธิ์ กลวงษ์. (2561). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2554). *สถิติเบื้องต้นและการวิจัย: Basic Statistics and Research* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชุตติเดช สุวรรณมณี. (2558). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ปรีชา เรืองจันทร์. (2560). *การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม Politics, Economy and Society* (พิมพ์ครั้งที่ 2). พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พระขรรค์ชัย สุวทุโธ (เจริญศิลป์). (2559). *การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามทัศนคติของประชาชนในเขตทวีวัฒนา กรุงเทพฯ*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พิสิษฐ์ วงศ์รัตน์ศิลป์. (2560). *ความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเขตอำเภอมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี*. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*, 7(1), 190-202.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2556). *ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยศึกษาเปรียบเทียบเขตเมืองกับเขตชนบท* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์. (2546). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.

คุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของ
ชุมชนหนองจอก อำเภอยาง จังหวัดเพชรบุรี*

QUALITY OF PEOPLE LIFE ACCORDING TO THE 5 PRECEPTS VILLAGE PROJECT
OF NONG CHOK COMMUNITY, THA YANG DISTRICT, PHETCHABURI PROVINCE

พระมหาภิวัชร อภิวัชรโร

Phramaha Apiwat Abhivajjaro

วัดหนองจอก เพชรบุรี

Wat Nong Chok, Phetchaburi

E-mail: dewapiwatchara@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชน เปรียบเทียบความคิดเห็น ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยในส่วนของ การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลภาคสนามจากประชาชนในชุมชนหนองจอก จำนวน 354 คน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที ค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และในส่วนของ การวิจัยเชิงคุณภาพมีการวิเคราะห์เอกสาร และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาคสนามจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิต ภาพรวม อยู่ในระดับมาก อายุ การศึกษา และอาชีพ เป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำให้เกิดความคิดเห็นที่ต่างกัน ปัญหา อุปสรรค คือ ขาดกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมสุขภาพในชีวิตประจำวัน ดังนั้น ควรสนับสนุนกิจกรรมนันทนาการของชุมชนโดยใช้พื้นที่ของวัดในการจัดกิจกรรม และขาดการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น ควรสนับสนุนการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตประชาชน; โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5; ชุมชนหนองจอก

Abstract

The Article was to study quality of people life, compare the opinions of people, problems, obstacles and suggestions for development of quality of people life according to the 5 precepts village project of Nong Chok community, Tha Yang district, Phetchaburi province. It was the mixed research method that the quantitative research used the questionnaire as the tool to collect the data in the field study from 354 people in Nong Chok community, Tha Yang district, Phetchaburi province. The statistics were used for the data analysis through frequency, percentage, mean, standard deviation (S.D.), t-test, F-test, One-way Analysis of Variance and Least Significant Difference: LSD. And the qualitative research had the documentary analysis and interview as the tool to collect the data in the field study from 9 key informants and analyzed the data through the content analysis technique, This mix-method research found that quality of people life had an overall opinion at high level, age, education and occupation as personal factors to be different. Problems and obstacles were lack of recreational activities that promoted physical health, should support recreational activities of the community by using the temple area to organize activities. Lack of concrete application of sufficiency economy principles, should support the application of the sufficiency economy principles in daily life.

Keywords: Quality of people life; The 5 precepts village project; Nong Chok community

บทนำ

จากสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน ทำให้วิถีชีวิตคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ส่งผลกระทบก่อให้เกิดปัญหาชีวิตขาดความโอบอ้อมอารีสามัคคีปรองดอง เพื่อป้องกันปัญหาต่าง ๆ จำเป็นต้องเฝ้าระวังและสร้างภูมิคุ้มกันให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หมู่บ้านรักษาศีล 5 เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมตามแนววิถีพุทธได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเคารพในสิทธิของกันและกัน ได้แสดงตนเป็นพุทธมามกะ ได้ใกล้ชิดพระพุทธศาสนา ให้สมกับที่สังคมไทยเป็นเมืองที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา (พระมหาสาทร ธมมาโธ, 2560) โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” นี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสามัคคีปรองดองและประโยชน์สุขของประชาชน และเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีโดยยึดมั่นตามคำสอนทางพระพุทธศาสนา อันจะส่งผลให้ประเทศชาติมีความสงบร่มเย็น โดย

เน้นการรณรงค์ ส่งเสริม และสนับสนุนให้มี “หมู่บ้านรักษาศีล 5” ขึ้นในทุกส่วนของประเทศ ตามคำที่เจ้าประคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ได้ประทานโอวาทไว้ เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2556 ความว่า “อันว่าศีล 5 เป็นการสำคัญมนุษย์ เมื่อทุกคนมีศีล 5 ด้วยกัน สังคมนั้น ๆ คือ ประชาชนย่อมจะอยู่เป็นสุข เมื่อเป็นไปได้ ขอให้ชื่อหมู่บ้านนั้นว่า หมู่บ้านรักษาศีล 5” (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2557) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่มอบหมายภารกิจให้ส่วนราชการสร้างความปรองดองสมานฉันท์แก่ประชาชนในชาติ โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการพร้อมกันทั้ง 77 จังหวัด ซึ่งที่ผ่านมาสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้ร่วมกับจังหวัดต่าง ๆ ขับเคลื่อนการดำเนินงานในหลายพื้นที่ โดยมีเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส ผู้ว่าราชการจังหวัด ส่วนราชการ สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และองค์กรเครือข่ายต่าง ๆ ในพื้นที่ ร่วมขับเคลื่อนโครงการ

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานการของคณะสงฆ์ พบว่า ยังคงประสบปัญหาบางประการ อาทิเช่น ปัญหาการบูรณาการหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานทั้งระบบยังไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิต คุณภาพชีวิตของประชาชน คุณภาพชีวิตของชุมชน (พระครูใบฎีกาสุรพล อาสโภ, 2557) หรือปัญหาการทำงานเป็นไปในคนละทิศทาง ไม่สอดคล้องกันอย่างเป็นรูปธรรม และต่อเนื่อง (พระครูชินวรานุวัตร (สิงห์ ชินวโร), 2558) เป็นต้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้นี้ จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน นั่นเอง

ดังกล่าวนี้นี้ ประกอบกับที่ผู้วิจัยมีภูมิสำเนาในชุมชนหนองจอก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี จึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี” เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลจากประชาชนในชุมชนหนองจอก อำเภอกำแพง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 3,050 คน ได้ทำการสุ่มมาจากการโดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรคำนวณของทาร์โร ยามาเน่ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551) จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 354 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอกำแพง จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอกำแพง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม (n = 354)

คุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอกำแพง จังหวัดเพชรบุรี	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย	3.80	0.551	มาก
การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านอารมณ์	3.85	0.500	มาก
การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม	3.80	0.536	มาก
การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านปัญญา	3.90	0.528	มาก
โดยรวม	3.84	0.474	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอกำแพง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย 3.80 การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 และการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านปัญญา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอยาง จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอยาง จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	-0.477		0.633		✓
อายุ		3.732*	0.012	✓	
การศึกษา		13.964**	0.000	✓	
อาชีพ		3.840**	0.005	✓	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ มีผลให้ความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอยาง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการศึกษา และอาชีพ มีผลให้ความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอยาง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอยาง จังหวัดเพชรบุรี

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ขาดกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมสุขภาพในชีวิตประจำวัน	ควรสนับสนุนกิจกรรมนันทนาการของชุมชน โดยใช้พื้นที่ของวัดในการจัดกิจกรรม
ขาดการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม	ควรสนับสนุนการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเป็นรูปธรรม
ปัญหาความขัดแย้งจากความเห็นต่างทางการเมือง	ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางสังคมที่เสริมสร้างความสามัคคี
ขาดการส่งเสริมการพัฒนาทางปัญญาที่เหมาะสม	ส่งเสริมการพัฒนาทางปัญญาที่สอดคล้องกับสภาวะผลกระทบจากโรคโควิด 2019

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะสำหรับพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอยาง จังหวัดเพชรบุรี

การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ควรสนับสนุนกิจกรรมนันทนาการของชุมชนโดยใช้พื้นที่ของวัดในการจัดกิจกรรม การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ ควรสนับสนุนการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเป็นรูปธรรม การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางสังคมที่เสริมสร้างความสามัคคี การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านปัญญา ส่งเสริมการพัฒนาทางปัญญาที่สอดคล้องกับสภาวะผลกระทบจากโรคโควิด 2019

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยคุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอยาง จังหวัดเพชรบุรี มีประเด็นน่าสนใจซึ่งนำมาอภิปรายผลการวิจัยไว้ ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอยาง จังหวัดเพชรบุรี

คุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอยาง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ชุมชนหนองจอก อำเภอยาง จังหวัดเพชรบุรี ใช้โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเชื่อมั่นในศักยภาพของสมาชิกในชุมชนในฐานะมนุษย์ที่มีความสามารถในการยกระดับการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยยึดหลักปฏิบัติตามหลักการของ ศีล 5 ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในตำริของ เจ้าพระคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (ช่วง วรบุญมหาเถร) สอดคล้องกับที่ อธิฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การรักษาศีลห้าของพุทธศาสนิกชนวัยแรงงาน: กรณี ศึกษาเขตสวนหลวง กรุงเทพฯ” จากผลการวิจัยพบว่า การรักษาศีลห้าของพุทธศาสนิกชนวัยแรงงาน: กรณี ศึกษาเขตสวนหลวง กรุงเทพฯ โดยภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีการรักษาศีลข้อ 1 เว้นจากการฆ่าสัตว์ ศีลข้อ 2 เว้นจากการลักทรัพย์ ศีลข้อ 3 เว้นจากการประพฤติดินในกาม ศีลข้อ 4 เว้นจากการพูดปด และศีลข้อ 5 เว้นจากการดื่มสุราเมรัย โดยครอบคลุมทั้ง 5 องค์ประกอบ ตามหลักการของศีลห้า และสอดคล้องกับที่ พระอำนาจ ปริมุตโต (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการรักษาเบญจศีลของพุทธศาสนิกชนในชุมชนวัดนาริราษฎร์ประดิษฐ์ กรุงเทพฯ” จากผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการรักษาเบญจศีลของพุทธศาสนิกชนในชุมชนวัดนาริราษฎร์ประดิษฐ์ กรุงเทพฯ ส่งผลให้พฤติกรรมของการรักษาเบญจศีลหรือศีล 5 ของพุทธศาสนิกชนในชุมชนวัดนาริราษฎร์ประดิษฐ์ กรุงเทพฯ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับที่ พระเด่นชัย เมตติโก (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “แนวคิดเรื่องกายสุจริตในพระพุทธศาสนาเถรวาท” จากผลการวิจัยพบว่า แนวคิดเรื่องกายสุจริตในพระพุทธศาสนาเถรวาทตามที่คณะพระพุทธศาสนา

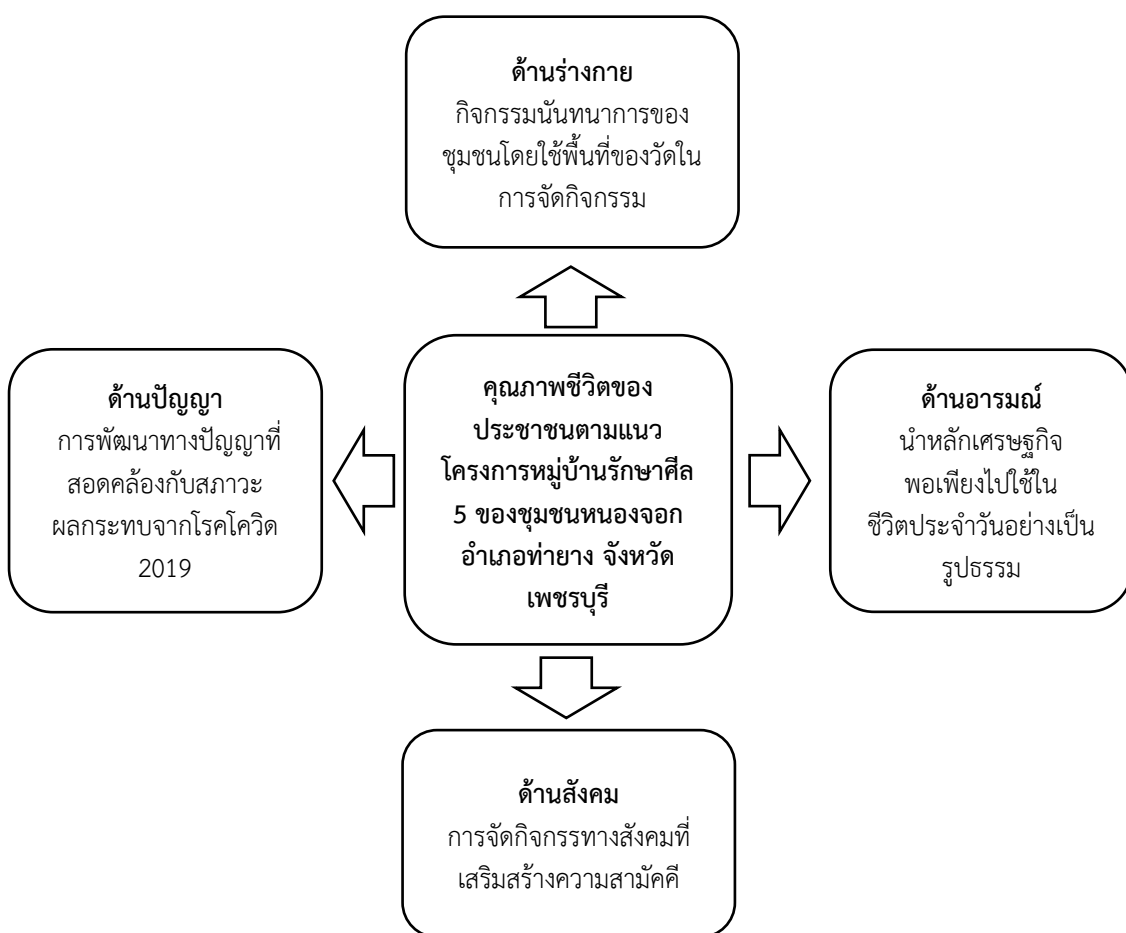
เถรวาทถือว่า มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมด้วยศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองได้ และสามารถจะเปลี่ยนแปลงตนเองจากความเป็นปุถุชนไปสู่ความเป็นอริยชนได้ ถ้าได้รับการศึกษาและพัฒนาตนเองอย่างถูกต้อง ทั้งนี้ คนไทยส่วนใหญ่มีความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม และสังสารวัฏ จึงนิยมทำบุญและประกอบกรณียกิจ เพื่อหวังจะได้รับประโยชน์สุขในปัจจุบัน โดยมีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเถรวาทเป็นตัวชี้แนะ กระตุ้นเตือนในการดำเนินชีวิต และสอดคล้องกับที่ แสงระวี แก้วเมืองฝาง (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย” จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย โดยรวม อยู่ในระดับมาก และผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกร พบว่า ด้านครอบครัว ได้แก่ ครอบครัวอบอุ่นและเป็นสุข ครอบครัวปลอดภัย การพบปะสังสรรค์และการทำกิจกรรมร่วมกัน และสอดคล้องกับที่ สมมาส แสงสุข (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การใช้เบญจศีลเพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนท่านครูญาณวโรภาสอุทิศ ตำบลปากนคร อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช” จากผลการวิจัยพบว่า ยุทธศาสตร์การใช้เบญจศีลเพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนท่านครูญาณวโรภาสอุทิศ ตำบลปากนคร อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้ความสำคัญกับการประเมินพฤติกรรมที่ประกอบด้วยคุณธรรมทางกายระหว่างก่อนและหลังการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะที่ประกอบด้วยคุณธรรมทางกายเพิ่มขึ้น และพฤติกรรมที่ประกอบด้วยคุณธรรมทางวาจา ระหว่างก่อนและหลังการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะที่ประกอบด้วยคุณธรรมทางวาจาเพิ่มขึ้น เช่นกัน และสอดคล้องกับที่ พระครูสุเมธธรรมธาดา (สายัน จันทวีโส) (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ศึกษาปัญหาและทางออกของการดื่มสุราที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย” จากผลการวิจัยพบว่า หลักพุทธธรรมสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมใจของคนที่เคยเกี่ยวข้องกับสุราแล้ว ให้ละความต้องการที่จะดื่มสุรา เป็นการส่งเสริมให้คนมีอนาคตที่ดี ด้วยการขยันหาทรัพย์ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต รักษาทรัพย์ที่หามาได้เพื่อใช้จ่ายในคราจำเป็น รู้จักคบคนดีเป็นเพื่อนเพื่อเขาจะได้แนะนำในสิ่งที่ดี ๆ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นมีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นมีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ มีผลให้ความคิดเห็นมีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการศึกษา และอาชีพ มีผลให้ความคิดเห็นมีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับที่ พระอำนาจ ปริมุตโต (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการรักษาเบญจศีลของพุทธศาสนิกชนในชุมชนวัดนาริราษฎร์ประดิษฐ์ กรุงเทพฯ” จากผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลที่ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนอายุ อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่งผลต่อการรักษาเบญจศีลของพุทธศาสนิกชนในชุมชนวัดนาริราษฎร์ประดิษฐ์ กรุงเทพฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 00.5

องค์ความรู้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย คุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ดังนี้

การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย คือ การสนับสนุนกิจกรรมนันทนาการของชุมชน โดยใช้พื้นที่ของวัดในการจัดกิจกรรม เพราะวัดหนองจอก มีความพร้อมในด้านสถานที่ สามารถจัดกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนได้ และทางวัดก็มีความยินดีที่จะให้การสนับสนุนอยู่ทุกเมื่อ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ คือ การสนับสนุนการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเป็นรูปธรรม เพราะหลักเศรษฐกิจพอเพียงสามารถเป็นแนวทางพื้นฐานที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของชุมชนหนองจอกได้ ด้วยการไม่เพื่อย มีวินัย ใช้สอยอย่างประหยัด มัธยัสถ์อดออม มีความพร้อมอยู่ทุกเมื่อนั่นเอง

การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม คือ การส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางสังคมที่เสริมสร้างความสามัคคี ก็เพื่อให้ประชาชนในชุมชนหนองจอก ได้มีการทำงานร่วมกัน พร้อมเพรียงกัน สร้างเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็ง แสดงหรือเสนอความคิดสร้างสรรค์ต่อการพัฒนาชุมชน รักใคร่ปรองดองสมานฉันท์กันตามโครงการหมู่บ้านศีล 5

การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านปัญญา คือ การส่งเสริมการพัฒนาทางปัญญาที่สอดคล้องกับสภาวะผลกระทบจากโรคโควิด 2019 โดยการสร้างความรู้ ภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต มีหลักปฏิบัติที่ถูกต้อง และพร้อมที่จะเป็นชุมชนตัวอย่างปราศจากโควิด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐบาลควรบัญญัติให้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรออกกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับ มิให้ดื่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภทในงานรื่นเริง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ผู้นำชุมชนควรสร้างกิจกรรมทางสังคมเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความสามัคคีของคนในชุมชน
2. พระสงฆ์ในพื้นที่ควรณรงค์ให้คนในชุมชนจัดงานรื่นเริงโดยปลอดจากสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภท

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของสถาบันทางสังคมในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5
2. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อปต.)

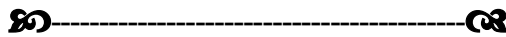
เอกสารอ้างอิง

- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2551). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ SPSS* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- พระครูชินวรนาคร (สิงห์ ชินวโร). (2558). *การพัฒนาการบริหารจัดการการสาธารณสุขสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูใบฎีกาสุรพล อาสโภ. (2557). *การพัฒนารูปแบบงานสาธารณสุขสงเคราะห์ตามกระบวนการทัศน์วิถีพุทธ* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสุเมธธรรมธาดา (สายัน จนทวิโส). (2553). *ศึกษาปัญหาและทางออกของการดื่มสุราที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเด่นชัย เมตติโก. (2556). *แนวคิดเรื่องกายสุจริตในพระพุทธศาสนาเถรวาท* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสาทร ธมมาทโร. (2560). หมู่บ้านรักษาศีล 5: รูปแบบและกระบวนการเสริมสร้างการดำรงชีวิต. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์*, 13(ฉบับพิเศษ): 83.
- พระอำนาจ ปริมุตโต. (2553). *ศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการรักษาเบญจศีลของพุทธศาสนิกชนในชุมชนวัดนาริราษฎร์ประดิษฐ์ กรุงเทพฯ* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระอำนาจ ปริมุตโต. (2553). *ศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการรักษาเบญจศีลของพุทธศาสนิกชนในชุมชนวัดนาริราษฎร์ประดิษฐ์ กรุงเทพฯ* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมมาส เส่งสุข. (2552). *ยุทธศาสตร์การใช้เบญจศีลเพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนทำนครญาณวโรภาสอุทิศ ตำบลปากนคร อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา). สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2557). *คู่มือการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5”*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

แสงระวี แก้วเมืองฝาง. (2552). รูปแบบการพัฒนาคูณภาพชีวิตของเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

อธิษฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล. (2552). การรักษาศิลห้้าของพุทธศาสนิกชนวัยแรงงาน: กรณีศึกษา เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานทั่วไป). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

**การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามแนวทางสังคหวัตถุธรรม
ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร***
RESULT-BASED ADMINISTRATION ACCORDING TO SANGHAVATTHU DHAM
OF SAMUTSAKHON PROVINCIAL SOCIAL SECURITY OFFICE

ชาณุวิทย์ พริกบุญจันทร์
Chanwit Prigboonchan
สำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร
Social Security Office, Samut Sakhon Province
E-mail: chanwit.ssr@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น ความสัมพันธ์ของหลักสังคหวัตถุธรรมกับการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามแนวทางสังคหวัตถุธรรมของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร เป็น การวิจัยแบบผสมวิธี พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตาม เกณฑ์สังคหวัตถุธรรมและตามเกณฑ์การบริหารงาน ภาพรวมอยู่ระดับมาก ความสัมพันธ์ ระหว่างเกณฑ์สังคหวัตถุธรรมกับเกณฑ์ของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์เชิง บวกในระดับมาก ($p=.862^{**}$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อเกณฑ์ของสังคหวัตถุธรรม มากขึ้นก็จะส่งผลให้การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ได้ผลมากขึ้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่มาจากข้อมูลการสัมภาษณ์นั้นมีผลสนับสนุนต่อข้อมูลการวิจัยเชิง ปริมาณ เช่น ความล่าช้าของกระบวนการทำงานและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ไม่สอดคล้องกับ ความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยี การพุดจาในการบริการของบุคลากรไม่เหมาะสม การพัฒนา ตนเองของบุคลากรและองค์ความรู้องค์กร การบริหารจัดการเสถียรภาพเงินกองทุน และ ประชาชนหรือผู้รับบริการขาดการรับรู้เข้าใจในคุณค่าของระบบการประกันสังคมที่ครอบคลุม ดังนั้นหน่วยงานจึงควรประยุกต์และสร้างสรรค์โมเดลการบริหารของสำนักงานประกันสังคม จังหวัดสมุทรสาคร ด้วยนวัตกรรมการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่มีหลักสังคหวัตถุธรรมมา ผสมผสานอย่างกลมกลืนและปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ อันจะก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ยิ่งใหญ่และเป็น คุณประโยชน์ต่อองค์กรและสาธารณะชนอย่างมีผลสัมฤทธิ์ยั่งยืน

คำสำคัญ: การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์; การประกันสังคม; สังคหวัตถุธรรม

Abstract

The objectives of this thesis were to study the level of officer's opinions, the correlation of the result – based administration and Sangahavatthu Dham of Buddhism, and the problems, and the suggestions from the result – based administration according to Sangahavatthu Dham of Samutsakhon provincial social security office, This study was a mixed research of quantitative and qualitative research. Findings were the level of officer's opinions on the measurement of Sangahavatthu Dham and the result– based administration were at high level. The result- based administration according to Sangahavatthu Dham was correlated with each other at high level. ($p=.862^{**}$) significantly at 0.01. So, the assumption of this research was accepted. For the problems and the suggestions from the interviews to support the qualitative research; the researcher was able to conclude that there were some problems of the management in this administration for example – processing of work delayed, the imperfect of computer using, the speech of communication of service unsuitable, the management developing and processing of administration, the public do not actualize the organizational services, etc. Therefore, the organization should apply and create the model of the administration of Samutsakhon provincial social security office for the result-based administration and Sangahavatthu Dham harmoniously and regularly. The outcomes would be great and the benefit for the organization and all public would be effective sustainably.

Keywords: The Result – Based Administration; Social Security; Sangahavattudham

บทนำ

การบริหารการประกันสังคม จัดเป็นโครงการบริการประกันสังคมระยะยาวรูปแบบหนึ่งที่รัฐเป็นผู้จัดตั้ง มีความมุ่งหมายที่จะสร้างหลักประกันและคุ้มครองความเป็นอยู่ของประชาชนที่เป็นสมาชิกให้มีความมั่นคงในการดำเนินชีวิตด้วยหลักการพึ่งพิงตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในคราวเมื่อได้รับความเดือดร้อนหรือความเสี่ยงที่ไม่มั่นคงต่อการดำเนินชีวิต การคุ้มครองระยะแรกจะมีการบังคับใช้กฎหมายให้ประเภทกิจการตามที่กฎหมายกำหนดที่มิใช่จ้างและลูกจ้าง มีหน้าที่เข้ามาเป็นสมาชิกและร่วมกันออกเงินสมทบเข้าสู่กองทุนกลางเรียกว่ากองทุนประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทน โดยมีกฎหมายรองรับการดำเนินการของกองทุน ได้แก่ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 กองทุนจะคุ้มครองและจ่ายประโยชน์ทดแทนให้แก่ลูกจ้างหรือผู้ประกันตน ตามเงื่อนไข

และหลักเกณฑ์ที่แต่ละกองทุนกำหนดกล่าวคือกองทุนประกันสังคมจะคุ้มครองผู้ประกันตนกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย กรณีทุพพลภาพ กรณีคลอดบุตร กรณีตาย กรณีสงเคราะห์บุตร กรณีชราภาพและกรณีว่างงาน

สำหรับกองทุนเงินทดแทนจะคุ้มครองนายจ้างและลูกจ้างโดยทำหน้าที่เป็นตัวแทนนายจ้างในการจ่ายเงินทดแทนหรือค่าทดแทนให้แก่ลูกจ้างที่มีการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากการทำงาน ได้แก่ เงินทดแทนค่ารักษาพยาบาล เงินทดแทนค่าฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงาน เงินทดแทนค่าทำศพ ค่าทดแทนการขาดรายได้กรณีลูกจ้างไม่สามารถทำงานได้ ค่าทดแทนกรณีที่ลูกจ้างต้องสูญเสียอวัยวะบางส่วนจากร่างกาย ค่าทดแทนกรณีทุพพลภาพ และค่าทดแทนกรณีที่ลูกจ้างถึงแก่ความตายหรือสูญหาย หลักการประกันสังคมจะมีลักษณะเป็นระบบของการเฉลี่ยทุกข์-เฉลี่ยสุขระหว่างมวลสมาชิก การให้สิทธิประโยชน์จะเกิดขึ้นเฉพาะกับบุคคลที่เป็นสมาชิกอันมาจากการส่งเงินสมทบซึ่งเรียกว่าผู้ประกันตน และการเก็บเงินสมทบจะมีลักษณะเป็นภาษีรูปแบบพิเศษโดยเก็บเงินสมทบจากบุคคลที่ถูกกำหนดโดยกฎหมายเท่านั้น สำหรับการส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมจะประกอบด้วย 3 ฝ่าย ได้แก่ฝ่ายลูกจ้าง ฝ่ายนายจ้างและฝ่ายรัฐบาล ตามประเภทสิทธิประโยชน์และอัตราที่กฎหมายกำหนด ส่วนกองทุนเงินทดแทนนั้นจะมีฝ่ายนายจ้างฝ่ายเดียวเป็นผู้ส่งเงินสมทบเข้ากองทุนเพื่อเป็นหลักประกันให้ลูกจ้างที่ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องมาจากการทำงานได้รับการคุ้มครอง รวมทั้งเป็นหลักประกันความเสี่ยงในความรับผิดชอบของนายจ้างด้วย ทั้งนี้ความมุ่งหมายในการสร้างหลักประกันความคุ้มครองให้ประชาชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตก็คือความสำเร็จที่ต้องการทำให้การประกันสังคมสามารถครอบคลุมทุกตัวบุคคลของประชาชนในชาติได้ จึงมีการดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายขยายหลักประกันการคุ้มครองไปสู่บุคคลที่อยู่นอกระบบการบังคับของกฎหมายอันได้แก่ผู้ประกันตนประเภทสมัครใจในรูปแบบผู้ประกันตนตาม มาตรา 39 และ มาตรา 40 อย่างไรก็ตามทิศทางการสร้างหลักประกันสังคมต้องมีแนวทางการขับเคลื่อนให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 นโยบายรัฐบาล และนโยบายกระทรวงแรงงานด้วย ปัจจุบันการขับเคลื่อนนโยบายของสำนักงานประกันสังคมมุ่งสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในทุกมิติจึงต้องมีการสร้างหลักประกันสังคมที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย ทุกเพศสถานะ และทุกกลุ่ม โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการร่วมสร้างสรรค์สังคมแรงงานที่มีหลักประกันถ้วนหน้าอย่างยั่งยืนด้วยการสร้างความร่วมมือจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียและภาคประชาสังคมเพื่อคุ้มครองกลุ่มเป้าหมายที่เป็นแรงงานทุกคน ทุกกลุ่ม ได้แก่กลุ่มวัยแรงงานทั่วไป กลุ่มแรงงานที่มีความต้องการเฉพาะและกลุ่มผู้สูงอายุ

สำนักงานประกันสังคม เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน มีฐานะเทียบเท่ากรม มีเลขาธิการประกันสังคมเป็นผู้บังคับบัญชา มีคณะกรรมการประกันสังคมทำหน้าที่ควบคุมกำกับ

ด้านนโยบายการประกันสังคมในรูปแบบของไตรภาคี อันประกอบด้วยกลุ่มผู้แทนฝ่ายนายจ้าง ลูกจ้างและรัฐบาล ปัจจุบันสำนักงานประกันสังคมมีผู้ประกันตนที่อยู่ในความคุ้มครองทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้นจำนวน 16,588,713 ล้านคน และมีหน้าที่บริหารเงินกองทุนประกันสังคม และเงินกองทุนเงินทดแทน รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,097,462 ล้านบาท จึงเป็นความท้าทายที่สำนักงานประกันสังคมจะต้องหาวิธีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสูงเพื่อดูแลคุณภาพการบริการแก่ผู้ประกันตนให้มีหลักประกันการดำรงชีวิตที่มั่นคงและกองทุนมีเสถียรภาพ

ทั้งนี้สำนักงานได้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการทำงานเพื่อพัฒนาคุณภาพของการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม นับตั้งแต่เกิดสภาพแวดล้อมของแรงผลักดันการปฏิรูประบบราชการจากกระแสโลกาภิวัตน์ วิฤตเศรษฐกิจ ความต้องการในการมีส่วนร่วมของประชาชน เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ความเข้มแข็งของภาคเอกชน การเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ต่อมาเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2538 คณะรัฐมนตรีได้มีมติคัดเลือกให้สำนักงานประกันสังคมเป็นต้นแบบในการส่งเสริมประสิทธิภาพส่วนราชการเพื่อพัฒนาระบบการบริหารงานของส่วนราชการให้มีการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์โดยมีเครื่องชี้วัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรมและเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพงาน และการบริการของทางราชการ ในระยะแรกมีการนำมาปรับปรุงระบบการบริหารงานในระดับหน่วยปฏิบัติการก่อน ต่อมาในปี พ.ศ.2544 จึงได้พัฒนามาปรับใช้ในระดับองค์กรทั่วทั้งองค์กร จากผลการวิจัยของ อัจฉริย์ งามพร้อมสกุล กรณีศึกษาการบริหารการประกันสังคมของสำนักงานประกันสังคมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ประชากรกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้ประกันตนในเขตพื้นที่ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ว่ารูปแบบการบริหารและปัจจัยที่สนับสนุนการบริหารการประกันสังคมของสำนักงานประกันสังคมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น พบว่าสำนักงานประกันสังคมมีรูปแบบการบริหารจัดการองค์กรแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์และรูปแบบของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสำนักงานประกันสังคมเป็นปัจจัยให้การบริหารการประกันสังคมของสำนักงานประกันสังคมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสมมีทิศทางในการปฏิบัติงาน มีประสิทธิภาพ มีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เป็นการให้ความสำคัญต่อผลการดำเนินงานและการตรวจวัดผลสำเร็จในการดำเนินงาน

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาผลการศึกษาวิจัยปัญหาและอุปสรรคของการบริหารสำนักงานประกันสังคมพบว่ายังคงมีปัญหาของการบริหารงานสำนักงานประกันสังคมในด้านความล่าช้า เช่นการขอเบิกเงินคืนจากสำนักงานประกันสังคม การมีบุคลากรบริการไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้ประกันตนที่เพิ่มขึ้นตลอดเวลา ตลอดจนอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการทำงานยังไม่เพียงพอ เช่น อุปกรณ์ด้านไอที ยานพาหนะและการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เฉพาะด้าน เช่น เจ้าหน้าที่ด้านกฎหมาย เจ้าหน้าที่ด้านการเงิน เป็นต้น ทั้งนี้จากผลการสำรวจความพึงพอใจต่อ

งานบริการของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2562 พบว่าระดับคะแนนความพึงพอใจในด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและระดับคะแนนด้านความเชื่อมั่นในคุณธรรมและความโปร่งใสของการให้บริการของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาครนั้น อยู่ในระดับที่น้อยกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้นแม้จะมีการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ด้วยตัวชี้วัดผลสำเร็จของการปฏิบัติงานที่คอยตรวจสอบความมีคุณภาพในการบริหารงาน แต่เนื่องจากสภาพแวดล้อมของการบริหารงานของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาครปัจจุบัน ต้องประสบกับความแตกต่างและความคาดหวังของผู้ประกันตน จำนวน 535,597 คน และมีสัดส่วนของแรงงานต่างด้าวจำนวน 172,813 คน ซึ่งผู้ประกันตนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเหล่านั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับการติดต่อผ่านกระบวนการบริการต่างๆ ของสำนักงานหลายด้านประกอบกับแผนปฏิบัติราชการสำนักงานประกันสังคม ระยะ 3 ปี (พ.ศ.2563- 2565) ได้กำหนดเจตนารมณ์หลัก 4 ด้าน คือการมุ่งเน้นพัฒนาให้ตรงต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นรายกลุ่ม เน้นการบริหารที่หลากหลายและลดความเหลื่อมล้ำ เน้นการให้ความสำคัญกับบริบทในเชิงพื้นที่และเน้นการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน สภาพแวดล้อมเหล่านี้มีจึงผลกระทบต่อสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาครในการพัฒนาคุณภาพการบริหารให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามประเด็นยุทธศาสตร์ ผู้วิจัยในฐานะศาสนิกชนในพระพุทธศาสนาเห็นว่าหลักคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีหลักพุทธธรรมที่จะนำมาเป็นอุปการคุณในการวิเคราะห์แยกแยะปัญหาและหาแนวทางที่ถูกต้องยั่งยืนมาพัฒนาการบริหารงานแบบมุ่งสัมฤทธิ์ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาครให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นได้ และคุณธรรมที่เห็นว่าเหมาะสมก็คือคุณธรรมแห่งการให้และการสงเคราะห์อันได้แก่หลักสังคหวัตถุธรรมซึ่งเป็นธรรมแห่งการยึดเหนี่ยวผูกใจคนและประสานเชื่อมโยงจิตใจหมู่ชนให้เกิดเอกภาพของความรักความสามัคคี จูงใจให้เกิดความมุ่งมั่นทำงานให้ได้รับผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายขององค์กรดังกล่าว

ดังนั้นผู้วิจัย จึงสนใจศึกษาการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามแนวทางสังคหวัตถุธรรมของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อประยุกต์หลักธรรมที่เหมาะสมมาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่และเสนอเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร ให้บรรลุผลสำเร็จในการดูแลคุณภาพชีวิตของผู้ใช้แรงงานและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายขององค์กร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามแนวทางสังคหวัตถุธรรมของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของหลักสังคหวัตถุธรรมกับการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามแนวทางสังคหวัตถุธรรม ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Methods Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการสอบถามกับกลุ่มประชากรเป้าหมาย และใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามกับแบบสัมภาษณ์ต่อกลุ่มประชากรเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลนำมาวิเคราะห์

2. ประชากร (Population) ได้แก่ บุคลากรเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานประจำ สังกัดสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร และสาขาอำเภอกระทุ่มแบน จำนวน 133 คน โดยวิธีการเก็บข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจงตามจำนวนประชากรที่มีอยู่จริง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วยผู้แทนผู้บริหารสำนักงานประกันสังคม จำนวน 4 คน ผู้บริหารองค์กรเอกชน จำนวน 2 คน ภาคประชาชน จำนวน 2 คน นักวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูปหรือคน รวมจำนวน 12 รูป หรือ คน โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามกรอบของการวิจัยเรื่องการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามแนวทางสังคหวัตถุธรรมของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการขออนุมัติหนังสือเพื่อการศึกษาวิจัยถึงผู้รับผิดชอบหน่วยงานประชากรศึกษาและถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ตามกำหนดวันเวลาและสถานที่ นำข้อมูลแบบสอบถามไปวิเคราะห์ประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป และรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

5. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของประชากรและลักษณะการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามแนวทางสังคหวัตถุธรรมของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ ความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) สำหรับศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ได้แก่ความคิดเห็นของการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุธรรมกับการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร ว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์

(Correlation) วัดค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ในการบอกทิศทางและขนาดความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ และวิเคราะห์ข้อมูลค่าให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) พร้อมสังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามแนวทางสังคหวัตถุธรรมของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร” ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 133 ชุด มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

1. ระดับเกณฑ์ของสังคหวัตถุธรรมในการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานตามเกณฑ์ของหลักสังคหวัตถุธรรม โดยภาพรวม

เกณฑ์ของหลักสังคหวัตถุธรรม	ระดับความคิดเห็น		
	μ	σ	แปลผล
1. ทาน	3.91	0.693	มาก
2. ปิยวาจา	3.76	0.810	มาก
3. อตถจริยา	3.88	0.709	มาก
4. สมานัตตตา	3.87	0.704	มาก
ภาพรวม	3.86	0.683	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า บุคลากรของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร มีความคิดเห็นต่อเกณฑ์ของหลักสังคหวัตถุธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.86$, $\sigma = 0.683$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ จะพบว่า 1. ทานซึ่งหมายถึงความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรมีคุณลักษณะของการให้ที่เกิดจากจิตใจที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ตั้งใจ มุ่งมั่น อุทิศเวลา โอ้ออมอารี สร้างบรรยากาศที่ดีแก่ผู้ประกันตน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\mu = 3.91$, $\sigma = 0.693$) 2. ปิยวาจาซึ่งหมายถึงความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรมีการพูดจาสื่อสารแนะนำประโยชน์ด้วยความรักเมตตา สุภาพ ไพเราะ อ่อนหวาน ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเอง ให้คำแนะนำสิ่งที่มีประโยชน์มีเหตุผลแก่ผู้ประกันตน มีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 3.76$, $\sigma = 0.810$) 3. อตถจริยาหมายถึงความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรมีการปฏิบัติในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ประกันตนด้วยการช่วยเหลือขนขวายทำกิจการสาธารณะ

ประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาและปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรม มีความเสียสละและทุ่มเทในการทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรองลงมา($\mu = 3.88$, $\sigma = 0.709$) 4. สมานัตตตา ซึ่งหมายถึงผู้บริหารและบุคลากรมีการปฏิบัติต่อผู้ประกันตนอย่างเท่าเทียม เสมอต้นเสมอปลาย มีความยุติธรรม ร่วมรับรู้เข้าถึงในความรู้สึกลึกซึ้งทุกซอกและร่วมเผชิญแก้ไข วางตนและสมานกับบุคคลได้เหมาะสมตามฐานะ ภาวะ เหตุการณ์สภาพแวดล้อม และถูกต้องตามธรรมในแต่ละกรณี โดยมีความคิดเห็นในระดับมาก ($\mu = 3.87$, $\sigma = 0.704$)

สรุปเกณฑ์ของสังคหัตถุธรรม โดยภาพรวม ทั้งในด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอัตถจริยาและด้านสมานัตตตา บุคลากรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2.ระดับเกณฑ์การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของเกณฑ์การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์โดยภาพรวม

การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์	ระดับความคิดเห็น		
	μ	σ	แปลผล
1. ด้านผู้รับบริการ	3.86	0.663	มาก
2. ด้านการเงิน	3.97	0.652	มาก
3. ด้านกระบวนการภายใน	3.94	0.643	มาก
4. ด้านการเรียนรู้และพัฒนา	3.94	0.634	มาก
ภาพรวม	3.93	0.601	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า บุคลากรของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาครมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.93$, $\sigma = 0.601$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาครโดยภาพรวมพบว่า 1. รายข้อด้านการเงินซึ่งหมายถึงความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรเห็นว่าองค์กรมีพันธะความรับผิดชอบต่อความประหยัด ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร ความสามารถในการบริการและการทำงานที่ปราศจากการทุจริตและประพฤติมิชอบอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ($\mu = 3.90$ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\sigma = 0.652$) 2. รายข้อด้านกระบวนการภายในซึ่งหมายถึงความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรเห็นว่าองค์กรมีการบริหารจัดการในความรู้ ทักษะ ความสามารถจริยธรรม ขวัญและกำลังใจของบุคลากร กระบวนการทำงานที่มีประสิทธิผลเพื่อทำให้ผลการปฏิบัติมีความถูกต้อง รวดเร็วเป็นที่พอใจรวมทั้งส่งเสริมค่านิยมและพฤติกรรมองค์กร มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ($\mu = 3.94$, $\sigma = 0.643$) 3. รายข้อด้านการเรียนรู้และพัฒนาซึ่งหมายถึงความคิดเห็น

ของผู้บริหารและบุคลากรเห็นว่าองค์กรมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนา มีการปรับตัวเชิงรุกด้วยความริเริ่มสร้างสรรค์และพัฒนาการให้บริการที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างทันสมัย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นมีค่าเฉลี่ยคือ ($\mu = 3.94$, $\sigma = 0.634$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 4. ด้านผู้รับบริการ ซึ่งหมายถึงความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรเห็นว่าองค์กรมีการปฏิบัติงานที่ให้ผลสำเร็จ ในการตอบสนองความต้องการของประชาชนหรือผู้รับบริการเป็นสำคัญ รวมทั้งมีการออกกฎระเบียบและการปฏิบัติที่เกิดผลกระทบอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม โดยมีค่าเฉลี่ยคือ (μ) = 3.86 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) = 0.663

3. ความสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์ของสังคหวัตถุธรรมกับเกณฑ์ของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3-5 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์ของสังคหวัตถุธรรมกับเกณฑ์ของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์	ตัวแปรตาม			
		1. ด้านผู้รับบริการ	2. ด้านการเงิน	3. ด้านกระบวนการภายใน	4. ด้านการเรียนรู้และพัฒนา
หลักสังคหวัตถุธรรม	.862**	.850**	.737**	.802**	.806**
1. ทาน	.797**	.795**	.691**	.725**	.744**
2. ปิยวาจา	.768**	.778**	.658**	.698**	.713**
3. อตถจริยา	.832**	.797**	.701**	.808**	.709**
4. สมานัตตตา	.839**	.818**	.717**	.784**	.792**

จากตารางที่ 3 พบว่าปัจจัยเกี่ยวกับเกณฑ์ของสังคหวัตถุธรรม กับเกณฑ์ของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร มีความสัมพันธ์กันดังนี้

ปัจจัยเกี่ยวกับเกณฑ์ของสังคหวัตถุธรรม โดยภาพรวม กับเกณฑ์ของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก ($p = 0.862^{**}$)

ปัจจัยเกี่ยวกับเกณฑ์สังคหวัตถุธรรม โดยภาพรวม กับเกณฑ์ของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร ด้านผู้รับบริการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก ($p = 0.850^{**}$)

ปัจจัยเกี่ยวกับเกณฑ์สังคหวัตถุธรรม โดยภาพรวม กับเกณฑ์ของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเงิน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก ($p = 0.737^{**}$)

ปัจจัยเกี่ยวกับเกณฑ์สังคมวัฒนธรรม โดยภาพรวม กับเกณฑ์ของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร ด้านกระบวนการภายใน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก ($p = 0.802^{**}$)

ปัจจัยเกี่ยวกับเกณฑ์สังคมวัฒนธรรม โดยภาพรวม กับเกณฑ์ของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการเรียนรู้และพัฒนา มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก ($p = 0.806^{**}$)

ตารางที่ 4 เกณฑ์ของสังคมวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร

		เกณฑ์ของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ของสำนักงานประกันสังคม จังหวัด สมุทรสาคร
เกณฑ์ของสังคมวัฒนธรรม	ค่าสหสัมพันธ์ (p)	.862**
	P	0.01
	ระดับความสัมพันธ์	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า เกณฑ์ของสังคมวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาครในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์มาก กล่าวคือ เมื่อเกณฑ์ของสังคมวัฒนธรรมมากขึ้นก็จะส่งผลให้การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ได้ผลมากขึ้น จึงยอมรับสมมติฐาน

ตารางที่ 5 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่าสหสัมพันธ์	ค่า P	ระดับความสัมพันธ์	ผลการศึกษา ยอมรับ ปฏิเสธ
1	เกณฑ์ของหลักสังคมวัฒนธรรม	การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์	0.862**	0.01	มาก	✓

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 5 พบว่าเกณฑ์ของสังคมวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์อย่างสมบูรณ์ทางบวก จึงสรุปได้ว่า เมื่อเกณฑ์ของสังคมวัฒนธรรมมากขึ้นก็จะส่งผลให้การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ได้ผลมากขึ้น จึงยอมรับสมมติฐานของการวิจัย

4. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามแนวทางสังคหวัตถุธรรมของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร

พบว่าปัญหา 1. ความล่าช้าของกระบวนการทำงานและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ไม่สอดคล้องกับความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยี 2. การพุดจาในการบริการของบุคลากรไม่เหมาะสม และมีอุปสรรคคือ 3. การพัฒนาตนเองของบุคลากรและการพัฒนาองค์ความรู้องค์กร 4. การบริหารจัดการเสถียรภาพเงินกองทุน และ 5. ประชาชนหรือผู้รับบริการขาดการรับรู้เข้าใจในคุณค่าของระบบการประกันสังคมที่ครอบคลุม ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะว่าหน่วยงานควรประยุกต์และสร้างสรรค์โมเดลการบริหารของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร ด้วยนวัตกรรมการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่มีหลักสังคหวัตถุธรรมมาผสมผสานอย่างกลมกลืน และปฏิบัติเป็นการประจำสม่ำเสมอ อันจะก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ยิ่งใหญ่และเป็นคุณประโยชน์ต่อการบริหารองค์กรและสาธารณะชนอย่างมีผลสัมฤทธิ์และยั่งยืน โดยดำเนินการดังนี้

1. ประยุกต์ใช้หลักทานคือการให้จากจิตใจที่เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ตั้งใจ มุ่งมั่น อุทิศเวลา โอบอ้อมอารี สร้างบรรยากาศที่ดีแก่ผู้ประกันตน มาดำเนินการปรับปรุงขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และดำเนินการจัดหาพัฒนาอุปกรณ์และระบบคอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานที่รวดเร็วทันสมัยสอดคล้องกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี
2. ประยุกต์ใช้หลักปิยวาจาคือการพุดจาสื่อสารแนะนำประโยชน์ด้วยความรักความเมตตา สุภาพ ไพเราะ อ่อนหวาน ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเอง ให้คำแนะนำสิ่งที่ดีมีประโยชน์มีเหตุผลแก่ประชาชนผู้รับบริการและในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันทุกช่องทาง
3. ประยุกต์ใช้หลักอัทธจริยาการสงเคราะห์คือการปฏิบัติในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้รับบริการด้วยการช่วยเหลือ ขวนขวายทำกิจการสาธารณะประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไข้ปัญหาและปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรม มีความเสียสละและทุ่มเทในการทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน มาดำเนินการในการบริหารจัดการเสถียรภาพเงินกองทุน และการสร้างให้ประชาชนหรือผู้รับบริการมีการรับรู้เข้าใจในคุณค่าของระบบการประกันสังคมที่ครอบคลุม และ
4. ประยุกต์ใช้หลักสมานัตตตาคือการปฏิบัติต่อประชาชนหรือผู้รับบริการอย่างเท่าเทียม เสมอต้นเสมอปลาย มีความยุติธรรม ร่วมรับรู้เข้าถึงในความรู้สึกสุขทุกข์และร่วมเผชิญแก้ไข้ วางตนและสมานกับบุคคลได้เหมาะสมตามฐานะ ภาวะ เหตุการณ์สภาพแวดล้อมและถูกต้องตามธรรมในแต่ละกรณี มาดำเนินการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรและการพัฒนาองค์ความรู้ขององค์กรให้มีการพัฒนาที่ต่อเนื่องสามารถสมานเข้าสภาพแวดล้อมได้ทุกสถานการณ์อย่างยั่งยืน สำหรับรูปแบบที่จะดำเนินการดังกล่าวคือควรปรับปรุงให้มีคณะทำงานด้านจริยธรรมขององค์กรเข้ามากำหนดกลยุทธ์การนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้ในการบริหารงานขององค์กรร่วมกับผู้บริหารและให้มีการขับเคลื่อนการปฏิบัติที่เป็นแผนงานกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามแนวทางสังฆวัดธรรมของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร” มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามแนวทางสังฆวัดธรรมของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร ตามเกณฑ์สังฆวัดธรรมและเกณฑ์การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รวมทั้งมีความสัมพันธ์มากในเชิงบวกคือเมื่อเกณฑ์ของสังฆวัดธรรมมากขึ้นก็จะส่งผลให้การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ได้ผลมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ พิพัฒน์วัชรโสภณ (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสำนักงานประกันสังคม พบว่าการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์สามารถใช้เป็นแนวทางในการทำให้สำนักงานประกันสังคมบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ อภิปรายได้ว่าการนำแนวทางการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มาใช้จะส่งผลให้สำนักงานประกันสังคมบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ พระมหาสิทธิศักดิ์ สิทธาภิโรโต(เสนา) (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าพนักงานมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของเทศบาลเมือง เพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่าการบริหารของเทศบาลเมือง เพชรบูรณ์มีการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในระดับมากและการประยุกต์ใช้หลักธรรมเข้ามาในการปฏิบัติงานจะช่วยให้ผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ สกุลวิวรรณ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี พบว่าปัจจัยความสำเร็จของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ชัยรัตน์ ราชประโคน (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานสถานศึกษาในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครเดช ยมภักดี (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบ การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาภาคบังคับสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยภาพรวมของผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน และโมเดลการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันของรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับการ

วิจัยของ พระมหามิชัย กิจจสารโร(แสงคำภา) (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสังคมนาสงเคราะห์ในพระไตรปิฎก” ผลการวิจัยพบว่า การสังคมนาสงเคราะห์ในพระไตรปิฎกให้ความสำคัญแก่หลักสังคมนาตฤ 4 กล่าวคือ ทาน ปิยวาจา อตถจริยาและสมานัตตตา ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สงุ่น ตรีสุชี (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บูรณาการหลักสังคมนาตฤกับการบริหารการประปา นครหลวง ภาค1” ผลการวิจัยพบว่า สังคมนาตฤธรรมเป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจผูกใจ ทำหน้าที่เป็นกาใจเชื่อมประสานคนทั้งหลาย เป็นปัจจัยภายนอกในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ ส่วนความเป็นกัลยาณมิตรเป็นปัจจัยภายในของผู้บริหาร หากบูรณาการหลักสังคมนาตฤทั้ง 4 ประการ และหลักกัลยาณมิตรที่สนับสนุนการบริหารงานของการประปา นครหลวงจะเป็นหน่วยงานที่เป็นต้นแบบแห่งความดีงามและการบริหาร

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเชิงคุณภาพ จากข้อมูลแบบสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้ การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามแนวทางสังคมนาตฤธรรมของสำนักงานประกันสังคมนาจังหวัดสมุทรสาคร แม้ผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่าบุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามแนวทางสังคมนาตฤธรรมภาพรวมในระดับมากก็ตาม แต่ปัญหาอุปสรรคยังปรากฏอยู่บางประการคือ 1.ความล่าช้าของกระบวนการทำงานและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ไม่สอดคล้องกับความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยี 2.การพูดจาในการบริการของบุคลากรไม่เหมาะสม 3.การพัฒนาตนเองของบุคลากรและการพัฒนาองค์กร ความรู้จ้องคร 4.การบริหารจัดการเสถียรภาพเงินกองทุน และ5.ประชาชนหรือผู้รับบริการขาดการรับรู้เข้าใจในคุณค่าของระบบการประกันสังคมนาที่ครอบคลุม สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณที่พบว่าเกณฑ์สังคมนาตฤธรรมด้านปิยวาจาและเกณฑ์การบริหารงานด้านมิติประชาชนหรือผู้รับบริการ ต่างมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งอภิปรายได้ว่าการตอบสนองความต้องการด้านประชาชนหรือผู้รับบริการ ควรได้รับการปรับปรุงในการบริหารจัดการด้านการพูดจาที่เหมาะสม การจัดสรรทุนในการพัฒนาอุปกรณ์ระบบเทคโนโลยีและกระบวนการทำงานที่รวดเร็ว การสงเคราะห์พัฒนาบุคลากรและประชาชนเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาองค์กร และการรักษาเสถียรภาพกองทุนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ดังนั้นเพื่อให้การบริหารงานบรรลุผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืนจึงมีข้อเสนอแนะว่าควรนำหลักสังคมนาตฤธรรมมาผสมผสานในการบริหารงานอย่างกลมกลืนและดำเนินการปฏิบัติอย่างเป็นหลักเกณฑ์สม่ำเสมอ อันจะก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ยิ่งใหญ่และเป็นคุณประโยชน์ต่อองค์กรและสาธารณะชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัยในครั้งนี้

1. ควรประยุกต์และสร้างสรรค์โมเดลการบริหารของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร ด้วยนวัตกรรมการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่มีหลักสังคหวัตถุธรรมมาผสมผสานอย่างกลมกลืนและปฏิบัติเป็นการประจำสม่ำเสมอ อันจะก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ยิ่งใหญ่และเป็นคุณประโยชน์ต่อการบริหารงานองค์กรและสาธารณะชนอย่างมีผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืน

2. ควรปรับปรุงให้มีคณะทำงานพิเศษด้านจริยธรรมขึ้นมาในองค์กรทุกระดับเพื่อกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ร่วมกับผู้บริหารในการนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้ในการบริหารงานขององค์กรให้มีผลสัมฤทธิ์ยิ่งขึ้นและให้มีการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานที่เป็นจริงโดยมีแผนงานกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม

3. มีการสร้างปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ(CSF)และตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก(KPI) เพื่อประเมินติดตามและวัดผลการปฏิบัติงานตามแนวทางสังคหวัตถุธรรมขององค์กรในทุกระดับ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยการนำแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ไปทดลองใช้และทำการประเมินผลเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ควรมีการวิจัยต่อเนื่องโดยดำเนินการวิจัยจากประชากรกลุ่มเป้าหมายที่เป็นประชาชนภายนอกองค์กรได้แก่ผู้ประกันตนหรือผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่างๆ

3. ควรมีการวิจัยเรื่องตัวชี้วัดความสำเร็จของสำนักงานประกันสังคมในการทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามแนวทางทางสังคหวัตถุธรรมที่ได้จากผลการวิจัย เพื่อสร้างเป็นมาตรฐานและพัฒนาเป็นองค์กรต้นแบบแห่งความดีงามและการบริหาร

4. ควรมีการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามแนวทางสังคหวัตถุธรรมทั้งปัจจัยที่ส่งเสริมหรือปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามแนวทางสังคหวัตถุธรรม

เอกสารอ้างอิง

ชัยรัตน์ ราชประโคน. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์กับประสิทธิผลการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จังหวัดบุรีรัมย์* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา).
บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ปาริชาติ พิพัฒน์วัชรโสภณ. (2547). *การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสำนักงานประกันสังคม*. (ส า ร นิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การเงิน). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง

- พระมหามิชัย กิจจสาโร (แสงคำภา). (2557). *การสังคัมสงเคราะห์ในพระไตรปิฎก*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสิทธิศักดิ์ สิทธิภักโต(เสนา). (2561). *การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์จังหวัดเพชรบูรณ์*. (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วรารณ สกุลวิวรรณ์. (2558). *ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สงุ่น ตรีสุชี. (2558). *บูรณาการหลักสังคหัตถ์กับการบริหารการประปานครหลวง ภาค 1*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานประกันสังคม. (2563). *ฐานข้อมูลประกันสังคม*. นนทบุรี: กองวิจัยและพัฒนา.
- อัครเดช ยมภักดี. (2558). *รูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์สำหรับสถานศึกษา ระดับการศึกษาภาคบังคับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อัจฉริย์ งามพร้อมสกุล. (2557). *การบริหารจัดการการประกันสังคมของสำนักงานประกันสังคมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ของนักเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

THE FACTORS RELATED TO MOTIVATION OF STUDENTS FOR
PHRAPARIYATTIDHAMMA STUDYING UNDER PALI SECTION IN AYUTTHAYA
PROVINCE

พระครูสังฆรักษ์มานพ อคฺคมาณโว

Phrakrusungkarakmanop Aggamanavo

วัดพนัญเชิงวรวิหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Wat Phanan Choeng Worawihan Ayutthaya Province

E-mail: manop_aggamanavo@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป ความสัมพันธ์ และข้อเสนอแนะต่อการสร้างแรงจูงใจเพื่อส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นด้านกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยในการบริหารจัดการ ตามทฤษฎี POSDC กับแรงจูงใจในการเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของนักเรียนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันสูง ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ปัญหาและอุปสรรค คือ นักเรียนที่มีความสามารถและวัยต่างกัน เรียนในห้องเดียวกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ในห้องเรียนที่ไม่เท่ากัน ข้อเสนอแนะ คือ เจ้าคณะปกครองระดับ เจ้าคณะจังหวัดขึ้นไปควรมีนโยบายในการประชาสัมพันธ์เพื่อจัดหานักเรียนเพิ่มเติม

คำสำคัญ: แรงจูงใจ; การบริหารจัดการ; พระปริยัติธรรมแผนกบาลี

Abstract

The objectives of this article are to study general circumstance, the related factors and suggestions for motivation of students for Phrapariyattidhamma studying under Pali section in Ayutthaya province. The methodology is the mixed

* Received April 14, 2021; Revised April 30, 2021; Accepted September 30, 2021

methods. The results showed that the level of students' opinion on the management in overall was at high level. When considered each aspect, all aspects were at high level, except the teaching activity aspect was at the middle level. The factors of management according to the theory of POSDC related in high level to the motivation to Phrapariyattidhamma study under Pali Section in Ayutthaya Province with the significance level of 0.01. The problem was students in the same classroom who have differences of learning ability or ages have the inequality of learning. Suggestion was the Sangha administrators such as Sangha Provincial Governors should have the public relations policy to recruit student.

Keywords: Motivation; Management; Phrapariyattidhamma studying under Pali section

บทนำ

สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้ามณฑลพายัพ (ช่วง วรบุญโญ) ท่านได้กล่าวว่า บาลี เป็นภาษา ศักดิ์สิทธิ์ที่พระพุทธเจ้าทรงเลือกใช้รองรับหลักธรรมคำสอนที่ทรงทรมานเสียดสีกษาค้นคว้า ด้วยเวลาอันเนิ่นนานนัก ถ้าภาษานี้ ไม่มีความศักดิ์สิทธิ์อยู่ในตัว ไหนเลยพระพุทธองค์จะทรง เลือกเพราะหลักธรรมที่ทรงศึกษาค้นคว้าจนถึงตรัสรู้ นั้น บาลีที่ทรงเลือก สามารถตอบสนองพุทธ ประสงค์ได้ คือ สามารถจะเก็บรายละเอียดได้ สื่อสารทำความเข้าใจได้ และเก็บเนื้อหาสาระแห่ง หลักธรรมไว้ได้ ไม่แปรผันตามกาลเวลา เพราะเป็นภาษาที่มีวิวัฒนาการเป็นตัวกำหนด ทำให้ พระพุทธพจน์แม้จะล่วงกาลผ่านเวลามาถึง 2,500 กว่าปีล่วงแล้ว ก็ยังปรากฏเป็นความอัศจรรย์ ของภาษาที่ห่อหุ้มพระพุทธพจน์ไว้ การศึกษาที่คณะสงฆ์จัดให้พระภิกษุสามเณรเล่าเรียน ใน การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี มี 8 ชั้น ได้แก่ ประโยค 1-2 ประโยค ป.ธ.3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 การศึกษาของคณะสงฆ์ประกอบด้วยการศึกษาสามชั้นตอน คือ ชั้นปริยัติ ชั้นปฏิบัติและชั้น ปฏิเวธ การศึกษาชั้นปริยัติเป็นการศึกษาทางทฤษฎีเพื่อศึกษาพระธรรมวินัยให้มีความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับพระพุทธวจนะ และพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งถูกเก็บ รักษาไว้ด้วยภาษาบาลี ในอดีตการศึกษาพระปริยัติธรรมมิได้จัดเป็นรูปแบบของโรงเรียนแต่ จัดการเรียนการสอนภายในวัด ดังนั้นวัดจึงเป็นศูนย์กลางของการศึกษาปริยัติธรรม และถือเป็น ศาสนกิจอย่างหนึ่งที่พระภิกษุสามเณรจะต้องศึกษา และนำความรู้ที่ถ่ายทอดให้กับประชาชน จากข้อมูลของแม่กองบาลีสนามหลวง ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคทางการศึกษา พระปริยัติ ธรรม แผนกบาลีไว้ดังต่อไปนี้ 1. จำนวนนักเรียนมีแนวโน้มลดลง บางแห่งแทบจะหาผู้เรียนไม่ได้ เพราะผู้บวชน้อยลงหรือพระภิกษุสามเณรส่วนใหญ่มุ่งสนใจเรียนทางโลกประกอบกับทั้งครูและ นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการศึกษาด้านธรรม-บาลี เพราะไม่เห็นความสำคัญในการนำไปใช้ ประโยชน์หลังลาสิกขา 2. การจัดการศึกษาไม่เป็นระบบ หลักสูตร วิธีการเรียนการสอนและการ

วัดผลไม่เหมาะสมกับยุคสมัย มุ่งเฉพาะพระภิกษุ สามเณร โดยละเลยเยาวชนและพุทธศาสนิกชนทั่วไป 3. การขาดครูสอนประกอบกับครูสอนพระปริยัติธรรมไม่มีตำแหน่งทางการปกครองและไม่ได้รับการพิจารณาตั้งและเลื่อนสมณศักดิ์เท่าที่ควร รวมทั้งได้คำตอบแทนไม่เหมาะสมและขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 4. ขาดอุปกรณ์การเรียนการสอน 5. ขาดแคลนงบประมาณการจัดการศึกษา รวมทั้งขาดความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนการศึกษา (แม่กองบาลีสนามหลวง, 2557) ในส่วนของการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นั้น โดยอ้างอิงข้อมูลจากบัญชีจำนวนนักเรียนผู้เข้าสอบบาลีสนามหลวง ตั้งแต่ประโยค 1 - 2 ถึงประโยค ป.ธ.9 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประจำปี พุทธศักราช 2560-2562 พบว่า จำนวนนักเรียนผู้เข้าสอบบาลีสนามหลวง มีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่องตลอด 3 ปี (สำนักงานเลขาธิการเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2562)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารจัดการสำนักเรียนเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของสำนักเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นการช่วยในการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาไม่ให้ทรัพยากรบุคคลในการเรียนบาลีลดจำนวนลงไป รวมทั้งช่วยหาหนทางในการช่วยเพิ่มจำนวนนักเรียนบาลีให้มากขึ้น ซึ่งจะมีผลต่อจำนวนและคุณภาพของบุคลากรทางพระพุทธศาสนาที่จะทำหน้าที่ศึกษาหลักธรรมและเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพื่อความสันติสุขของประชาชนและสังคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านการบริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของนักเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการสร้างแรงจูงใจเพื่อส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีแบบผสมวิธี (Mixed-Method Research) โดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาคสนามสำรวจกลุ่มตัวอย่าง คือพระภิกษุและสามเณรที่กำลังศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่ผ่านการสอบบาลีประโยค 1-2 ถึงประโยค 9 มาแล้วจำนวน 177 รูป ใน 3 สำนักเรียน คือสำนักเรียนวัดพนัญเชิงวรวิหาร สำนักศาสนศึกษาวัดกษัตราธิราชวรวิหาร และสำนักศาสนศึกษาวัดมเหยงคณ์ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

และในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 รูปหรือคน และการพรรณนาความ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยทางด้านการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีของนักเรียนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามทฤษฎี POSDC ได้แก่ ด้านการวางแผนโรงเรียนและหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการจัดองค์กร ด้านบุคลากร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลการประเมินผล

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของนักเรียนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามทฤษฎี POSDC โดยภาพรวม ($n = 123$)

การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี	ความคิดเห็น		การแปล ผล
	$\bar{X}$	$S. D.$	
ด้านการวางแผนโรงเรียนและหลักสูตรการเรียนการสอน	4.14	0.587	มาก
ด้านการจัดองค์กร	3.77	0.743	มาก
ด้านบุคลากร	4.21	0.634	มาก
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	3.28	0.954	ปานกลาง
ด้านการวัดผลการประเมินผล	3.91	0.744	มาก
ภาพรวม	3.86	0.599	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของนักเรียนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามทฤษฎี POSDC โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, $S. D. = 0.599$) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$, $S. D. = 0.954$)

2) ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของนักเรียนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามทฤษฎี POSDC กับ แรงจูงใจในการเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของนักเรียนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใน 5 ด้านตามทฤษฎีมาสโลว์

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์ ระหว่างปัจจัยในการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของนักเรียนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามทฤษฎี POSDC ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียน พระปริยัติธรรมแผนกบาลีของนักเรียนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใน 5 ด้านตามทฤษฎีมาสโลว์

ปัจจัยในการบริหารจัดการตามทฤษฎี POSDC	แรงจูงใจในการเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของนักเรียน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใน 5 ด้านตามทฤษฎีมาสโลว์	
	Pearson Correlation(r)	ระดับความสัมพันธ์
ด้านการวางแผนโรงเรียนและ		
หลักสูตรการเรียนการสอน	0.681**	ค่อนข้างสูง
ด้านการจัดองค์กร	0.787**	ค่อนข้างสูง
ด้านบุคลากร	0.664**	ค่อนข้างสูง
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	0.667**	ค่อนข้างสูง
ด้านการวัดผลการประเมินผล	0.643**	ค่อนข้างสูง
ภาพรวม	0.842**	สูง

**มีระดับนัยสำคัญที่ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยในการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของนักเรียนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามทฤษฎี POSDC ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของนักเรียนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใน 5 ด้านตามทฤษฎีมาสโลว์ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r=0.842$) ปัจจัยในการบริหารจัดการด้านการวางแผนโรงเรียนและหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการจัดองค์กร ด้านบุคลากร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลการประเมินผลที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของนักเรียนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใน 5 ด้านตามทฤษฎีมาสโลว์ มีความสัมพันธ์กันระดับค่อนข้างสูง ($r=0.681, 0.787, 0.664, 0.667$ และ 0.643 ตามลำดับ) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

3) ปัญหา อุปสรรค ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของนักเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของนักเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีดังนี้

1) นักเรียนมีความเห็นว่าตัวโยกมีจำนวนมาก จำได้ยาก

2) นักเรียนที่เก่งและไม่เก่ง เรียนในห้องเดียวกัน ทำให้คนเก่งไปได้ช้า หรือที่ไม่เก่งตามเพื่อนไม่ทัน

3) นักเรียนไม่มีความขยันหมั่นเพียรในการศึกษา นักเรียนไม่ตั้งใจเรียนในห้องเรียน เนื่องจากการใช้งานโทรศัพท์มือถือที่มากเกินไป

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีของนักเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีดังนี้

1) นักเรียนอยากให้อาจารย์เน้นสอนการใช้ตัวโยก พัฒนาสื่อการสอน เพื่อประหยัดเวลา และงบประมาณ

2) เพิ่มห้องเรียน แยกตามความสามารถเรียนรู้ของนักเรียน ควรจัดปานะให้ในระหว่าง คาบเรียน

3) นักเรียนต้องอาศัยความเพียรในการเรียน ควรส่งเสริมและให้กำลังใจผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ มอบหมายงานอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนให้นักเรียนน้อยลง

4) ควรให้นักเรียนดูหนังสือในที่พักตัวเอง เพื่อให้เกิดสมาธิ และปราศจากการรบกวน ไม่ควรบังคับให้ดูหนังสือ หากนักเรียนอยู่ในสภาพจิตใจที่ไม่พร้อมจะเรียนรู้

5) แม่กองบาลีสนามและสนามสอบควรเพิ่มมาตรการในการจัดสอบให้เข้มงวดมากกว่านี้

อภิปรายผลการวิจัย

ด้านการวางแผนโรงเรียนและหลักสูตรการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง เพราะ การวางแผนโรงเรียนและหลักสูตรการเรียนบาลีที่ดีจะส่งผลให้การศึกษาบาลีมีประสิทธิภาพสูง นักเรียนสามารถเข้าใจบทเรียนได้ดี และสามารถมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ดีคือสอบผ่านในระดับที่ต้องการได้ จะส่งผลให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนบาลีต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ พระมหาชโล ขยสิทฺธ (2550) ที่ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ต่อการศึกษาศาสนาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี: ศึกษากรณีวัดจองคำ ตำบลบ้านหวดอำเภอ งาว จังหวัดลำปาง” ที่พบว่า องค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อการศึกษาศาสนาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ โดยมีเจ้าอาวาสเป็นผู้นำที่มีความโดดเด่นและเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณลักษณะ 2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งวัดมีภูมิทัศน์ที่สวยงามเป็นที่เจริญศรัทธาของผู้ที่เข้ามาภายในวัด 3) ปัจจัยด้านบุคลากร โดยแต่ละฝ่ายจะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความขยัน เสียสละและเคารพซึ่งกันและกัน 4) ปัจจัยด้านงบประมาณ มีการจัดตั้งมูลนิธิ เพื่อนำดอกผลมาใช้ในการบริหารการศึกษา 5) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีการสร้างขวัญกำลังใจสำหรับผู้สอน และผู้เรียนอย่างดียิ่ง 6) ปัจจัยด้านรูปแบบการเรียนการสอน มีการเรียนการสอนตลอดทั้งปี จากปัจจัยทั้งหลายดังกล่าว ซึ่งมีลักษณะที่เป็นเสมือนเครื่องส่งเสริมให้

นักเรียนบาลีมีความรัก เคารพในสถาบัน จนทำให้เกิดเป็นแรงจูงใจในการเรียนบาลีให้สัมฤทธิ์ผล เพื่อเป็นการเชิดชูวัดที่ตนมีความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้สังกัดอยู่

ด้านการจัดองค์กร มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง เพราะการจัดองค์กรในปัจจุบันมีประสิทธิภาพที่ดีแล้วอันเนื่องมาจากการมีผู้บริหารที่เหมาะสมจะส่งผลให้สำนักเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ดีเหมาะสมกับการเรียนบาลี อันทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสรพงษ์ การุญ (2551) ที่ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี: กรณีศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีวัดตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ที่พบว่า ความสำเร็จในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีวัดตากฟ้า มาจากปัจจัยนำเข้าที่มีผู้บริหารซึ่งมีลักษณะเป็นพระนักบริหารมีความสามารถในการวางแผนงาน มีความเสียสละ ตัดสินใจด้วยความยุติธรรม ครูผู้ปฏิบัติการสอนมีความสามารถ ในการพัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบ เข้าใจหลักสูตร และเป็นแบบอย่างที่ดี มีการจัดอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมอย่างดี และมีการใช้จ่ายงบประมาณตามวัตถุประสงค์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการส่งเสริมในด้านปัจจัยนำเข้าดังกล่าว เป็นเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนบาลี เกิดแรงจูงใจในการเรียนบาลีให้สัมฤทธิ์ผล เพราะได้รับรู้ถึงสภาพปัจจัยดังกล่าว ที่ล้วนแต่เป็นสิ่งที่มืออยู่รอบตัว ซึ่งก็หมายถึงวัดที่ได้สังกัดอยู่นั่นเอง แรงจูงใจในการเรียนบาลีจึงเกิดขึ้นจากความรู้สึกภาคภูมิใจในวัดที่ตนได้สังกัดอยู่

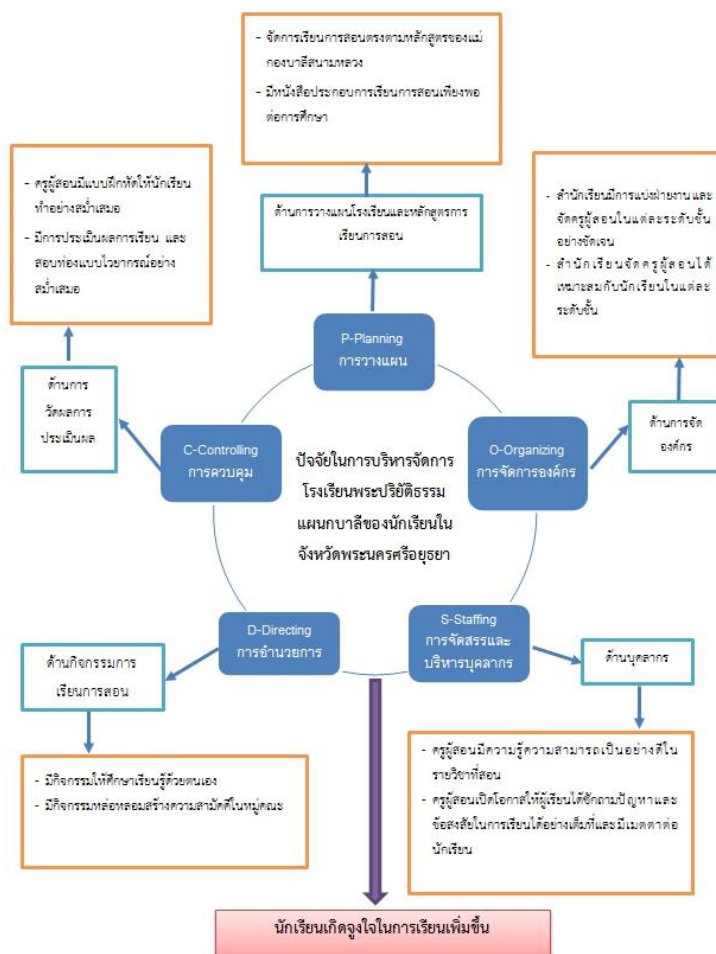
ด้านบุคลากร มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง เพราะอาจารย์ผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญในบาลีและความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนจะทำให้นักเรียนมีกำลังใจในการเรียนเพราะเรียนและเข้าใจบทเรียนได้ง่าย จึงจะมีแรงจูงใจในการเรียนบาลีไปด้วย ด้วยซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาอุดร อุตโตร (2554) ที่ได้วิจัยเรื่องแรงจูงใจของพระภิกษุสามเณรที่มีต่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของสำนักเรียนวัดสามพระยา กรุงเทพฯ ที่พบว่า ในด้านของครูผู้สอน ซึ่งเป็นพระภิกษุที่ศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีจบ ป.ธ.9 มีความรู้ ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเนื้อหาตรงตามวิชาที่สอน สามารถถ่ายทอด และอธิบายได้ชัดเจนเข้าใจง่าย มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการสอนพร้อมเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นหรือซักถาม ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนบาลีเกิดแรงจูงใจในด้านอัตตาธิปไตยเพิ่มมากขึ้น เพราะมีความต้องการความรู้ในด้านพระปริยัติธรรมแผนกบาลีเป็นเบื้องต้นอยู่แล้ว

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง เพราะ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีจะส่งผลให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนมากขึ้น ก็จะไม่ท้อไม่คิดว่าเนื้อหานั้นยากเกินไป ทำให้มีแรงจูงใจในการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของสว่าง วงศ์ฟ้าเลื่อน (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544” ผลวิจัยพบว่า หลักการและวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ คือ กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้เนื้อหาวิชาต่าง ๆ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงเข้าด้วยกันโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการ

ปฏิบัติจริง ซึ่งมีครูเป็นผู้ชี้แนะแนวทางให้กับผู้เรียน และประสบการณ์ต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างสมดุลทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ ทักษะ และสามารถแก้ปัญหาที่ประสบในชีวิตประจำวันได้

ด้านการวัดผลการประเมินผล มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง เพราะการวัดประเมินผลที่ดี จะทำให้นักเรียนได้รู้ความสามารถของตนเองอยู่เป็นระยะ ๆ ทำให้เตรียมตัวในการสอบจริงได้ทัน จึงประสบความสำเร็จในการเรียน ก็จะมีแรงจูงใจในการเรียนบาลี แต่ถ้าหากไม่มีการวัดผลประเมินผล นักเรียนเลย ก็จะทำให้ให้นักเรียนไม่รู้ความสามารถของตนเอง จะสัมฤทธิ์ผลในการศึกษาได้น้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูอนุกุลสุตกิจ (2561) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาแรงจูงใจของนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีในจังหวัดชลบุรี” พบว่า การตรวจสอบการเรียนการสอนเป็นขั้นตอน กระบวนการ นอกจากเจ้าสำนักต้องตรวจสอบครูและนักเรียนแล้ว ครูผู้สอนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องตรวจสอบนักเรียนทุกขั้นตอนของการเรียน ทักษะ ไอคิว ของผู้เรียนต่างหากการตรวจสอบจะทำให้รู้ว่่านักเรียนจะเรียนไหวหรือไม่ การตรวจสอบทำให้รู้ข้อบกพร่องทำให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขสำนักเรียนที่ขาดการตรวจสอบมักจะไม่ประสบความสำเร็จนักเรียนจะไม่ตั้งใจเรียนมีปัญหากับครูผู้สอนเองไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ในการสั่งงานของผู้วางแผนจำเป็นต้องมีระยะเวลาในการตรวจสอบแผนงานที่ส่งไปยังผู้ได้บังคับบัญชาเพื่อวัดผลของแผนงานว่าปฏิบัติแล้วมีผลเป็นอย่างไร เพื่อให้เกิดการปรับปรุงแผนงานให้เกิดความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้ทำให้การวางแผนและการปฏิบัติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นสำนักเรียนที่มุ่งหวังผลการเรียนการสอนต้องการให้นักเรียนสอบได้มากจะมีการตรวจสอบสูงวางระเบียบ กฎเกณฑ์ ค่อนข้างมาก แต่ถ้าเป็นสำนักเรียนที่นักเรียนดูหนังสือเองก็ไม่มีตรวจสอบอะไร จะไปตรวจสอบตอนเข้าสอบว่ามีนักเรียนสอบได้หรือสอบตกเท่านั้น

องค์ความรู้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 สรุปได้ว่า “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีของนักเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยลักษณะสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ดังนี้ คือ

1. ด้านการวางแผนโรงเรียนและหลักสูตรการเรียนการสอน ผู้สอนควรจะวางแผนการสอนให้ชัดเจนกว่านี้ มีเตรียมการสอน และวางแผนสิ่งที่นักเรียนจะได้รับในแต่ละคาบที่สอน และสิ่งที่ควรที่จะปรับวิธีการสอนบาลีให้เข้ากับพฤติกรรมของเด็กยุคใหม่ วิชาไวยากรณ์ให้เน้นความเข้าใจมากกว่าท่องจำ ในนักเรียนวัยเด็กสามารถให้ท่องจำก่อนไปก่อนได้ แต่สำหรับนักเรียนวัยผู้ใหญ่ไม่จำเป็นต้องบังคับท่อง ให้บอกวิธีการและจุดสังเกต โดยที่ผู้เรียนไม่ต้องไปศึกษาเอง วิชาแปลไม่ควรให้แปลยาวๆเหมือนวิธีการสอนเดิม ควรจะค่อยๆแปลไปและอธิบายหลักการแปลให้

ฟังด้วย ปรับวิธีการสอนให้ทันสมัยขึ้นโดยใช้สื่อการเรียนรู้เช่น หนังสือเพิ่มเติมที่สรุปเทคนิค เนื้อหาหรือคลิปวิดีโอที่เป็นสื่อการสอนเข้ามาช่วยในการสอน และควรเล่าถึงความสำคัญและที่มาของภาษาบาลีให้นักเรียนได้ซาบซึ้งและสร้างกำลังใจในการเรียนด้วย การสอนต้องให้คำชมกับนักเรียนด้วยเพื่อเป็นการสร้างกำลังใจ สร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับนักเรียน การลงโทษเป็นอุปสรรคในการเรียนการสอน พระอาจารย์พระพี่เลี้ยงต้องเรียนรู้วิธีการลงโทษนักเรียนอย่างถูกวิธี ไม่ลงโทษตามใจตัวเอง ไม่ลงโทษโดยใช้อารมณ์

2. ด้านการจัดองค์กร ระบบปกครองนักเรียนในโรงเรียนแบบพืฒ์แลน่อง เป็นระบบที่เหมาะสมกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม ส่งผลให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนบาลีในโรงเรียนพระปริยัติธรรมได้อย่างมีความสุข สำหรับนักเรียนที่มีความตั้งใจมีเป้าหมายในการเรียนบาลีอยู่แล้วนั้น การบริหารจัดการเรื่องสถานที่พัก เรื่องการขบฉัน จะไม่ส่งผลต่อแรงจูงใจของนักเรียนกลุ่มนี้เลย แม้จะต้องอยู่ลำบากแต่ถ้าได้เรียนตามต้องการก็อยู่ได้ แต่สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้มีเป้าหมายในการเรียนบาลีมากนัก เรื่องสถานที่พักและการขบฉันส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนคือถ้าที่พักแยกเป็นส่วนตัว ไม่ต้องพักรวม นักเรียนก็จะมีแรงจูงใจในการเรียนต่อมากกว่าการต้องรวมในที่พักรวม สำนักที่มีนักเรียนจำนวนมากเพราะมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรและสำนักเรียนในเชิงรุก คือให้สามเณรที่สอบได้ประสบความสำเร็จไปชวนเด็กในหมู่บ้านมาบวชเรียนตามรุ่นพี่ ถ้าสำนักที่รอต้อนรับสมัครอยู่แค่ที่วัด จำนวนนักเรียนก็ลดลงเรื่อย ๆ บางสำนักเรียนถ้านักเรียนสอบเข้าไม่ผ่านเกิน 1 ปีหรือ 2 ปีก็ต้องย้ายวัดย้ายที่เรียน จำนวนนักเรียนก็ลดลงด้วยกฎที่มีอยู่ สำหรับวัดโมลีโลกยารามไม่มีกฎแบบนั้น ให้นักเรียนตกที่ปีก็ได้ นอกจากนี้ยังไม่มีกฎเกณฑ์เรื่องกิจวัตร กิจกรรมเข้ามาบังคับนักเรียน นักเรียนมีอิสระในการเรียนค่อนข้างมากเป็นผลให้นักเรียนก็มีแรงจูงใจในการเรียนเพิ่มขึ้น เรื่องทุนการศึกษาก็มีส่วนในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนและการสอบ ถ้าพระที่อยากมาเรียนเพื่อได้ความรู้ทุนการศึกษาก็จะไม่สำคัญผู้บริหารส่วนใหญ่มักคำนึงถึงผลลัพธ์หรือผลประโยชน์ที่ผู้บริหารและสำนักเรียนจะได้รับ ถ้าให้ความสำคัญถึงความสุขในการเรียนและความรู้ที่นักเรียนจะได้รับ ก็จะส่งผลถึงการจัดการสำนักเรียน นักเรียนก็จะมีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น

3. ด้านบุคลากร บรรยายภาคในห้องเรียนที่เกิดจากอาจารย์ผู้สอนสำคัญ การกดดันนักเรียนจะทำให้นักเรียนเครียด นักเรียนกลัวจะโดนดุ ทำให้แรงจูงใจในการเรียนลดลง ถ้าอาจารย์ทำความเข้าใจในตัวเด็ก พยายามปลุกฝังทัศนคติให้เด็กคิดว่าการเรียนบาลีเป็นเรื่องง่าย อาจารย์ผู้สอนต้องมีเทคนิคในการสอนที่ดี ต้องเน้นทั้งคนเก่งและไม่เก่ง ให้มีบรรยากาศเฮฮาในห้องเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในห้องเรียนให้ได้มากที่สุด อาจารย์ต้องมีเนื้อหาที่ตั้งไว้ และสอนให้ไม่ให้นักเรียนเครียด พระอาจารย์และพระพี่เลี้ยงที่ดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างดี แบบพ่อกปกครองลูกก็ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนบาลี พระพี่เลี้ยงต้องให้ความสำคัญกับบาลี เมื่อนักเรียนมีความสุข นักเรียนก็อยากจะเรียนต่อ พ่อแม่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนค่อนข้างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือความเอาใจใส่ของเจ้าสำนักเรียน ถ้าท่านลงมาตรวจดูแลนักเรียนด้วย

ตนเอง นักเรียนก็จะมีแรงจูงใจมากขึ้น นักเรียนสามเณรที่มาเรียนบาลีส่วนใหญ่ไม่ได้อยากรู้เรื่องของบาลี แต่มาเรียนเพราะเพิ่มโอกาสในการศึกษาให้กับตนเอง แต่อยู่ไปถ้าได้รับการหล่อหลอมและสั่งสอนจากครูอาจารย์และพระพี่เลี้ยงก็จะมีแรงจูงใจในการเรียนเพิ่มขึ้น บุคลากรสำนักเรียนจึงส่งผลมาก วุฒิปรียธรรมของครูผู้สอนอาจจะไม่ส่งผลมากนักกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน เพราะถ้าครูผู้สอนมีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่ตนรับหน้าที่สอน นักเรียนก็จะมีแรงจูงใจในการเรียนได้ไม่ต่างกัน

4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเทศน์สอนญาติโยม ควรจะมีให้กับนักเรียนบาลีได้นำเนื้อหาไปใช้ประโยชน์ได้จริงด้วย เป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนที่จะเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับนักเรียนตั้งแต่ชั้นประโยค 3 ขึ้นไปได้ มีถือเป็นอุปสรรคในการเรียนบาลีของนักเรียนเป็นอย่างมาก คือทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนและการทบทวนบทเรียนลดลง นอกจากนี้การรวมชั้นเรียนโดยให้นักเรียนหลายวัยมาเรียนรวมกัน ทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนการสอนไม่เต็มที่ เพราะผู้ใหญ่กับเด็กมีความสามารถในการเรียนรู้ที่ต่างกัน ถ้าแยกห้องเรียนตามวัยได้ จะทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนมากขึ้นจะส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียน

5. ด้านการวัดผลการประเมินผล ควรมีการปรับเกณฑ์ผ่านในการสอบบาลี เพื่อให้ผู้สอบสอบผ่านได้ง่ายขึ้น อาทิ เช่น การเพิ่มตัวโยกในวงเล็บมาให้อ่านด้วย, การเพิ่มจำนวนคำศัพท์ที่สามารถผิดได้, การใช้คะแนนเข้ามาคำนวณในเกณฑ์การสอบผ่าน เป็นต้น เมื่อสอบผ่านง่ายขึ้นนักเรียนก็จะมีแรงจูงใจในการเรียนบาลีเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของนักเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยได้ข้อสรุปและการเสนอแนะไว้ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เจ้าคณะปกครองตั้งแต่ระดับเจ้าคณะจังหวัดขึ้นไปควรมีนโยบายในการประชาสัมพันธ์เพื่อจัดหานักเรียนเพิ่มเติม
2. แม่กองบาลีควรมีนโยบายในการปรับปรุงหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนในยุคปัจจุบันเสมอ
3. ผู้บริหารสำนักเรียนควรให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน ผู้สอนอย่างแท้จริง ไม่มุ่งเน้นเพียงการสอบบาลีให้ผ่านเท่านั้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ผู้บริหารสำนักเรียนควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรในองค์กร ทั้งครูอาจารย์พระพี่เลี้ยงและนักเรียน อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นพัฒนาครูอาจารย์ในด้านการเรียนการสอน พัฒนาพระพี่เลี้ยงในด้านการดูแลนักเรียน และพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในหลากหลาย

ด้านเพิ่มศักยภาพและความภาคภูมิใจในตนเอง จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาทั้งองค์กร มีการเรียนรู้ไปพร้อมๆกัน นักเรียนก็จะได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ในการเรียนบาลี ซึ่งจะส่งผลให้มีแรงจูงใจในการเรียน

2. สำนักเรียนควรมีการประชุมเพื่อปรับปรุงหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนในยุคปัจจุบันเสมอโดยอาจเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกองค์กรมาระดมความคิดด้วย

3. วัดและสำนักเรียนควรจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ เชิญชวนนักเรียนที่สนใจมาบวชเป็นนักเรียนในสำนักเรียน

4. สำนักเรียนควหาแนวทางในการให้นักเรียนใช้เครื่องมือสื่อสารให้น้อยลง
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาแรงจูงใจของนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีโดยใช้หลักพุทธธรรมในหมวดอื่น ๆ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณก็ได้

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับระบบการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์ภาค 2 และสิ่งที่เกิดขึ้นในระบบการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี แนวทางการพัฒนาทั้งระยะสั้นและระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- กิตติมา ปรีดีติติก. (2539). *ทฤษฎีบริหารองค์กร*. กรุงเทพฯ: ธนะการพิมพ์
- กิตติสุนทร เตียววัฒนาตระกูล. (2456). *ทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สวัสดิการสำนักพระครูอนุกุลสุตกิจ. (2561). *การศึกษาแรงจูงใจของนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีในจังหวัดชลบุรี* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปัญญาภรณ์ (สุชาติ ธรรมรัตน์) และพระมหาทองดี ปัญญาชีโร. (2548). *การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี*. กรุงเทพฯ: อาทรการพิมพ์.
- พระธรรมโมลี (2544). *สัททนต์สุตตมาลา คัมภีร์หลักบาลีมหาไวยากรณ์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทักษิณ.
- พระพิพัฒน์ปริยัติสุนทร. (2548). *อนุโมทนาภาวนาในนักเรียนวัดเทพศิลาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักเรียนวัดเทพศิลา.
- พระมหาอุดร อุตโตโร. (2554). *แรงจูงใจของพระภิกษุสามเณรที่มีต่อการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี สำนักเรียนวัดสามพระยา กรุงเทพฯ* (วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการศึกษา). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระมหาชลอ ชยสิทธิ. (2550). *ปัจจัยที่นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ต่อการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี: ศึกษาเฉพาะกรณี วัดจองคำ ตำบลบ้านหวด อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง*

(วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา). นครปฐม:
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระมหาสรพงษ์ การุญ. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาโรงเรียนพระ
ปริยัติธรรมแผนกบาลี: กรณีศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีวัดตากฟ้า
จังหวัดนครสวรรค์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

แม่กองบาลีสนามหลวง. (2557). เรื่องสอบบาลีของสนามหลวงแผนกบาลี พ.ศ.2557. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์การศาสนา.

สำนักงานเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2562). สถิติประโยคบาลีสนามหลวง จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2560-2562. พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานเจ้าคณะจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา.

สว่าง วงศ์ฟ้าเลื่อน. (2550). การบูรณาการสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต).
พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อารี พันธมณี. (2546). จิตวิทยาสร้างสรรค์ การเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ไยไหม

รัฐศาสตร์แนวพุทธ: วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางการเมืองที่พึงประสงค์*
POLITICAL SCIENCE IN BUDDHIST APPROACH: ANALYSIS OF DESIRABLE
POLITICAL LEADERSHIP CHARACTERISTICS

พระครูวินัยธรรอริษฐ์ สุวฑฒโน

Phrakhruvinaithon Athit Suvaddho

วัดไร่ดอน จังหวัดเพชรบุรี

Wat Rai Don, Phetchaburi Province

E-mail: athit_suvaddho@gmail.com

บทคัดย่อ

รัฐศาสตร์แนวพุทธ ถือว่าเป็นการปกครองที่เหมาะสมมาใช้ในสังคม เพื่อให้สังคมนั้นๆ ดำเนินไปได้ด้วยดี คือมีความสงบเรียบร้อย มีความยุติธรรม มีความสามัคคี ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม จากสภาพปัญหาทางการเมืองของไทยในปัจจุบัน ได้เดินทางเข้าสู่เส้นทางการปฏิรูปทางการเมืองมาแล้วกว่าครึ่งทาง โดยรัฐมีแนวทางหรือได้กำหนดมาตรการหลายประการ เพื่อที่ส่งเสริมพัฒนาทางการเมืองของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของไทยในปัจจุบัน ส่งผลให้นักธุรกิจสามารถเข้าสู่การแสดงบทบาทของนักการเมืองมากขึ้น เพราะฉะนั้นผู้นำทางการเมืองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำมาซึ่งการมีเสถียรภาพทางการเมืองและการนำสังคมไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ความผาสุก จากการบริหารและการปกครองโดย เน้นเรื่องภาวะผู้นำทางการเมืองซึ่งมีความสำคัญมากต่อความเชื่อมั่นของต่างชาติ นักลงทุน ตลอดจนประชาชนในประเทศ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยมีผู้นำทางการเมืองที่เหมาะสมจะเป็นการพัฒนาการเมืองไทยให้ได้ดียิ่งขึ้นซึ่งจะต้องมีอุดมการณ์และรูปแบบเดียวกันเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการธำรงรักษาความชอบธรรมของการปกครองและการยอมรับของประชาชนที่มีต่อผู้นำทางการเมือง ดังนั้นผู้นำทางการเมืองจึงเป็นผู้นำพาประเทศชาติไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองแบบมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนสืบไป

คำสำคัญ: รัฐศาสตร์แนวพุทธ; ผู้นำทางการเมือง; การเมืองที่พึงประสงค์

Abstract

Political Science in Buddhist Approach Considered as an appropriate government administration in society, that proceeded social well in peaceful, justice, harmony and behave as a good citizen of society. According to the current political situation in Thailand, there was traveled more than halfway through the path of political reform Which the government has guidelines and prescribed many measures in order to promote Thai political development. Especially in the context of today's social, economic and political development in Thailand at result as, businesses can log into the role of politicians more. Therefore, political leaders are important to bring political stability and social progress to the well-being of administration and governance. Emphasizing the political leadership which is very important to the confidence of foreign investors throughout the people in the country. The democracy governance with appropriate political leaders will be a better development of Thai politics, which must be the same ideology and form as an important tool in maintaining the legitimacy of government and the people's acceptance of political leaders. Whence, the political leaders are those who lead the nation towards prosperity, stability, prosperity and a sustainable future.

Keywords: Political Science in Buddhist Approach; Political Leadership; Desirable characteristics.

บทนำ

รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์เป็นการศึกษารัฐศาสตร์ที่มีปรากฏอยู่ในคำสอนของพระพุทธศาสนา แต่โดยที่ศาสนาพุทธเป็นศาสนา ไม่ใช่ศาสตร์แห่งการเมืองการปกครองโดยตรง จึงไม่มีหลักทฤษฎีทางรัฐศาสตร์โดยเฉพาะ แต่เป็นคำสอนที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมและจริยธรรม ที่ทั้งผู้ปกครองและผู้ใต้ปกครองจะต้องประพฤติเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการอยู่ร่วมกันทั้งในระดับบุคคล กลุ่ม องค์กร สังคม ประเทศชาติ นานาชาติ และมนุษยชาติทั้งมวล การศึกษารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ จึงศึกษาโดยกำหนดกรอบแนวคิด โดยอาศัยหลักคำสอนที่มีปรากฏอยู่ในพระพุทธศาสนาที่สอดคล้องกับหลักการทางรัฐศาสตร์โดยมนุษย์ในสังคมหนึ่งๆ ประกอบด้วยกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่มีความเชื่อ แนวคิด อุปนิสัย ทัศนคติและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มารวมกันอยู่ภายในอาณาเขตเดียวกัน จึงทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องหาการปกครองที่เหมาะสมมาใช้ในสังคม เพื่อให้สังคมนั้นๆ ดำเนินไปได้ด้วยดี คือมีความสงบเรียบร้อย มีความยุติธรรม มีความสามัคคี ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม หากสังคมที่มีความแตกต่างกัน

อย่างหลากหลาย ไม่มีการนำการปกครองที่เหมาะสมมาใช้แล้ว ก็อาจทำให้สังคมนั้นประสบกับความสับสนยุ่งเหยิง เกิดความแตกแยก แย่งชิงผลประโยชน์ตามมา อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ดังที่เห็นได้ในสังคมต่างๆ แต่ในปัจจุบันนี้การปกครองที่เหมาะสมจึงเป็นที่ต้องการของทุกๆ สังคม เพราะข้อนั้นถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ได้มาซึ่งการมีเสถียรภาพทาง สังคมและการนำสังคมไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ความผาสุก การบริหารและการปกครองของสังคมในอดีตมีความสัมพันธ์กับศาสนาอย่างใกล้ชิด มีการพึ่งพิงอาศัยซึ่งกันและกัน ศาสนาจึงเป็นที่มาของอุดมการณ์รูปแบบเดียวเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการธำรงรักษาความชอบธรรมของการปกครองและการยอมรับของประชาชนที่มีต่อผู้ปกครอง ดังนั้นผู้ปกครองจึงเป็นผู้นำพาประเทศชาติไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองสืบไป

ความหมายของรัฐศาสตร์

รัฐศาสตร์เป็นการเรียนเรื่องเกี่ยวกับรัฐในทุกๆ แ่งเป็นวิชาในหมวดสังคมศาสตร์ที่เน้นในแง่ของการปฏิบัติ (Practice) เป็นเรื่องที่เน้นประวัติความเป็นมาขององค์การ รัฐบาล ภาควิชา และปฏิบัติเกี่ยวกับรัฐเหล่านี้เป็นความหมายดั้งเดิมของรัฐศาสตร์ ในยุคปัจจุบันแนวความคิดนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบันที่มีความซับซ้อนขึ้น ความหมายของรัฐศาสตร์กลายเป็นกลายเป็นการศึกษาเรื่องการเมือง ความสัมพันธ์ของมนุษย์ ในแง่การบังคับบัญชาและการถูกบังคับบัญชา การควบคุมและการถูกควบคุม การเป็นผู้ปกครองและถูกปกครอง สิ่งดังกล่าวทั้งหมดเกี่ยวกับอำนาจหรืออาจเรียกได้ว่า อำนาจทางการเมือง ความเกี่ยวพันนี้ เกี่ยวพันในแง่ของการได้มาซึ่งอำนาจ และการรักษาไว้ซึ่งอำนาจดังกล่าวว่าทำอย่างไรจึงจะได้อำนาจนี้มา และเมื่อได้มาแล้วจะรักษาไว้ได้อย่างไร (อุไรวรรณ ธนสกลิต, 2543) และ“รัฐศาสตร์” คือการศึกษาการเมืองด้วยหลักการทางวิชาการ การศึกษารัฐศาสตร์จึงเป็นการใช้หลักการแห่งเหตุผล ทฤษฎี ข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อการศึกษาการเมืองการปกครอง (ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร, 2548)

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า รัฐศาสตร์ หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับการเมืองการปกครองที่แสวงหาซึ่งอำนาจและการใช้อำนาจในการจัดตั้งองค์กรและควบคุมบังคับบัญชาผู้ได้ปกครองให้ทำตามความประสงค์โดยใช้นโยบายในการบริหารจัดการภาครัฐเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์อันสูงสุด เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

วิถีทางที่นำมาสู่รัฐศาสตร์แนวพุทธ

หลักการทางรัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสนานั้น จุดมุ่งหมายสูงสุด คือ การทำให้ประชาชนที่อยู่ร่วมกันภายในรัฐได้รับประโยชน์มากที่สุด โดยการใช้อำนาจในการบริหารจัดการผลประโยชน์ของสมาชิกที่อยู่ร่วมกันในสังคมให้ลงตัว สมประโยชน์ เป็นที่พอใจของทุกฝ่าย โดยการจัดสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ก่อให้เกิดผลเสียน้อยที่สุด หรือไม่ให้เกิดผลเสียเลย

อย่างไรก็ตาม ย่อมมีความแตกต่างกันอย่างมากในการแสวงหาอำนาจ การได้มาซึ่งอำนาจ การใช้อำนาจ และผลของการใช้อำนาจในการปกครอง บริหารจัดการผลประโยชน์ทางสังคมระหว่างรัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ (สุขุม นวลสกุลและคณะ, 2564) ดังนี้

1. การแสวงหาอำนาจ การได้มาซึ่งอำนาจ แสวงหาจากตัวเอง ได้มาเพราะพฤติกรรมที่ตัวเองกระทำ เกิดขึ้นจากการประพฤติดุจจริตทางกาย วาจา ใจ อำนาจเกิดจากการที่ตัวเองประพฤติคุณธรรม ตั้งอยู่ในคุณธรรม ได้แก่ การปกครองหรือฝึกฝนตนเองตามหลักพระพุทธศาสนาที่ว่า “บุคคลพึงยังตนให้ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรมอันสมควรเสียก่อน แล้วพร่ำสอนบุคคลอื่นในภายหลัง บัณฑิตประพฤติดนอย่างนี้ จึงไม่เศร้าหมอง” และ “ถ้าสอนผู้อื่น ฉันทใด พึงทำตน ฉันทนั้น ผู้ฝึกตนดีแล้ว จึงควรฝึกผู้อื่น ฝึกตนได้ยากกว่าฝึกผู้อื่น” และ “บัณฑิตพึงตั้งตนไว้ในคุณอันสมควรก่อนสอนผู้อื่นภายหลัง จึงไม่มัวหมอง” การแสวงหาอำนาจ (ความดี) และการได้มาซึ่งอำนาจ (ความดี) จึงเกิดประโยชน์สุขให้แก่ตัวเองเป็นเบื้องต้น มีความสุข ไม่เดือดร้อนทั้งแก่ตนเองและสังคม

2. การใช้อำนาจตามแนวพุทธศาสตร์โดยวิธีการบำเพ็ญประโยชน์แก่บุคคลอื่น เกื้อกูลแก่มหาชน ในการปฏิสัมพันธ์กับมวลชน อำนาจของคุณธรรมที่มีอยู่ในตัวผู้ใช้บวกกับอำนาจที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น คือ ความต้องการผลประโยชน์เกิดขึ้น ซึ่งเป็นผลประโยชน์ทั้งสอง จะลงตัวอย่างสมบูรณ์แบบ ได้รับการตอบสนองเป็นที่พอใจแบบสมประโยชน์อย่างเต็มที่ นั่นก็คือฝ่ายผู้ใช้อำนาจก็มีเป้าหมายเพื่ออำนวยให้เกิดประโยชน์ เพื่อความสุขแก่ผู้อื่นอยู่แล้ว อีกฝ่ายก็ต้องการผลประโยชน์และความสุขตามความต้องการของตัวเอง เป้าหมายจึงบรรลุผลได้ด้วยดี ฝ่ายผู้ให้ก็พอใจ ฝ่ายผู้รับก็ดีใจ จึงเป็นการใช้อำนาจโดยปราศจากผลร้ายใดๆ

3. ผลของการใช้อำนาจ เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคม แบบค่อยเป็นค่อยไป โดยสันติวิธี โดยความสมัครใจและเต็มใจ เป็นการเปลี่ยนแบบถาวร และการเปลี่ยนแปลงเป็นที่ยอมรับของสังคมว่า จะไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ใครๆ

4. วัตถุประสงค์ของการใช้อำนาจ เกิดจากการประพฤติดุจจริตตามคำสั่งและคำสอนของพระพุทธเจ้านั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์และความสุขในชีวิตทั้งปัจจุบันที่เป็นอยู่ในโลกนี้ ทั้งในโลกหน้าหลังจากตายไปแล้ว และประโยชน์สูงสุด คือ ดับทุกข์ทั้งสิ้นให้หมดไป คงเหลืออยู่แต่ความสงบสุขอย่างสมบูรณ์แบบ เป้าหมายนี้มีใช้มีเพียงแต่ในหมู่มนุษย์ที่ดำรงอยู่ในโลกนี้เท่านั้น ยังรวมถึงเหล่าเทวดาในเทวโลกและพรหมโลกอีกด้วย

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า วิถีทางที่นำมาสู่รัฐศาสตร์แนวพุทธ คือ การปกครองตามแนวพุทธไม่ได้เน้นไปที่ระบบการปกครองหรือกระบวนการทางการเมืองแต่อย่างใด แต่เป็นการเน้นไปที่นักปกครองหรือผู้นำที่มีความรู้ความสามารถมีความเป็นธรรม โดยการปกครองแบบ “ธรรมาภิบาล” เพื่อให้ผู้ปกครองและผู้ถูกปกครองบรรลุเป้าหมายสูงสุดในการอยู่ร่วมกันภายในรัฐ คือ การมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขกายสบายใจ (สุขุม นวลสกุลและคณะ, 2564)

ผู้นำทางการเมือง

ผู้นำทางการเมืองเป็นบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งขึ้นมาหรือได้รับการยกย่องขึ้นให้เป็นหัวหน้าผู้ตัดสินใจ เพราะมีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชาและจะนำผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาหรือหมู่ชนไปในทางที่ดีหรือชั่วได้ โดยใช้อิทธิพลในความสัมพันธ์ ที่มีอยู่ในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนาจการใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกัน ในอันที่จะบรรลุเป้าหมายและความสามารถที่จะชักจูงผู้อื่นให้มีความร่วมมือร่วมใจกับตนดำเนินการไปสู่จุดหมายหมายของตนได้ (พรนพ พุกกะพันธ์, 2544) และผู้นำทางการเมืองจะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติ เช่น สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ความสามารถของบุคคลที่ชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกัน และพากันไปสู่จุดหมายที่ดีงาม (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), 2546)

กลไกในการมีภาวะผู้นำทางการเมืองที่พึงประสงค์

นอกจากนี้การที่มีองค์กรที่ดีควรที่จะมีผู้นำจะต้องนำความคิดเกี่ยวกับผู้นำและผู้ตามมารวมกันทำให้ผู้นำและผู้ตามกลายเป็น มโนทัศน์รวม คือ การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันของผู้นำและผู้ตาม และให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า คือ การทำให้ผู้ตามปฏิบัติให้บรรลุจุดหมายที่แสดงออกถึงค่านิยม แรงจูงใจ ความต้องการ ความจำเป็น ความคาดหวังของทั้งผู้นำและผู้ตาม และมีความเห็นว่าภาวะผู้นำเป็นปฏิสัมพันธ์ ของบุคคลที่มีความแตกต่างกันในด้านอำนาจ ระดับแรงจูงใจ และทักษะเพื่อไปสู่จุดหมายร่วมกันซึ่งเกิดขึ้นได้ (Burns ,1987) 3 ลักษณะ คือ

1. ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) คือ ภาวะผู้นำ ที่ใช้วิธีการติดต่อกับผู้ตามเพื่อแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ด้วยกระบวนการต่อรอง โดยผู้นำใช้รางวัลสนองความต้องการของผู้ตาม เพื่อแลกเปลี่ยนกับการทุ่มเทความพยายามในการ ทำงานให้สำเร็จซึ่งถือว่าทั้งผู้นำและผู้ตามมีความต้องการอยู่ในระดับแรกของระดับความต้องการของมาสโลว์

2. ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ (Transformational Leadership) คือ ภาวะผู้นำที่ตระหนักถึงความต้องการของผู้ตาม ค้นหาแรงจูงใจของผู้ตาม พัฒนาผู้ตาม ผลของผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ คือ ผู้นำและผู้ตามมีความสัมพันธ์กันในการยกระดับความต้องการซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความเปลี่ยนสภาพทั้งสองฝ่าย คือ เปลี่ยนผู้ตามไปเป็นผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพและเปลี่ยนผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพไปเป็นผู้นำจริยธรรม

3. ภาวะผู้นำจริยธรรม (Moral Leadership) ผู้นำที่ยกระดับความประพฤติ ของมนุษย์ และความปรารถนาเชิงจริยธรรมของทั้งสองฝ่ายให้สูงขึ้น และก่อให้เกิดการเปลี่ยนสภาพ ทั้งสองฝ่าย โดยที่ผู้นำตระหนักถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้ตามอำนาจของผู้นำจะเกิดขึ้น เมื่อผู้นำทำให้ผู้ตามเกิดความไม่พึงพอใจต่อสภาพเดิม ทำให้ผู้ตามเกิดความขัดแย้งระหว่างค่านิยม กับวิธีการปฏิบัติ สร้างจิตสำนึกให้ผู้ตามเกิดความต้องการอย่างแรงกล้า และเป็นความต้องการ ที่สูง

กว่าเดิมตามระดับความต้องการของมาสโลว์ (Maslow) แล้วจึงดำเนินการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะทำให้ ผู้ตามร่วมมือกันเคลื่อนไหวไปสู่จุดมุ่งหมายที่สูงและยังประโยชน์ทั้งแก่ผู้นำและผู้ตาม

การเมืองที่พึงประสงค์

การที่จะทำให้มีการเมืองที่พึงประสงค์นั้นได้ คือ การพัฒนาการเมืองโดยกระบวนการทางการเมืองต้องพยายามเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบ โดยมีพื้นฐานสำคัญอยู่ที่วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน ที่ตอบสนองความต้องการของสังคมด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม ผ่านบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เป็นแกนสำคัญของการขับเคลื่อนระบบหรือองค์กรทางการเมือง กระบวนการที่ดำเนินการไปนั้นสามารถตอบสนองประโยชน์ส่วนรวมและมีความเป็นธรรมในการบริหารจัดการ จึงจะเป็นการพัฒนาทางการเมืองที่สมบูรณ์แบบอย่างแท้จริง (ภูสิทธิ์ ชันติกุล, 2553)

ฉะนั้นการมีส่วนร่วมของพลภาคทางการเมืองนับเป็นการมีส่วนร่วมพื้นฐานที่สำคัญ เพราะว่าพลเมืองเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ที่ใช้อำนาจผ่านระบบตัวแทนที่เลือกเข้าไปทำหน้าที่ ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างอิสระบนพื้นฐานของความรู้ ความตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองอย่างแท้จริง การพัฒนาการเมืองโดยองค์กรและหน่วยงานต่างๆ ทั้งในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นและเปิดช่องให้ประชาชนทุกสถานะเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาทางการเมือง จึงควรอย่างยิ่งที่จะต้องทำการทบทวนกระบวนการและกำหนดแนวทางพัฒนาการเมืองการปกครองของประชาชนในเขตพื้นที่ชนบท โดยกระตุ้นพลเมืองของชาติให้คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ตนพึงได้รับจากระบบการเมืองทั้งระดับมหภาคและจุลภาค ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง โดยการพัฒนาทางการเมือง การทำให้ผู้ที่ทำหน้าที่ในทางการเมืองอยู่ในกรอบของจริยธรรมทางการเมือง โดยมีจริยธรรมทางการเมืองเป็นตัวชี้วัดพัฒนาทางการเมืองของสังคมไทยได้เป็นอย่างดี (บุญเชิด มารศรี, 2553)

หลักธรรมสำหรับภาวะผู้นำทางการเมืองที่พึงประสงค์

หลักธรรมในการปฏิบัติงานของผู้นำทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีคุณธรรมจริยธรรม ของผู้นำทางการเมืองโดยเฉพาะสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่พึงควรจะมีและใส่ใจสำหรับการปฏิบัติงานเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายและมีการทุจริตคอร์รัปชัน ผู้นำทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดีควรมีหลักธรรม ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่าด้วยหลักขรรวาศธรรม 4 และหลักพรหมวิหาร 4 ดังนี้ หลักขรรวาศธรรม 4 เป็นหลักธรรมเกี่ยวกับในการบริหารหน้าที่และบทบาทที่พึงมี 4 ข้อ ประกอบด้วย ข้อ 1 สัจจะ หมายถึง ความซื่อสัตย์ต่อกัน ความตั้งใจจริงต่อกัน ที่นักการเมืองพลเมืองพึงมีและปฏิบัติ ข้อ 2 ทมะ หมายถึง การรู้จักข่มจิตข่มใจตนเอง กับการทุจริตคอร์รัปชันหรือการประพฤติและปฏิบัติที่ผิดหลักเกณฑ์ของระบอบการปกครอง ข้อ 3 ขันติ หมายถึง ความ

อดทน อดกลั้น ต่อการพุดติและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เงื่อนไขของสังคม และข้อ 4 จาคะ หมายถึง การสละให้ปันสิ่งของอันเป็นของๆ ตน เช่น การเสียสละเวลาในการตรวจสอบติดตามพุดติกรรม นักการเมือง เพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวม

หลักพรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมประจำใจในการบริหารชีวิตที่ถูกต้องดีงาม อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมมนุษย์ คือ ข้อ เมตตา ความมีเมตรี ความเป็นมิตร ประรณาคี ช่วยเหลือกัน และอุเบกขา การวางเฉยเป็นการให้ทุกอย่างเป็นไปตามธรรมชาติ ใช้ความรู้ (ปัญญา) รู้ว่าอะไร ถูกอะไรผิด อะไรเป็นความถูกต้องดีงาม อนึ่งเมื่อผู้ใดละเมิดธรรม คือทำผิดกฎหมายหรือกฎ กติกาของสังคม ต้องช่วยกันตรวจสอบ ถ้าหากประชาชน นักการเมือง มีและรู้จักใช้พรหมวิหาร ครบ 4 ข้อ นั้น สังคมจะมีพลังงานมากพอที่จะร่วมกันแก้ปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาทุจริต คอรัปชั่นให้ลดลงหรือหมดไปได้ แต่เมื่อทุกคนโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐหากมีเมตตา กรุณา มุทิตา ที่เหมาะสมและมีอุเบกขา ควบคุมไว้แล้วก็จะทำให้ทุกคนมีน้ำใจ ช่วยเหลือ ส่งเสริมซึ่ง กันและกันด้วยความสัมพันธ์อันดีพร้อมทั้งธำรงรักษาความเป็นธรรมในสังคมและความเข้มแข็ง รับผิดชอบในตัวตนไว้ได้แล้วก็จะทำให้สังคมมีสันติสุข

สรุป

จากสภาพปัญหาทางการเมืองไทยในปัจจุบัน ได้เดินทางเข้าสู่เส้นทางการปฏิรูปทาง การเมืองมาแล้วกว่าครึ่งทาง โดยรัฐมีแนวทางหรือได้กำหนดมาตรการหลายประการ เพื่อที่ ส่งเสริมพัฒนาทางการเมืองของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของไทยในปัจจุบัน ส่งผลให้นักธุรกิจสามารถเข้าสู่การแสวงหาของ นักการเมืองมากขึ้น เพราะฉะนั้นผู้นำทางการเมืองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำมาซึ่งการมีเสถียรภาพ ทางการเมืองและการนำสังคมไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ความผาสุก จากการบริหารและการ ปกครองโดย เน้นเรื่องภาวะผู้นำทางการเมืองซึ่งมีความสำคัญมากต่อความเชื่อมั่นของต่างชาติ นักลงทุน ตลอดจนประชาชนในประเทศ

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยมีผู้นำทางการเมืองที่เหมาะสมจะเป็นการ พัฒนาการเมืองไทยให้ได้ดียิ่งขึ้นซึ่งจะต้องมีอุดมการณ์และรูปแบบเดียวกันเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ในการธำรงรักษาความชอบธรรมของการปกครองและการยอมรับของประชาชนที่มีต่อผู้นำทาง การเมือง จากสภาพปัญหาทางการเมืองไทยในปัจจุบัน และได้เดินทางเข้าสู่เส้นทางการปฏิรูปแล้ว กว่าครึ่งทาง โดยรัฐมีแนวทางหรือได้กำหนดมาตรการหลายประการ เพื่อที่ส่งเสริมทำ ให้ นักการเมืองมีการพัฒนา

ดังนั้นผู้นำทางการเมืองจึงเป็นผู้นำพาประเทศชาติไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองแบบมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนได้นั้นจำเป็นต้องนำหลักรัฐศาสตร์แนวพุทธ มากปกครองเพื่อให้เกิดความ เหมาะสมในสังคมทางการเมืองนั้นๆ เป็นไปได้ด้วยดี คือมีความสงบเรียบร้อย มีความยุติธรรม มี ความสามัคคี ปฏิบัติตนเป็นผู้นำที่ดีทางการเมืองของประเทศไทยสืบไป

เอกสารอ้างอิง

- ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร. (2548). *รัฐศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพพร พุกกะพันธ์. (2544). *ภาวะผู้นำและการจูงใจ*. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- บุญเชิด มารศรี. (2553). *บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่มีต่อการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชน ศึกษากรณีอำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร* (วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2546). *พุทธธรรม*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภูสิทธิ์ ชันติกุล. (2553). *รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เขตดุสิต*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุขุม นวลสกุล. (2564). *รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์*. สืบค้น 15 มกราคม 2564, จาก <http://psiba.blogspot.com/political-science-in-buddhist-approach.html> [03/2012].
- อุไรวรรณ ธนสฤติย์. (2543). *รัฐศาสตร์กับการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: เปเปอร์เฮาส์.
- Burns, J. M. (1987). *Leadership*. New York: Harper and Row.

หลักธรรมาธิปไตย: การแก้ปัญหาคอรัปชั่นในสังคมไทย*

RIGHTEOUSNESS: SOLVING THE PROBLEM OF CORRUPTION IN THAI SOCIETY

พระชินกร สุจิตโต

Phra Chinnakorn Sucitto

วัดชูจิตธรรมาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Wat Chuchitthammaram, Ayutthaya Province

E-mail: Chinnakorn @gmail.com

บทคัดย่อ

สังคมไทยมีปัญหาหลายปัญหา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาโสเภณี เป็นต้น แต่มีปัญหานี้ที่คนไทยไม่ให้ความสำคัญอย่างเพียงพอและยังมีปัญหาที่สำคัญของสังคมไทย คือปัญหาการคอรัปชั่น ซึ่งการที่จะแก้ไขปัญหาการคอรัปชั่นได้ต้องใช้หลายวิธีการเข้าช่วย หรือร่วมกันแก้ไขโดยมวลรวม โดยมีทฤษฎีหลาย ๆ อย่างแตกต่างกันออกไป เช่น “หลักนิติรัฐ” คือรัฐที่อยู่หรือปกครองภายใต้กฎหมาย หรือใช้กฎหมายควบคุม “หลักการตรวจสอบอำนาจรัฐ” คือเป็นการตรวจสอบอำนาจรัฐโดยองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นต้น โดยในปัจจุบันสังคมไทยได้มีกลุ่มคนบางส่วนหรือหลาย ๆ องค์กรไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน ในการทำงานตรวจสอบซ้ำ การทำงานของภาครัฐ บทความนี้ได้นำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอรัปชั่น 2 ระดับ คือระดับปัจเจกบุคคล โดยการสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ และระดับสังคม ได้แก่การประยุกต์ใช้แนวคิดหลักธรรมาธิปไตย ซึ่งแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวล้วนปรากฏหรือมีอยู่ในสังคมไทยอยู่แล้ว ซึ่งขึ้นอยู่กับทุกฝ่ายว่าต้องร่วมดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องอย่างไร ตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน องค์กรประชาคม และสังคมภาพรวม เพื่อสร้างระบบบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในทุกภาคส่วนของสังคม

คำสำคัญ: ธรรมาธิปไตย; การคอรัปชั่น; สังคมไทย

Abstract

There are many problems in Thai society such as economic problem, social problem, environment problem, and so on. But there is one problem which Thai society does not interest sufficiently is corruption. The solution of corruption must have so many methods or solve corruption by synthesis method which have many theories as “state of law” which is state that is under the law or rule of law and control it by law. “The principle of to examine the government” is examination of government by state and private organization. This article present the model in solution of corruption in two levels: Individual level ; creation of immunity in ethics and code of conduct, and Social level ; to apply the concept of righteousness. All of this concept appear or is in Thai society which all must joint together truthfully and continuously from level of family, school, organization, community and society toward to create the good system of management on state and society in all level.

Keywords: Righteousness; Corruption; Thai society

บทนำ

เมื่อกล่าวถึงสังคมไทยแล้วในสายตาของหลาย ๆ คนอาจจะมองได้หลายมุมมองไม่ว่าจะเป็นในแง่สังคมที่มีวัฒนธรรมอันดีงามสังคมของการเอื้ออาทรสังคมของการอุปถัมภ์ เป็นต้นแต่ถ้ามองอีกมุมหนึ่งแล้วสังคมไทยก็มีอีกหลายปัญหาไม่ว่าจะเป็นปัญหาเศรษฐกิจปัญหาสังคมปัญหาสิ่งแวดล้อมปัญหาโสเภณี เป็นต้นแต่มีปัญหานี้ที่คนไทยอาจจะลืมนึกถึงหรือไม่ให้ความสำคัญต่อปัญหานี้มากเท่าที่ควรนั่นก็คือปัญหาการคอร์รัปชันปัญหาการคอร์รัปชัน (Corruption) หลายคนอาจจะมองว่าไม่สำคัญเพราะอาจคิดว่าไม่ใช่ปัญหาของตัวเองบ้างไม่ใช่เรื่องใกล้ตัวบ้างแต่หากย้อนกลับมาพิจารณาดูให้ดีแล้วปัญหาการคอร์รัปชันนั้นนับว่าเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของเรา ๆ ประชาชนอย่างมากทีเดียว คำว่า “คอร์รัปชัน” นั้นนิยามความได้อย่างกว้างขวางมากเช่นการทุจริตการฉ้อโกงการฉ้อราษฎร์บังหลวง เป็นต้น โดยแต่ละความหมายล้วนให้ความหมายในเชิงแง่ลบทั้งสิ้นการที่จะแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันต้องใช้หลายวิธีการเข้าช่วยหรือร่วมกันแก้ไขโดยมวลรวม โดยมีทฤษฎีหลาย ๆ อย่างแตกต่างกันออกไป เช่น “หลักนิติรัฐ” คือรัฐที่อยู่หรือปกครอง ภายใต้กฎหมาย หรือใช้กฎหมายควบคุม “หลักการตรวจสอบอำนาจรัฐ” คือเป็นการตรวจสอบอำนาจรัฐโดยองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นต้น โดยปัจจุบันในสังคมไทยได้มีกลุ่มคนบางส่วนหรือหลาย ๆ องค์กรไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและเอกชน ในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ เช่น สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เป็นต้น

ส่วนในการตรวจสอบการทำงานของรัฐโดยภาคเอกชน เช่น องค์กรเอกชนอิสระ (NGO) กลุ่มนักศึกษา กลุ่มเยาวชนกลุ่มนักเรียน และกลุ่มมวลชนต่าง ๆ เป็นต้น

บทความนี้ได้นำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน 2 ระดับ คือระดับปัจเจกบุคคล โดยการสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ และระดับสังคม ได้แก่การประยุกต์ใช้แนวคิดหลักธรรมาธิปไตย ซึ่งแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวล้วนปรากฏหรือมีอยู่ในสังคมไทยอยู่แล้ว ซึ่งขึ้นอยู่กับทุกฝ่ายว่าต้องร่วมดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องอย่างไร ตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน องค์กรประชาคม และสังคมภาพรวม เพื่อสร้างระบบบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในทุกภาคส่วนของสังคม

การคอร์รัปชันหรือการฉ้อราษฎร์บังหลวง

คำว่า “การทุจริตคอร์รัปชันมีความหมายเดียวกับการฉ้อราษฎร์บังหลวงหรืออาจเรียกง่าย ๆ ว่า การคอร์รัปชัน” รูปแบบของคอร์รัปชันได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ด้วยอัตราเร่งของยุคทุนนิยม และยุคโลกาภิวัตน์ และที่สำคัญประชาชนเจ้าของประเทศตามไม่ทัน เพราะขาดความรู้ความเข้าใจ จะจริงใจกำจัดและทำลายโรคนี้ให้หมดไป การทุจริตคอร์รัปชันมีหลายรูปแบบประกอบไปด้วยสิ่งต่อไปนี้ (วิทยากร เชียงกุล, 2549)

1) การยักยอก (Embezzlement) ได้แก่ การแอบเอางบประมาณหรือทรัพย์สินของรัฐไปเป็นของตน

2) การที่เจ้าหน้าที่รัฐเรียกร้องเงินจากธุรกิจเอกชน (Extortion) หรือการที่ธุรกิจเอกชนให้สินบน (bribery) หรือผู้รับผลประโยชน์ภายหลัง (Kickback) แก่เจ้าหน้าที่รัฐ ให้ตัดสินใจทำหรือไม่ทำอะไรบางอย่างที่ทำให้ผู้ให้สินบนได้รับผลประโยชน์เหนือคู่แข่งรายอื่น

3) การเลือกจ้างหรือแต่งตั้งญาติและพรรคพวกตน (Nepotism)

4) การทำสัญญาจ้างหรือให้สัมปทานเฉพาะพรรคพวกผู้สนับสนุนตน (Cronyism)

5) การใช้ข้อมูลภายใน เพื่อซื้อหรือขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ (Insider trading) ซึ่งน่าจะหมายรวมถึงการใช้ข้อมูลภายในเพื่อซื้อขายเงินตราต่างประเทศด้วย เช่น กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูงรู้ล่วงหน้าว่ารัฐบาลจะตัดสินใจประกาศลดค่าเงิน และมีการบอกข้อมูลนี้ให้นักธุรกิจและนักลงทุน สั่งซื้อขายเงินตราต่างประเทศ เพื่อทำกำไรภายหลังจากการประกาศข่าวต่อสาธารณะ

6) การฟอกเงิน (Money laundering) ได้แก่ การโยกย้ายถ่ายเทเงินที่ได้จากการทุจริตฉ้อฉล หรือได้มาโดยผิดกฎหมาย หรือศีลธรรม เช่น การพนัน การขายของเถื่อน กิจการโสเภณี การเป็นนายหน้าหน้าหน้าค่าแรงงาน ฯลฯ ไปเข้าธนาคาร สถาบันการเงิน หรือธุรกิจที่ถูกกฎหมาย เพื่อลบล้างร่องรอยแหล่งที่มาที่ไม่ถูกต้องของเงิน มีทั้งการโยกย้ายไปต่างประเทศและภายในประเทศ

7) การใช้ตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐเอื้อประโยชน์ให้บริษัทตนเองและพรรคพวก ซึ่งอาจเรียกว่าเป็นผลประโยชน์ขัดแย้งหรือผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest)

8) การเอื้อประโยชน์ (Trading Influence) ได้แก่ การที่บริษัทให้สัญญาจะให้ผลประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่รัฐในทางอ้อม เช่น ให้ตำแหน่งในบริษัท เมื่อเจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้นปลดเกษียณ หรือพ้นจากตำแหน่ง ให้ตำแหน่งงานแก่ญาติ หรือให้ผลประโยชน์ทางอ้อมอื่น ๆ แก่เจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อแลกกับการที่เจ้าหน้าที่รัฐเอื้อประโยชน์ให้กับบริษัทธุรกิจ

การคอร์รัปชันจะมีหลายรูปแบบแต่ที่สำคัญๆ มีอยู่ 2 ประเภท

ประเภทแรกคือภาชีคอร์รัปชัน ซึ่งนักการเมืองและข้าราชการเก็บจากพ่อค้า นักธุรกิจ และประชาชน ในรูปของค่าคอมมิชชั่น และส่วยต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีการรั่วไหลของเงินงบประมาณแบบอื่น ๆ ภาชีคอร์รัปชันเหล่านี้ทุกคนรู้จักกันดี

ประเภทที่สองมีความซับซ้อนมากกว่าประเภทแรก เพราะว่าเป็นการคอร์รัปชันที่เกิดจากการทับซ้อนของผลประโยชน์ หรือการขัดกันระหว่างผลประโยชน์สาธารณะและผลประโยชน์ส่วนบุคคล (Conflict of Interest) เช่น รายได้ซึ่งนักการเมืองและพรรคพวกเพื่อน พ้อง ได้รับจากการตั้งราคาสินค้า หรือบริการซึ่งพวกเขาทำการผลต่ออยู่ในราคาสูง ผลประโยชน์ทับซ้อนแม้จะไม่ใช่การกระทำความผิดกฎหมายโดยตรง แต่ถือเป็นการทุจริตคอร์รัปชัน อย่างหนึ่ง ซึ่งรู้จักกันทั่วไปว่า “คอร์รัปชันเชิงนโยบาย”

การทุจริตคอร์รัปชันในหลายกรณี ผู้ทุจริตคอร์รัปชันอาจจะใช้วิธีการงหลายรูปแบบไปพร้อม ๆ กันอย่างสลับซับซ้อนได้ การจำแนกการทุจริตคอร์รัปชันออกเป็นรูปแบบต่าง ๆ ข้างต้น เพียงเพื่อช่วยอธิบายให้เห็นถึงปัญหาได้อย่างกว้างขวางและชัดเจนขึ้น ไม่ใช่เรื่องที่เกิดขึ้นแบบแยกจากกันโดยสิ้นเชิง ความเลวร้ายในการปกครองบ้านเมืองที่ประกอบไปด้วยการฉ้อราษฎร์บังหลวง การเอาพรรคพวกเข้าสวมงานตำแหน่งหนึ่งต่าง ๆ การเล่นพรรคพวกสร้างกลุ่มอิทธิพล และการเลือกปฏิบัติ โดยมีความสัมพันธ์กันดังนี้ (จรัส สุวรรณเวลา, 2546)

1) การเอาพรรคพวกเข้าสวมตำแหน่งการงาน (Nepotism) คนไทยเรียกว่า เด็กฝาก ได้แก่ ผู้มีอำนาจและอิทธิพลใช้อำนาจหน้าที่และอิทธิพลนำคนที่ด้อยความสามารถเข้าไปรับตำแหน่งเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล แทนที่จะพิจารณาบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งตามความสามารถและความเหมาะสมการซื้อตำแหน่งเป็นสภาพเลวร้ายที่สุดของรูปแบบนี้ ที่ใช้เงินเป็นเครื่องมือเข้าสู่ตำแหน่ง เมื่อบุคคลผู้รับผิดชอบหน้าที่การงานด้อยความสามารถ การงานนั้น ๆ ก็ถดถอย เจริญก้าวหน้าไม่ได้ ยิ่งประกอบกับการฉ้อราษฎร์บังหลวง ประสิทธิภาพของงานก็ถดถอยเสียหาย

2) การเล่นพรรคพวกสร้างกลุ่มอิทธิพลใช้อำนาจโดยไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย เมื่อมีการเล่นพรรคพวกบุคคลเข้าสวมตำแหน่งต่าง ๆ และทำการทุจริตก็มีการรวมตัวเป็นกลุ่มใช้อิทธิพลในกิจการต่าง ๆ (Cronyism) การกดขี่ข่มเหงผู้มีกำลังน้อย การรักษากฎหมายก็อ่อนแอเพราะผู้รักษากฎหมายเองเข้าไปอยู่ในกลุ่มอิทธิพล แม้แต่การออกกฎหมายก็อาจมีอิทธิพลเข้าไปกำกับ

รายละเอียดของกฎหมายเพื่อไม่ให้ตนเสียประโยชน์ สภาพของกลุ่มอิทธิพลมีทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ในบางกรณีก็ใช้อำนาจมืด กระทำการอุกอาจข่มขู่ผู้อื่นด้วย

3) การเลือกปฏิบัติ (Favoritism) เป็นการช่วยเหลือพรรคพวกให้ได้รับประโยชน์หรือไม่ถูกลงโทษ เป็นรูปแบบต่อเนื่องมาจาก nepotism และ cronyism ผู้ที่มีหน้าที่แทนที่จะกระทำตามหน้าที่อย่างตรงไปตรงมากับบุคคลและประชาชนโดยเสมอหน้ากัน อาจเลือกกระทำเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่พรรคพวกของตน เลือกใช้กฎหมายเฉพาะการลงโทษผู้ที่ไม่ใช่พรรคพวกของตน หากเป็นพรรคพวกของตนกระทำผิดกฎหมาย ก็หาทางกลบเกลื่อน หรือปิดบังเสีย การหวังผลประโยชน์นี้อาจเป็นการได้รับประโยชน์โดยตรงในขณะนั้นเลย หรือเป็นผลประโยชน์โดยอ้อมในระยะเวลาต่อไปด้วยกรณีทำนองเดียวกันคือผู้ที่เป็นบริหารประเทศแต่กลับใช้วิธีการต่าง ๆ ดึงงบประมาณไปยังท้องถิ่นของตน เพื่อให้เป็นฐานเสียงในการเลือกตั้งของตน ก็เรียกได้ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติอันเป็นพฤติกรรมที่ทุจริตต่อหน้าที่ในการบริหารงาน พฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ประกอบกันเป็นการปกครองที่เลวร้าย ซึ่งเกิดขึ้นได้ทั้งระดับชาติ ระดับท้องถิ่น ระดับสถาบัน และระดับบริษัท นับเป็นโรคร้ายที่กัดกร่อนสังคมและเศรษฐกิจให้อ่อนแอลงซึ่งยากที่จะเยียวยา

การคอร์รัปชันหรือฉ้อราษฎร์บังหลวงในสังคมไทย

ความรุนแรงของการฉ้อราษฎร์บังหลวง หรือคอร์รัปชันในประเทศไทยถูกจัดอันดับว่าเป็นประเทศที่มีการคอร์รัปชันสูงสุดอยู่ในอันดับต้น ๆ ของโลกหากเปรียบเทียบกับประเทศอื่น (วิทยากร เชียงกูล, 2549)

ข้อสังเกตประการหนึ่งคือประเทศที่มีอัตราคอร์รัปชันสูง มักอยู่ในแถบเอเชีย ซึ่งแสดงว่าพฤติกรรมการคอร์รัปชันมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมดั้งเดิมของแต่ละสังคมอยู่ไม่น้อย ปรากฏการณ์ที่แสดงว่าการคอร์รัปชันรุนแรงมากประการหนึ่งก็คือ การที่ทางฝ่ายราชการได้มีการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันขึ้นหลายหน่วย เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เป็นต้น ทางฝ่ายเอกชนเองก็ได้มีการรวมตัวกันต่อต้านคอร์รัปชันเกิดขึ้นเช่นกัน เช่น เครือข่ายประชาชนต้านคอร์รัปชัน (คต.ป.) กลุ่มแนวร่วมต่อต้านคอร์รัปชันภาคเหนือ โครงการสังคมโปร่งใส องค์การเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย เครือข่ายเยาวชนต่อต้านคอร์รัปชัน (ปกรณ มณีปกรณ์, 2549)

การล่มสลายของเศรษฐกิจไทยที่เริ่มต้นเมื่อ พ.ศ.2539 หรือที่เรียกว่า “โรคต้มยำกุ้ง” นั้นมีสาเหตุเกิดสะสมมาหลายปี (จรัส สุวรรณเวลา, 2546) ได้แสดงความเห็นว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นจาก (1) ความเลวร้ายทางการปกครองที่ประกอบด้วยการฉ้อราษฎร์บังหลวง การเอาพรรคพวกเข้าสวมตำแหน่งงานต่าง ๆ การเล่นพรรคพวกสร้างกลุ่มอิทธิพล และการเลือกปฏิบัติ (2) การบริหารจัดการที่ผิดพลาด เช่นการลงทุนที่ไม่คุ้มค่า การประพฤติดุปฏิบัติที่สิ้นเปลืองและฟุ่มเฟือยประสิทธิภาพของงานต่ำ และการผิดวันประกันพ่วง และ (3) ปัจจัยจำเป็นพื้นฐานไม่

เพียงพอทั้งปัจจัยทางกายภาพและทรัพยากรบุคคล ทั้งหมดนี้เป็นผลจากการขาดการปกครองที่ดี ทั้งในส่วนของรัฐ บริษัทธุรกิจเอกชน และขององค์การมหาชน

สิ่งที่ร้ายแรงที่สุดคือคอร์รัปชัน หรือการฉ้อราษฎร์บังหลวง ซึ่งเกิดขึ้นทั่วไปสำหรับนักการเมืองและผู้บริหารระดับสูงของหน่วยราชการต่าง ๆ อำนาจของนักการเมืองมีมาก โดยเฉพาะการปลดหรือย้ายข้าราชการระดับสูง จึงมีการใช้อำนาจบังคับทั้งทางตรงและทางอ้อมให้ข้าราชการหาผลประโยชน์จากโครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะการใช้งบประมาณแผ่นดิน หรือเงินโครงการต่าง ๆ ในระยะหลัง มีการกำหนดเปอร์เซ็นต์ที่ต้องได้รับด้วย หากข้าราชการชั้นรองลงมาไม่ร่วมมือก็อยู่ไม่ได้ ผู้ที่ร่วมมือก็ถือโอกาสหาผลประโยชน์ไปด้วย กระทั่งลงไปสู่ระดับล่างลงไปอีก จนเสื่อมถอยไปทั้งระบบการใช้จ่ายเงินของแผ่นดินซึ่งก็คือเงินของประชาชน จึงไม่ได้ผลเต็มเม็ดเต็มหน่วย โครงการที่ดีแต่ไม่ได้จ่ายเงินได้ไต่ะ ก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ส่วนโครงการที่ได้รับอนุมัติและเกิดขึ้นก็มีไม่น้อยที่ไม่เหมาะสมหรือไม่คุ้มค่าหรือไม่ได้ผลตามต้องการในระดับท้องถิ่น ก็ได้มีการหาผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ เพราะอำนาจไม่ได้เป็นของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริงผลประโยชน์อาจเกิดขึ้นจากการใช้เงินของท้องถิ่น รวมไปถึงการเก็บภาษีเถื่อนที่ชาวบ้าน หรือประชาชนไม่มีทางเลือกนอกจากต้องจ่ายให้ในรัฐวิสาหกิจที่ผูกขาดสาธารณูปโภค ก็มีการฉ้อราษฎร์ โดยการตั้งราคาค่าบริการสูงเกินควรและบังคับให้ประชาชนผู้ซื้อต้องจ่าย รายได้จากผลกำไรที่สูงแต่แทนที่จะไปสร้างความเจริญของบริการแต่กลับนำไปตอบแทนให้กับผู้บริหารและพรรคพวกเกินควรนอกจากนี้ ในกิจการภาคเอกชนเองก็ตาม ผู้บริหารกิจการที่ดำเนินการฉ้อฉลให้เกิดผลประโยชน์แก่ตนเองหรือพรรคพวก มีผลให้บริษัทหรือกิจการอ่อนแอลง อาจถึงขาดทุน หรือล้มละลายในที่สุด ดังนั้นการปกครองที่เลวร้ายจึงไม่ใช่มีเฉพาะการปกครองระดับชาติหรือเกี่ยวข้องกับนักการเมืองหรือผู้มีอำนาจเท่านั้น ยังเกิดขึ้นในการปกครองของกิจการหรือบริษัทด้วย

สรุปว่า การคอร์รัปชันของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อให้เกิดผลเสียหายต่อปัจจุบันและอนาคตของประเทศไทยอย่างน้อย 4 ข้อ ดังนี้ (วิทยากร เชียงกูล, 2549)

1) ทำให้คนกลุ่มน้อยคดโกงทรัพยากรของส่วนรวมไปเป็นของตนเองอย่างผิดกฎหมายและจริยธรรม การเมืองไม่ได้พัฒนาเป็นประชาธิปไตยแบบที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคอย่างแท้จริง

2) ทำให้เกิดการบิดเบือนการใช้ทรัพยากรของประเทศที่ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับประโยชน์สูงสุด เช่น มึงบเพื่อพัฒนาการศึกษาและสาธารณสุขน้อยลง การก่อสร้างถนน หรือถาวรวัตถุต่าง ๆ มีคุณภาพต่ำ ต้องซ่อมแซมบ่อยอายุใช้งานน้อยกว่าที่ควรเป็นประชาชนได้บริการคุณภาพต่ำ

3) ทำให้เกิดการผูกขาดโดยนักธุรกิจการเมืองขนาดใหญ่ ไม่ส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ความอ่อนแอความด้อยพัฒนาล้าหลังขององค์กรทั้งภาครัฐและธุรกิจเอกชน

4) ทำให้เยาวชนและประชาชนมีค่านิยมแบบยกย่องความร่ำรวย ความสำเร็จ โดยถือว่าการโกงเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์เช่น การโกงข้อสอบ การใช้อภิสิทธิ์ เล่นพวก โกงเล็กโกงน้อยต่าง ๆ เป็นเรื่องปกติที่ใคร ๆ ก็ทำกัน ทำให้ประชาชนขาดจริยธรรม ศีลธรรม คิดแต่ในเชิงแก่งแย่งแข่งขัน เอาเปรียบกันอย่างไม่เคารพกติกา ไม่มีวินัย ไม่มีจิตสำนึกที่จะทำงานร่วมกัน กลายเป็นคนเห็นแก่ได้ที่อ่อนแอ ไร้ความภาคภูมิใจ ไร้ศักดิ์ศรี ดังนั้น การจะพัฒนาคน ชุมชน และประเทศชาติ เพื่อจะร่วมมือและแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ เป็นไปได้ยาก

แนวทางในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน

การที่จะแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันได้นั้นต้องประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ ประการแรก คือการสร้างค่านิยมความมีจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งอยู่ในระดับปัจเจกบุคคล และประการที่สอง คือการส่งเสริมแนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาลให้เป็นที่ยอมรับในทุกภาคส่วนของสังคม เป็นกฎเกณฑ์กติกาของสังคมในการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี กล่าวอีกนัยหนึ่งการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน ต้องเน้นทั้งในเรื่องส่วนตัวและส่วนรวม โดยเริ่มจากส่วนตน ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐทุกระดับ นอกจากจะไม่ทำการคอร์รัปชัน หรือหาประโยชน์อันมิพึงได้จากตำแหน่งหน้าที่แล้ว ยังต้องมีจิตที่เกลียดคอร์รัปชันเหมือนกับโรคภัย ซึ่งจะมีผลต่อตัวเอง และเป็นตัวอย่างของสังคม ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชนสังคม และประเทศชาติ เพราะมีงานวิจัยและข้อเท็จจริงออกมาว่า การที่ถูก ๆ รู้สึกเฉย ๆ และรู้สึกว่าไม่ผิดที่ทำการคอร์รัปชัน เพราะได้เห็นตัวอย่างของพ่อแม่ ขณะเดียวกันเรื่องของส่วนรวม ยังมีความจำเป็นเพราะทำให้เกิดสภาพที่ดี ควรทำหรือสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี ไม่ควรทำเพราะเป็นภาพสะท้อนที่เห็นได้ชัดเจนที่จะเป็นข้ออ้างหรือบรรทัดฐานของสังคม เพราะสภาพสังคมปัจจุบัน การที่คนมีความรู้สึกเฉย ๆ กับการคอร์รัปชัน ติดสินบน เพราะผู้นำทางการเมืองและสังคมในระดับต่าง ๆ เป็นตัวอย่างไม่ดีในการคอร์รัปชัน ดังประโยคว่า “คอร์รัปชันทำได้ แต่ขอให้ผลงานออกมาดี” แนวทางในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันใน 2 ระดับ ดังนี้

1) การแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันในระดับปัจเจกบุคคล

การปฏิรูปสังคมที่เน้น 7 เรื่อง (ประเวศ วะสี, 2546) โดยเรื่องแรกคือการสร้างคุณค่าและจิตสำนึกใหม่ คุณค่าและจิตสำนึก หรือจิตวิญญาณของสังคม คนองค์กร หรือสังคม ที่ไม่มีคุณค่าและจิตสำนึกย่อมไม่มีความหมายและขาดพลังสร้างสรรค์ คุณค่าและจิตสำนึกจะส่งให้การพัฒนาอย่างอื่นได้ผล และการพัฒนาทุกอย่างต้องมุ่งสร้างคุณค่าและจิตสำนึก

การสร้างคุณค่าและจิตสำนึกใหม่ ไม่ได้หมายความว่าให้ทิ้งของดี ๆ ที่มีมาแต่เก่าก่อนอะไรที่เราควรอนุรักษ์และสร้างเสริมเพิ่มพูน แต่เราต้องสร้างคุณค่าและจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกันในสังคมใหญ่ ที่เชื่อมโยงสลับซับซ้อน เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และวิกฤติได้ง่ายด้วยการกระทำของคนใดคนเดียว ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

เราจะต้องสร้างความเข้าใจและจิตสำนึกของความเป็นมนุษย์ทั้งตนเองและผู้อื่น รวมถึงสิทธิมนุษยชน การจัดระบบการอยู่ร่วมกันในสังคมที่เปลี่ยนไป โดยเบื้องลึกที่สุดของแต่ละคนนั้นมีพัฒนาการทางจิตวิญญาณที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งจะยังให้เกิดดุลยภาพของสรรพสิ่ง

สิ่งที่สำคัญที่สังคมกำลังมองหาได้แก่เรื่องจริยธรรมของคนในสังคม จริยธรรมหมายถึงความดีงาม (virtue) ซึ่งตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า ethics ซึ่งเดิมหมายถึงประเพณี (customs) ธรรมเนียมปฏิบัติ (habitual conduct) และต่อมาได้กลายเป็นศีลธรรม (morals) ซึ่งตรงกับภาษาละตินว่า “mores” แปลเป็นไทยหมายถึง จารีตประเพณี ส่วนจรรยาบรรณ หมายถึง กฎเกณฑ์แห่งความดีที่สมาชิกของสังคมพึงปฏิบัติซึ่งเกิดขึ้นเมื่อสมาชิกส่วนใหญ่ในสังคมนั้นเห็นว่าพฤติกรรมที่ดีงามนั้นจำเป็นต้องมีการกำหนดอย่างเป็นทางการเพื่อสมาชิกทุกคนจะได้ถือปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่เป็นทางการ เพราะสมาชิกแต่ละคนมิได้ผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมมาเหมือน ๆ กัน ย่อมมีความแตกต่างกันทางค่านิยม ทศนคติ และพฤติกรรม การหมั่นศึกษาอบรมทางจริยธรรมย่อมส่งผลให้คนในสังคมมีความรู้สึกด้านสิ่งที่สมควรทำ หรือไม่สมควรทำ รู้ผิดชอบชั่วดี ลดละความเห็นแก่ตัว และยกระดับความเป็นคนดีของสังคม

ในแวดวงวิชาชีพ การที่จะให้สมาชิกใหม่และสมาชิกเก่าได้รับรู้จริยธรรมร่วมกันเพื่อเกียรตินิยมศักดิ์ศรี ของวงการวิชาชีพ และเพื่อป้องกันการเสียหายที่เกิดขึ้นจากการประพฤติมิชอบของสมาชิกและควบคุมความประพฤติของสมาชิกให้อยู่ในแนวทางที่เหมาะสม ก็ได้มีการบัญญัติ หรือออกข้อบังคับของวิชาชีพ เรียกว่า “จรรยาบรรณ” (professional ethics หรือ ethical codes) ซึ่งได้แก่รูปแบบหนึ่งของจริยธรรมในวงการวิชาชีพ เป็นข้อกำหนดกฎเกณฑ์ให้ผู้ประกอบวิชาชีพยึดถือปฏิบัติมีการบังคับในระดับ “พึง” คือพึงทำอย่างนั้น พึงทำอย่างนี้ ไม่ใช่เป็นการบังคับโดยเด็ดขาด แต่ผลสัมฤทธิ์ หรือเป้าหมายของจรรยาบรรณและศักดิ์ศรีของผู้ประกอบวิชาชีพโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อคนและเพื่องานอาชีพนั้น

ในแต่ละวิชาชีพจึงได้กำหนดจรรยาบรรณมากำหนดบทบาทหน้าที่ และพฤติกรรมของสมาชิกในวงการวิชาชีพ ตัวอย่างเช่น จรรยาบรรณครู จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล จรรยาบรรณวิชาชีพเภสัชกรรม จรรยาบรรณวิชาชีพทันตกรรม เป็นต้น สำหรับความหมายของวิชาชีพ แตกต่างจากอาชีพทั่วไป กล่าวคือหมายถึง อาชีพที่ต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญ ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Profession ซึ่งจากพจนานุกรมหลายฉบับจะมีความหมายใกล้เคียงกัน กล่าวคืออาชีพหรืองานที่ต้องอาศัยวิชาความรู้ที่มีความก้าวหน้าหรือความชำนาญในระดับสูง รวมทั้งการฝึกฝนที่มีความเฉพาะเจาะจง มีผู้ให้ความหมายของวิชาชีพเพิ่มเติมว่า วิชาชีพมีความหมายอยู่ในตัวว่าต้องใช้วิชาชีพเพื่อเลี้ยงชีพ

ดังนั้น จรรยาบรรณวิชาชีพ จึงหมายถึง ประมวลความประพฤติ ข้อบังคับ มรรยาท ที่ผู้ประกอบวิชาชีพแต่ละอย่างกำหนดขึ้น เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง ฐานะของ

สมาชิก ความดีงาม รวมทั้งก่อให้เกิดความสงบสุขและความเจริญในตัวคน วิชาชีพและสังคม (วริยา ชินวรรณ และกุหลาบ รัตนสังธรรม, 2546)

2) แนวทางการแก้ไขปัญหาคอรัปชั่นโดยใช้หลักธรรมาธิปไตย

การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตย คือการบริหารแบบยึดเอาความถูกต้องเป็นเกณฑ์ ไม่ได้คำนึงถึงเสียงส่วนใหญ่ที่ไม่ถูกต้องชอบธรรม มีนักปราชญ์ทางด้านพระพุทธศาสนาหลายท่านได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักการนี้ไว้ เช่น

ในหนังสือเรื่อง “ธรรมาธิปไตยไม่มา จึงหาประชาธิปไตยไม่เจอ” สรุปใจความได้ว่า ธรรมาธิปไตยไม่ใช่ระบบแยกต่างหาก อีกระบบจากประชาธิปไตยแต่เป็นคุณภาพ “เป็นหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจของ บุคคลที่อยู่หรือร่วมอยู่ในระบบการปกครองนั้น” ถ้าการตัดสินใจโดยตรวจสอบเรื่องราว สืบค้นความจริง หาข้อมูลให้ชัดเจนก่อนแท้ ใช้ปัญญาพิจารณาในการตัดสินใจต่าง ๆ เช่น ถ้าในระบอบประชาธิปไตยก็เป็นการตัดสินใจเลือกตั้ง โดยพิจารณาว่าผู้สมัครคนไหนเป็นคนดี มีความสามารถ มุ่งทำประโยชน์ให้ส่วนรวมจริง ๆ ก็ตัดสินใจไปตามความดีงามความถูกต้องนั้นเรียกว่าเป็นธรรมาธิปไตย แต่ถ้าเลือกโดยเอาผลประโยชน์ของตัวเองเป็นหลัก เรียกว่าอัตตาธิปไตย หรือตัดสินใจเลือกโดยว่าไปตามกระแส ลงคะแนนแบบเหตามพวกไป เรียกว่าโลกาธิปไตย (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2562)

ในหนังสือเรื่อง “พุทธวิธีบริหาร” ตอนว่าด้วยการบริหารตามหลักธรรมาธิปไตยสรุปใจความได้ว่า การบริหารตามหลักธรรมาธิปไตยผู้บริหารต้องประกอบด้วยพละ 4 คือปัญญาพละ วริยพละ อนุวัชพละ สังคหพละ ปัญญาพละ กำลังคือปัญญา หมายถึง ผู้บริหารต้องมีปัญญา คือต้องเป็นผู้ชวนชวนเพื่อให้เกิดปัญญา 3 ด้าน อาทิ สุตมยปัญญา ปัญญาเกิดจากการฟัง จินตามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการคิด ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการปฏิบัติหรือการเจริญภาวนา (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2549)

จากทัศนะของพระธรรมโกศาจารย์ที่นำเอาปัญญาพละมาเป็นเครื่องมือในการบริหารตามหลักธรรมาธิปไตยนี้ เห็นสอดคล้องกับทัศนะดังกล่าวนี้ เพราะพระพุทธองค์ได้ตรัสสรรเสริญปัญญาไว้หลายแห่งต่างกาลต่างวาระกัน เช่น ตรัสว่า “ปัญญา โลกสมิ ปชฺโชโต ปัญญาเป็นแสงสว่างในโลก” (ส.ส. (บาลี) 15/80/33. ส.ส. (ไทย) 15/80/85) ปัญญา นรานํ รตนํ ปัญญาเป็นรัตนะของนรชน” (ส.ส. (บาลี) 15/51-52/26, ส.ส. (ไทย) 15/51/67) เป็นต้น ตามหลักพระพุทธศาสนามีปัจจัยเป็นเครื่องพัฒนาปัญญาอยู่ 2 อย่าง คือ ปรโตโฆสะและโยนิโสมนสิการ (อง.ทก. (ไทย) 20/127/115, อง.ทก.อ. (ไทย) 2/127/53.)

ปรโตโฆสะ แยกออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่เป็นบุคคลโดยตรง เช่น บิดามารดา ครู อาจารย์ ผู้เป็นกัลยาณมิตร คอยแนะนำตักเตือน ในสิ่งที่ดีงามก่อให้เกิดความรู้หรือปัญญา เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ปัจจัยภายนอก ส่วนที่สองได้แก่ คัมภีร์ต่าง ๆ ที่บันทึกคำสอนของท่านผู้รู้ทั้งหลาย เช่น ตำรับตำรา หรือหนังสือเรียน เป็นต้น เป็นแหล่งความรู้ที่เป็นประโยชน์เมื่อได้อ่านแล้วจะทำให้เกิดปัญญา

โยนิโสมนสิการหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ปัจจัยภายใน ได้แก่การพิจารณาไตร่ตรองใคร่ครวญสิ่งที่ได้รับฟังมาจากบิดามารดา ครูอาจารย์นั้น หรือที่ได้อ่านมานั้นตามกำลังสติปัญญา ก็จะทำให้เกิดปัญญาเพิ่มขึ้น เช่น ได้ยินบิดามารดาบอกว่า การดื่มสุราไม่ดีเพราะจะทำให้สูญเสียการทรงตัว สติจะอ่อนกำลังไม่สามารถควบคุมความคิดหรืออวัยวะร่างกายของตนให้อยู่ในสภาวะปกติได้ เมื่อได้รับฟังมาอย่างนี้แล้ว ก็นำไปคิดไตร่ตรองต่อว่า เพราะเหตุไร สุราจึงมีฤทธิ์ทำให้คนที่ดื่มเป็นอย่างนั้น ก็ต้องไปศึกษาต่อว่า สุราประกอบด้วยสารอะไรบ้างหรือว่า สุราทำมาจากอะไร เมื่อคิดพิจารณาอย่างนี้แล้วก็จะทราบข้อเท็จจริงของสุรา ความรู้ที่ได้ก็กลายเป็นปัญญา ที่เกิดขึ้นด้วยโยนิโสมนสิการ (พระมหาธานินทร์ อาทิตวโร, 2555)

จากข้อความที่ได้ทำการศึกษามานี้แสดงให้เห็นว่าการบริหารตามหลักธรรมาธิปไตย ผู้บริหารต้องประกอบด้วยพละ 4 ประการคือปัญญาพละ วิริยพละ อนุวัชชพละ และสังคหพละ ดังกล่าวนั้นจึงจะประสบความสำเร็จในการบริหารตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

โดยสรุปความพยายามสร้างธรรมาธิปไตยในภาครัฐราชการของไทย คือการกำหนดให้ส่วนราชการต่าง ๆ ต้องปรับปรุงวิธีการบริหารราชการและการให้บริการสาธารณะเป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ส่วนราชการพัฒนาระบบ รูปแบบกระบวนการบริหารงานและการให้บริการสาธารณะให้มีมาตรฐานเท่าเทียมสากลและมีคุณภาพสูงขึ้น

สรุป

การทุจริตคอร์รัปชันหรือการฉ้อราษฎร์บังหลวง นับว่าเป็นปัญหาสังคมที่หนักมากเรื่องหนึ่งของประเทศไทย เพราะยากแก่การป้องกันและปราบปราม เนื่องจากหาข้อมูลที่แท้จริงได้ค่อนข้างยาก เราอาจพบด้วยตนเองในบางเรื่องและหลาย ๆ เรื่อง ก็มีรายงานข่าวทางสื่อมวลชน ความเสียหายโดยรวมที่เกิดขึ้นทั่วประเทศมีจำนวนแท้จริงเท่าไหร่น้อยไม่มีใครรู้ได้อย่างถูกต้อง ผู้ห่วงใยในอนาคตของประเทศเป็นจำนวนมากต่างก็ตระหนักว่าเป็นปัญหาที่ใหญ่หลวงมาก เปรียบเทียบเหมือนมะเร็งร้ายที่กำลังขยายตัวแผ่ซ่านเข้าไปในร่างกายของผู้ป่วย หากจะรักษาชีวิตไว้จะต้องใช้วิธีการรักษาที่ตรงจุด รวดเร็ว และรุนแรง หลายคนที่มีมองโลกในแง่ร้าย อาจคิดว่าคงไม่มีทางที่จะปราบปรามคอร์รัปชันในประเทศไทยให้หมดสิ้นไปได้ เพราะคอร์รัปชันได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทยไปแล้ว

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งต่อมาได้ครอบคลุมถึงเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน ทำให้เกิดความเสียหายทั้งต่อเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมอย่างรุนแรง คือให้มีการเร่งรัดใช้จ่ายทรัพยากรธรรมชาติ สาธารณะสมบัติ งบประมาณ เป็นต้น เพื่อผลประโยชน์ระยะสั้นของนักการเมืองและพรรคพวกซึ่งเป็นคนกลุ่มน้อย มากไปกว่าผลประโยชน์ระยะยาวของประชาชนส่วนใหญ่ การเร่งรัดทำลายทรัพยากรเพื่อผลิตสินค้าและบริการแสวงหาผลกำไรสูงสุดของเอกชนทำให้เกิดการทำลายสภาพแวดล้อม การขาดสมดุลในระบบนิเวศ การขาดสมดุลระหว่างเมืองกับ

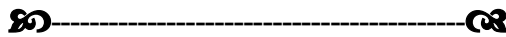
ชนบทการกระจายรายได้และทรัพย์สินที่ไม่เป็นธรรม ปัญหาความยากจน และปัญหาทางสังคม และวัฒนธรรมอื่น ๆ เช่น ค่านิยมที่เห็นแก่เงิน เห็นแก่การบริโภค และเห็นแก่ตัว เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จรัส สุวรรณเวลา. (2546). *จุดบอดบนทางสู่ธรรมภิบาล: บทบาทของบอร์ดองค์การมหาชน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปกรณ์ มณีปกรณ์ . (2549). *มุมมองสังคมไทยแบบบูรณาการ*. กรุงเทพฯ: เวิลด์เทรด ประเทศไทย.
- ประเวศ วะสี. (2546). *ธรรมภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: มปท.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2549). *พุทธวิธีบริหาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2562). *ธรรมาธิปไตยไม่มา จึงหาประชาธิปไตยไม่เจอ*. สืบค้น 29 มกราคม 2562, จาก <http://www.nidambe11.net>
- พระมหาธานินทร์ อาทิตวโร. (2555). *การพัฒนาสังฆารเพื่อการบรรลุธรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท* (วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- _____. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วริยา ชินวรรณ และกุหลาบ รัตนสัจธรรม.(2546). *จริยธรรมในวิชาชีพ การศึกษา วิเคราะห์* วิทยาการ เชียงดูล. (2549). *แนวทางปราบคอร์รัปชันอย่างได้ผล*. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- สังเคราะห์ภาพรวมจรรยาบรรณวิชาชีพในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: มปท.

สุนทรียะคำผวน: เพศ พฤติกรรมการสมสู่ การสร้างคำใหม่และการสื่อสาร*

AESTHETIC OF SPOONERISM : SEX, BEHAVIOR OF SEXUAL INTERCOURSE,
WORD FORMATION AND COMMUNICATION

มัลลิกา ภูมะธน, ดิเรก ด้วงลอย

Mallika Phumathon, Dirak Direk Duangloy

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Nakhon Sawan Rajabhat University

E-mail: raphind@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้เขียนขึ้นเพื่อศึกษาพัฒนาการของคำผวน ตามความสนใจที่เกิดขึ้นในสภาพจริงที่หน่วยงาน และนำมาคิดขยายความ ใช้การศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย และการสังเกตพูดคุยกับผู้ที่เกี่ยวข้องเรื่องคำผวนในสำนักงาน

ผลการศึกษาพบว่า คำผวน การประดิษฐ์สร้างคำใหม่ขึ้นมามีนัยยะเพื่อการสร้างคำใหม่ขึ้นมา เพื่อการสื่อสาร เพื่อการบันเทิงและความสนุกสนานสุนทรียะผ่านภาษานั้น ๆ โดยสิ่งที่พบคำผวน เป็นพัฒนาการทางภาษา ที่สะท้อนถึงวิถีวัฒนธรรม และบุคลิกภาพของคนในชาติที่สะท้อนผ่านภาษามีความสนุกสนาน มีความคิดสร้างสรรค์ และในเวลาเดียวกันสะท้อนตัวตนในเชิงแห่งความเป็นรัฐชาติด้วย โดยลักษณะคำผวนที่พบและค้นคว้าได้ข้อสรุปคือ ทำให้เกิดคำใหม่จากคำเดิม สามารถใช้เป็นกลทางภาษา หลีกเลี่ยงการใช้คำไม่สุภาพให้สุภาพได้ ทำให้เกิดคำคล้องจองจากการเล่นคำ และยังใช้สร้างอารมณ์ขันรวมทั้งความบันเทิงทางภาษาด้วย

คำสำคัญ : สุนทรียะคำผวน; เพศ พฤติกรรมการสมสู่; การสื่อสาร

Abstract

This academic article was written to study the development of volatility. According to the actual interest occurred by the department And bring to think more Use the study from research papers and observation to talk to those who are good about volatility in the office.

* Received April 14, 2021; Revised October 25, 2021; Accepted December 12, 2021

The results of the study are that the invention of the new word has a meaning to create a new word. For communication For entertainment and fun, aesthetic, through that language. Is a language development Which reflects the culture And the personality of the people in the nation that is reflected through the language of having fun Creative And at the same time reflecting the identity of a nation state as well The characteristic of the volcanic found and concluded that Make new words from the original words Can be used as a language trick Avoid using impolite words to be polite. Make rhyme from playing words And also used to create humor as well as language entertainment as well

Keywords: Aesthetics of Phuan; Gender Behavior to Enrichment; Communication

บทนำ

เรื่องเล่ากึ่งบทความนี้เกิดขึ้นเมื่อข้าพเจ้าต้องไปทำงานในสำนักงานแห่งหนึ่งในฐานะคนใหม่ (1 มิถุนายน 2557) ก็ต้องปรับตัว ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ใหม่และงานใหม่ และสมาชิกร่วมงานใหม่ โดยสภาพแวดล้อมของการทำงานก็ต้องเจอคน และสิ่งหนึ่งที่ข้าพเจ้าพบประจำ คือเพื่อนร่วมงานของข้าพเจ้าจะเป็นผู้เชี่ยวชาญภาษาไทยระดับสร้างนวัตกรรมทางภาษาได้ในทุก ๆ วัน บางวันก็ซ้ำ บางวันก็แกล้งซ้ำ ซึ่งมุมหนึ่งเหมือนเป็นเสน่ห์ทางภาษาที่สามารถสร้างคำได้อย่างลงตัวและสื่อออกมาเป็นความหมายใหม่ มุมหนึ่งเป็นปฏิกิริยาของผู้สร้างว่าผู้เชี่ยวชาญฉลาดฉับไว ที่สร้างสรรค์ผ่านคำได้ตลอดเวลา และมุมหนึ่งเป็นความฝึกฝนที่ฉาบหยาบคมติดอยู่กับเรื่องเฉพาะทางจนกระทั่ง “หมกมุ่น” แต่สาระของการเขียนบทความนี้ ต้องการมอง “คำผวน” เพื่อเชื่อมโยงไปถึงศาสตร์ของคำผวน ที่เป็นศาสตร์คู่กับภาษา ทั้งอาจใช้คำว่า สุนทรียะแปลว่ามีความงดงามในการสลับกลับหน้ากลับหลังให้เป็นภาษาที่สวยงามในตัวเอง หรือไม่ก็เป็นพื้นจิตของผู้สร้างให้เกิดคำถ้อยหน้าถ้อยหลังจนเป็นศาสตร์ทางภาษาที่ลงตัว อาจเป็นได้ทั้ง “ตลก” สนุก การสื่อสาร สื่อความ และ “สุนทรียะ” เพลิดเพลินบันเทิงใจไปเป็นคราว ๆ ที่ได้เสริมอรรถรสของการสนทนา แต่สำหรับคนไม่ชอบอาจเป็นพฤติกรรมไม่รู้จักกาล “ทะเล้ง” ไปจนถึง “ลามกอนาจาร” หรือลามไปถึง “อัปรียะ-จัญไร” ก็มี คงเป็นเรื่องมุมมองและความพึงใจ แต่สาระต้องการสะท้อนพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ สังคมและเงื่อนไขทางภาษา แนวคิด พร้อมทั้งมุ่งไปที่ศาสตร์ของการผวนเพื่อสะท้อนผลและพฤติกรรมเชิงประจักษ์ และการได้มาซึ่งภาษาอย่างวิจิตรและงดงามในแบบภาษาแห่งศาสตร์อย่างที่ปรากฏ (ตามใจ อวิรุทธโยธิน, 2546) ดังนั้นในบทความนี้จะได้นำสิ่งที่เรียกว่าคำผวน องค์ความรู้ในฐานะที่เป็นศาสตร์ที่มีผู้รู้ได้ศึกษาไว้มาแบ่งเป็นการสะท้อนคิดผ่านสิ่งที่ข้าพเจ้าผู้เขียนพบและสัมผัสในที่ทำงานในฐานะสมาชิกใหม่ขององค์กรแห่งนี้ตามลำดับไป

นัยยะ ความหมาย และพัฒนาการของคำผวน

ในพจนานุกรมให้ความหมายของ 'คำผวน' หมายถึง น. คำที่พูดทวนกลับได้ เช่น ตกที่อิฐ ผวนเป็น ติดที่อก คำผวน เป็นวิธีการสลับคำ โดยใช้สระและ ตัวสะกดของพยางค์หน้าและพยางค์สุดท้าย มาสลับกัน ทำให้เกิดคำใหม่ที่อาจมีความหมายใหม่ หรือไม่มีความหมายก็ได้ แต่การออกเสียงนั้นจะต้องจองกับรูปเดิม ทำให้สื่อความหมายกันได้ คำผวนนั้นนิยมใช้กับคำสองหรือสามพยางค์เป็นส่วนใหญ่ เพราะสามารถสลับตำแหน่งได้ง่าย คำพยางค์เดียวนั้นไม่สามารถผวนได้ ส่วนคำหลายพยางค์ อาจต้องแยกเป็นส่วนๆ ไม่สามารถสลับตำแหน่งอย่างค่าน้อยพยางค์ วิธีการสร้างคำผวน เรียกว่า "ผวน" หรือ "การผวนคำ" ดังนั้นคำผวนจึงเป็นวัฒนธรรมทางภาษา หรือพัฒนาการทางภาษาก็ได้ ดังปรากฏในงานเรื่อง **คำผวน : อีกรูปแบบหนึ่งของการใช้ภาษาไทยและ คำผวนก็มีที่ยืนนาน** (สนิท บุญฤทธิ์, 2015) ที่เสนอว่า "...คำผวนจึงมีความหมายถึงคำ หรือกลุ่มคำที่สลับเสียงสระ และหรือ สับทั้งเสียงสระและตัวสะกดกัน การสับเสียงดังกล่าวอาจเกิดขึ้นได้ทั้งโดยที่ไม่ได้ตั้งใจและโดยตั้งใจ คำที่เกิดขึ้นใหม่จากการสับเสียงลักษณะดังกล่าว อาจจะมีทั้งที่ไม่ได้ความหมาย หรือได้ความหมายที่ต่างไปจากเดิมก็ได้..." (สนิท บุญฤทธิ์ 2015) นอกจากนี้ในงานวิจัยเล่มเดียวกันยังสะท้อนคิดลักษณะเด่นของคำผวนที่ว่า "คำผวนมีคุณค่าถึง 5 ประการเป็นอย่างน้อย ทั้งทำให้เกิดคำใหม่ สามารถใช้เป็นกลทางภาษา เลี่ยงคำไม่สุภาพให้สุภาพ เอื้อต่อการคล้องจองคำ และยังใช้สร้างอารมณ์ขันรวมทั้งความบันเทิงทางภาษา" ดังนั้นในเมื่อภาษาไทยน้อยสุวรรณภูมิมีคำผวนได้ ภาษาในตระกูลไทกลุ่มอื่นก็น่าจะมีคำผวนได้ด้วย ดังนั้นวรรณคดีของไทยก็มีพูดถึงเรื่องเพศสัมพันธ์ในบทอิศวรรยเป็นเรื่องปกติธรรมดา ซึ่งคือการบอกให้รู้ถึงเพศสัมพันธ์โดยทางอ้อม ถ้าเราดูวรรณกรรมชาวบ้านเราก็จะพบว่าเพลงพื้นบ้านทั้งหลายส่วนใหญ่คือ คำปฏิพากย์ คือการโต้ตอบระหว่างหญิง -ชาย และคำโต้ตอบระหว่างหญิง -ชายนั้น ส่วนใหญ่ก็เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศสัมพันธ์ (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2545; ภรณ์ยู ขำน้ำคู้ และสุกัญญา สมไพบูลย์, 2562, 46-58)

คำผวนมีกำเนิดมาแต่เมื่อไหร่ ? ฟังรู้ และควรรู้

ภาษาคงมีอยู่คู่มนุษย์แต่ไหนแต่ไร แต่ปัญหาอยู่ที่ว่า แล้วมันเกิดมาตั้งแต่ตอนไหน เกิดมาพร้อมกับใคร และในเกิดเกิดขึ้นมาอย่างไร จึงทำให้เกิดคำผวน คงเป็นเรื่องของเทคนิคการสื่อสาร หรือการสื่อสารเพื่อให้ได้คำผวน ก็ต้องย้อนกลับไปที่สังคมอื่น หรือประเทศอื่นมีคำผวนไหม ก็ต้องตอบว่าคงมี หรือมี เพียงแต่ความเข้มข้นในการนำมาสื่อสารหรือเป็นศาสตร์แห่งความสนุกเหมือนสังคมไทยหรือไม่แน่นอนตรงนี้ไม่แน่ใจ อย่างกรณีในสังคมไทยเรา **สรรพสิทธิ์** (อ่านว่า สับ-สิทธิ์-หวน) เป็นวรรณกรรมท้องถิ่นทางภาคใต้ (จังหวัดนครศรีธรรมราช) ที่ผสมไปด้วยการแปลงเปลี่ยนของคำเพื่อความบันเทิงเป็นหลัก ซึ่งไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าใครเป็นผู้ประพันธ์สันนิษฐานกันว่าคงจะเป็นปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา (ระหว่าง พ.ศ.1893-2310) ลักษณะการประพันธ์ เป็นแบบ นิทานคำกลอน หรือ กลอนสุภาพหรือ กลอนแปดตามขนบนิยม เนื้อหาเป็น

คำผวนเกี่ยวกับเรื่องเพศและอวัยวะเพศ มีเนื้อหาชวนให้ขบขันมากกว่าก่อให้เกิดอารมณ์ทางเพศ มีความยาว 197 บท เนื้อหายังไม่จบสมบูรณ์

สรรพสิทธิ์นวนสำนวนเก่าพิมพ์เผยแพร่ครั้งแรกเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2516 โดยขุนพรหมโลก (นามแฝง) ซึ่งผู้พิมพ์ให้ความเห็นไว้ว่า ผู้แต่งอาจเป็นชาวนครศรีธรรมราช แต่งขึ้นประมาณ พ.ศ. 2425 - 2439 ต่อมาผู้แต่งเลียนแบบขึ้นอีกหลายสำนวน ในหอพระสมุดเองมีหนังสือเรื่องหนึ่งชื่อ "ศัพท์สิทธิ์นวน" ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกัน

- เป็นแหล่งรวบรวมศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้
- เป็นต้นแบบวรรณกรรมอื่นได้แก่ สรรพสิทธิ์นวนสำนวนยะลา สรรพสิทธิ์นวน'75 สรรพสิทธิ์นวนสำนวนใหม่ สรรพล้อดวน
- มีลักษณะใกล้เคียงกับบทหนังตะลุงร่วมสมัย อาจเคยใช้เล่นหนังตะลุงมาบ้างแล้วก็ได้

หากเอาแนวคิดในเรื่องคำผวนมาอธิบายอาจบอกได้ว่า คนไทยชื่นชอบ สนุกสนาน เน้นการบันเทิงคดี ดังจะเห็นได้จากพฤติกรรมด้านสุนทรีทางอาชีพ ผ่านเพลง การแสดง ที่ผสมรวมกับอาชีพ เช่น เพลงขอทาน หมอลำแลกข้าว หรือเพลงเกี่ยวข้าว เหล่านี้น่าจะสะท้อนได้ว่าเป็นพฤติกรรมและการกระทำที่สัมพันธ์กับ

มีเกร็ดประวัติศาสตร์ช่วงต้นรัตนโกสินทร์ เล่าไว้ตอนหนึ่ง ประมาณว่า... “สุนทรภู่” (พ.ศ. 2329-2398) ถูกสบประมาทจากศิษย์ (บางแห่ง ระบุนายรินทรธิเบศร์ (อิน) ได้ตำหนิสุนทรภู่ว่า แต่งได้แต่กลอน แต่งโคลงไม่เป็น “สุนทรภู่” เลยตอบไปเป็น “โคลงสี่สุภาพ” คำผวนว่า

ตาราง 1 โคลงสี่สุภาพ” คำผวน ของ “สุนทรภู่”

คำผวน		ผวนกลับ	
เจหนึ่งโอมาเว้งว่า	วูกา	โฉนเอ็งมาเว้งว่า	ว่ากู
รูกับการเมิงแต่ยา	มูไร	ราวกับกูมาแต่เอิง(ป่า)	ไม่รู้
ปิดเซ็นจะมุข่า	คราทู	เป็นศิษย์อย่ามาสู้	ครูเฒ่า
เฉแต่จะตอบให้	ชีพม้วย มังระนอ	ชอบแต่จะเตะให้	ชีพม้วย มรณัง

นัยยะของสุนทรภู่เป็นการแก้ต่างให้ตัวเองว่าเป็นผู้มีความสามารถในการแต่ง “โคลงสี่สุภาพ” ได้ และยังแสดงภูมิปัญญาด้วยอีกว่ามีความสามารถชนิดที่แต่งเป็นคำผวนในเชิงท้าทาย เช่น

อ้ายเจ้าชู้ลอมปอมกระหม่อมบาง	ลอยชายทางเที่ยวเกี่ยวหมา
ชีชะแบ่งจันทร์น้ำมันทา	หยงหน้าสองแควเหมือนหางเปี้ย
หมามันจะเกิดชิงหมาเกิด	มิงไปตายเสียเกิดอ้ายห้าเปี้ย
หน้าตาเช่นนี้จะมีเมีย	อ้ายมะม่วงหมาเลียไม่เจียมใจ

จากเสภาขุนช้างขุนแผนตอนขุนช้างไปสู่ขอนางพิมฯ รอบที่ 2 แล้วเจอนางพิมฯ ต่ำกลับ

ในนิราศสุพรรณสุนทรภู่ก็ใช้การผวนคำเพื่อสื่อความ

ลุดนชนบทบ้าน	ขนมจีน
โรงเจ็กตั้งริมดิน	ทำน้ำ
นั่งนัปรพหลังสิ้น	สยายผ้าเล่าแฮ
เมื่อยข้างสาบสลายล้ำ	สลัฟพู่พู่หนาง (หางหนู)

(คำร้องราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา, 2550)

จากข้อมูลที่ยืนยันได้ว่าสุนทรภู่ใช้ “คำผวน” ในการสื่อสาร สร้างคำ ใช้คำแทนคำ เพื่อให้ได้ความใหม่ขึ้นมาพร้อมยืนยันความสำคัญนั้น หรือวรรณกรรมของศรีปราชญ์ ก็ได้ใช้คำผวนมาเป็นการสร้างคำในวรรณกรรมด้วย

เป ทะลู่อยู่ถ้ำ	มีถม
แป สะหมอยู่ตาม	ไต้ไม้
มา แดงแกว่งหางาม	หาคู่
นา ปล้ำน้ำจิ้มให้	รสลิมชิมบอล

ศรีปราชญ์ กวีเอกสมัยพระนารายณ์ (กรเพชร เพชรรุ่ง, 2017)

ดังนั้นหากดู “คำผวน” เป็นเทคนิค เป็นรูปแบบทางภาษาที่ใช้ในการสร้างคำ สร้างบรรยากาศทางการสื่อสารอีกแบบหนึ่งที่สามารถเป็นทั้งการฝึกหัดวิชาปัญญา ฝึกการใช้ภาษาไทยให้ลุ่มลึก รวมไปถึงฝึกทักษะการใช้ภาษาที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ เป็นการสร้างคำใหม่ หรือสื่อสารที่อาจเป็น “เทคนิค” หรือการใช้ภาษาในฐานะที่เป็นกระบวนการของการสื่อสารที่ก่อให้เกิดการสร้างคำใหม่ ความหมายใหม่ และรูปแบบการสื่อสาร

แม้แต่ศิลปินรุ่นใหม่ก็ใช้เทคนิคการผวนคำเพื่อสร้างความหมายใหม่ หรือเพื่อการสื่อสาร หรือเทคนิคทางการสื่อสารให้เกิดความเข้าใจ เช่น ผลงานเพลงของนักเพลงเพื่อชีวิตอย่าง เทียรี่เมฆวัฒนา แห่งวงคาราบาว “สาวดอยสอยดาว” สมตากลาว [สาวตากลม] หรือโปงลางสะออน ก็ใช้มีการผวนคำเพื่อความบันเทิงในเพลง “เรอตก รักเธอ” เป็นต้น ดังนั้นหากดูคำ การสื่อสารความแล้ว ยังเป็นการสร้างบรรยากาศในเชิงบันเทิงคดี ในรูปแบบทางภาษาที่มีเป้าหมายเพื่อการสื่อสารสาธารณะและเป้าหมายของการจัดวางตัวตนในทางภาษาและการสื่อความ

คำผวนเป็นการสร้างคำใหม่ คำผวน มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำมาใช้เล่นกันเพื่อความสนุกสนานและประลองเชาว์ปัญญาทางภาษา และเป็นการแสดงความสามารถเชิงภาษาด้วย ซึ่งเป็นคำผวนประเภทคำผวนสุภาพ ส่วนคำผวนหยาบเป็นการเล่นเลยเถิด คึกคะนองไปตามประสาคนคะนอง ทะลึ่งทะเล้น เราก็ต้องระมัดระวังอย่านำไปใช้เล่นจนเกิดความเสียหาย

หลักของการผวนคำ

การผวนคำเป็นลักษณะทางภาษาที่สะท้อนถึงความร่ำรวย และเสน่ห์ทางภาษาที่เกิดขึ้นในภาษา

1. คำผวนเป็นการเล่นทางภาษาอย่างหนึ่งในภาษาไทย ที่ใช้วิธีการผวนคำ หรือสลับตำแหน่งเสียงสระและพยัญชนะท้าย วิธีผวนคำก็คือ การสลับพยัญชนะคำสุดท้ายมาไว้ในคำแรก โดยใช้ตัวสะกดเหมือนเดิม ส่วนใหญ่จะผวนคำที่มีสองพยางค์ แต่หากมี 3-4 พยางค์ ก็มักจะผวนเฉพาะคำแรกกับคำสุดท้าย เช่น สุรา - ชา-หฺรุ ถ้วยกาแฟ - แก้วกาฟวย รดสามล้อถีบ - ธิบสามล้อถัด เป็นต้น แต่ไม่นิยมผวนคำที่มีพยัญชนะเดียวกันหรือสระและตัวสะกดเหมือนกัน เช่น มือถือ น้ำคำ

2. การสลับตำแหน่งที่สมบูรณ์จะเกิดขึ้นกับคำสองพยางค์ เช่น ดำเนิน - เดินนำ ในที่นี้พยัญชนะต้นของทั้งสองพยางค์ยังคงตำแหน่งเดิม แต่สลับเสียงสระ (พร้อมตัวสะกด) คือ สลับระหว่าง สระ "อ" กับสระ "เ" เช่น

3. ในคำ 3 พยางค์ การผวนจะยุ่งยาก จึงอาจเลือกที่จะผวนเฉพาะบางคู่ของพยางค์ เช่น สวัสดิ์ (สะ-หวัด-ติ) มักเลือกผวนเฉพาะ พยางค์ที่สองและสาม คือ หวัด (สระ "อ" เสียงเอก + ตัวสะกด "กต") - ติ (สระ "อิ" เสียงสามัญ ตัวสะกดไม่มี) -> วิ (สระ "อิ" เสียงสามัญ ตัวสะกดไม่มี) - ดัด (สระ "อะ" เสียงเอก + ตัวสะกด "กต")

4. คำ 4 พยางค์ขึ้นไป ถึงแม้จะไม่นิยมกันมากนัก แต่ก็ยังมีคำที่ใช้ผวนได้ โดยนำพยางค์แรกกับพยางค์สุดท้ายมาผวนกัน ส่วน 2 พยางค์ตรงกลางยังอยู่คงเดิม เช่น หมายเลขไอพี - หมิเลขไอพาย

คำผวนนั้น มุ่งเอาเสียงเป็นสำคัญ ไม่คำนึงถึงความถูกต้องในเรื่องตัวสะกดการันต์ เป็นการสื่อเพื่อให้ผวนกลับหาคำเดิม เช่น ลากโมบ - โลกมาก สามงาว - สาวงาม ฟันแซ่ - แพ้แซ่ เป็นต้น

คำผวนนั้น เมื่อผวนแล้วปรากฏได้ 3 ลักษณะ คือ

1. ไม่มีความหมายเลย เช่น โฉนเอง - ฉนงไอ วัททะเล - เวทะลัก ใส่บาตร - สาดไป ฝนสาด - ฝาดสน

2. มีความหมายบางพยางค์ เช่น บันได - ไบตัน มองดู - มุดอง สีดำ - สาดิ

3. มีความหมายทุกพยางค์ เช่น ปุดอง - ปองดู สีแดง - แสงดี บ่ายคล้อย - บ่อยคล้าย

ในการผวนคำข้อระมัดระวังไม่ให้เกิดคำผวนหยาบ คือ หลีกเลียงพยัญชนะและสระที่เข้าคู่กัน ได้แก่ พยัญชนะ ห ด ค ข ต ย (หรือมีเสียงพยัญชนะเหมือนกัน)

สระ เอ + ด สะกด แอ + ด สะกด อัว + ย สะกด อี ออ อำ ไอ

คำผวนเป็นการเล่นเสียงเพื่อความสนุกสนาน บางคนนิยมใช้ผวนคำหยาบเรื่องเพศ เป็นการเลียงที่จะเอ่ยถึงคำหยาบนั้นตรง ๆ หรือผวนคำเป็นปริศนา ซึ่งนิยมกันมากในปริศนาคำกลอนที่เรียกว่า ผะหมี นอกจากนี้ ยังมีนักเขียนจำนวนไม่น้อย ใช้การผวนชื่อจริง เพื่อนำมาใช้เป็นนามปากกา

พฤติกรรมคำผวนในเชิงสังคม

คำผวนเป็นการใช้เสียงเป็นสำคัญ โดยมีเป้าหมายเป็นไปเพื่อการสื่อสารเป็นสำคัญ ในความหมายนี้จะเป็นวัฒนธรรมทางภาษาของเด็กรุ่นใหม่ ผ่านกระบวนการในการสร้างคำ สร้างคำนิยามทางภาษารวมไปถึงการสร้างนวัตกรรมทางภาษาร่วมกับคนอื่นและชุมชนอื่น เพื่อให้เกิดนวัตกรรมทางภาษาและนำมาใช้ในการสื่อสาร ซึ่งสามารถจำแนกลักษณะบางส่วนของคำผวน คำในเชิงลักษณะ กลุ่มผู้ใช้ในเชิงสังคมได้ ดังปรากฏตามตาราง 2

ตาราง 2 เทียบลักษณะคำผวนที่ใช้และกลุ่มผู้ใช้

กลุ่มผู้ใช้	คำผวนและลักษณะที่ใช้	เป้าหมายการสื่อ
พฤติกรรมวัยรุ่น	เหี้ย-ยะ หน่วง - ห่วงนะเนีย ผึกมัยถ้าจะริด - ผิดมัยที่จจะรัก อีกคนบอกหระ - หาคคนบอกรัก เจอหักแล้วเพลอเรือ - เจอ เธอแล้วเพลอรัก ไซเบอได้มัย - ขอเบอได้มัย เจอนี้มีแต่ไท - ใจนี้มีแต่เธอ เออรักแถบ=แอบรักเธอ	การสื่อสารด้วยภาษาที่ถูกสร้างคำขึ้นมาเพื่อสื่อสาร สื่อความ ที่สะท้อนความจริงในเชิงพฤติกรรม
ทั่วไป	- อะหรีดอย = อร่อยดี - สะ-หวิ-ดัด(เสียงสามัญ) = สวัสดิ์ - ก้างไหย (ก้างใหญ่) = ไก่ย่าง	เป็นกลางที่ใช้ได้ทุกสถานการณ์และกลุ่มเป้าหมาย
นามปากกา ชื่อคน	- โต้ ซีริก (ตึก ซีโร่) - คิดลิก (คึกฤทธิ์ ปราโมช) - นมอุโต้ต (โน้ต อุดม) - ซ่าอมรมณ์ (ส้ม อมรา) - ตูน บริบัก (ตึก บริบูรณ์) - จูวินยอน (จอห์น วิญญู)	เป็นการสร้างภาพจำตามรูปแบบการเขียน/สื่อ และปิดพรางผู้เขียน
สื่อความ สองแง่ งาม บั่นเทิง	- สี่หาย - ห้าอี้ (ห้าอี้) - หกสกระปี่ (หีสกปรก) - เจ็ดยั๊บ (จับเย็ด) - แปดเต่า (แปดเตด) - เก้ากระดอด (กอดกระเด้า)	การสื่อสารที่เน้นความสนุกสนานตามกลุ่มเป้าหมาย ตลก ขบขัน จนหยาบโลน

จากตารางสะท้อนให้เห็นได้ว่า พฤติกรรมทางภาษาได้สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายที่เกิดจากการผวนคำของภาษา ซึ่งอาจจำแนกพฤติกรรมได้ คือ

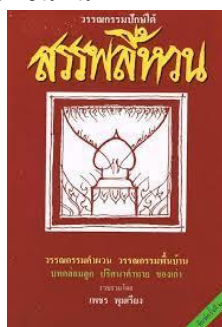
1. **พฤติกรรมทางภาษา** แปลว่าภาษาถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารสาธารณะ ร่วมกับภาษาหลักและการใช้ภาษาคำผวนเป็นเครื่องมือสื่อสาร ดังที่สุนทรภู่ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการกระทบกระเทียบ ผ่านพฤติกรรมลักษณะเฉพาะที่เป็นบุคคลที่มีความสามารถด้านการใช้ภาษาอยู่แล้ว

2. **พฤติกรรมของสังคมผ่านภาษา** หมายถึง คนในสังคมมีลักษณะของภาษาที่ดูเป็นเล่นเป็นหัว เพราะคำผวนในสมัยเดิม อาจใช้เป็นเครื่องมือส่อนัย แต่ในปัจจุบัน เป็นช่องทางในการสนุกสนาน จึงทำให้เห็นว่าสังคมสะท้อนบริบทของการเปลี่ยนผ่าน ดังปรากฏวรรณกรรม สรรพลีหวน (เพชร พุ่มเรียง, 2545) ที่นัยหนึ่งเป็นการใช้ภาษาเพื่อสื่อบริบททางสังคม หรืออาจเป็นวรรณกรรมทางสังคม หรือพฤติกรรมทางสังคมร่วมสมัยที่คำผวนมีพลวัฒน์ ช่วงเวลาหนึ่ง ภาพยนตร์ เรื่อง ผีกระชากหัว หรือหนังสือ "รัดทะท่ามะนาวหัวขาด" (วาทะวัน สุพรรณเกษซ์, 2550)

3. **พฤติกรรมผ่านภาษาสู่การกระทำ** หมายถึง การใช้คำเล่น ในภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาอื่น ๆ หรือภาษาในโลก มีทั้งหมด ดังปรากฏข้อมูลว่า ในปี ค.ศ.1813 จักรพรรดินโปเลียน แห่งฝรั่งเศส (Napoleon, ค.ศ.1804-1814/2347-2357) ทรงสละบัลลังก์ เพราะได้รับการต่อต้านจากฝรั่งเศส ใน ค.ศ.1814/2357 สัมพันธมิตรเข้าบุกยึดปารีส ทำสนธิสัญญาฟงแตงโบล (Fontainebleau) และเนรเทศนโปเลียนไปอยู่เกาะเอลบา (Elba) ในอิตาลี และหากตีความว่า การใช้การผวนคำของนโปเลียน ในคราวที่ถูกนำไปคุมขังที่เกาะ Elba ขณะที่อยู่ด้วยความชอบเล่นคำผวน ก็นั่งผวนชื่อเกาะจาก Elba เป็น Able และเป็นที่มาของประโยคว่า "Able was I ere I saw Elba" [หมายถึงว่า Napoleon was able before he was imprisoned on Elba] แล้วใช้คำว่า Able สร้างกำลังใจ หรือผันแล้วก่อให้เกิดความเพลินเจริญใจ **พาลินโดรม (Palindrome)** หนีออกจากการคุมขัง เดินทางถึงกรุงปารีสอย่างง่ายดาย ช่วงเวลา "คืนสู่อำนาจ เป็นเวลาร้อยวัน" เริ่มต้นขึ้น เป็นผู้นำของกองทัพ แต่ความล้มเหลวก็เกิดขึ้นซ้ำอีก กองทัพของเขาพ่ายการรบกับอังกฤษและปรัสเซียที่ยุทธการวอเตอร์ลู ในเบลเยียม เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน ค.ศ.1815/2358 จอมพลกรูซี (Laurent de Gouvion Saint-Cyr, ค.ศ.1764 – 1830/2307-2373) ไม่สามารถต้านทานกองทัพร่วมระหว่างอังกฤษและปรัสเซียได้ เนื่องจากเป็นทัพหลวงที่ยกมา จักรพรรดินโปเลียนที่ 1 จึงถูกจองจำอีกครั้ง และถูกอังกฤษส่งตัวไปยังเกาะเซนต์เฮเลนา (Saint Helena) พร้อมกับนายทหารที่ยังจงรักภักดี และใช้ชีวิตวาระสุดท้ายบนเกาะแห่งนี้ เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม ค.ศ.1821/2364 พร้อมทั้ง "จดหมายเหตุเกาะเซนต์เฮเลนา" พินัยกรรมชีวิตไว้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างปรากฏในปัจจุบัน (Godechot et al, 1971; Grab, 2003)

คำพวนกับสุนทรียะด้านอารมณ์

1. สุนทรียะด้านอารมณ์ ในหลาย ๆ ครั้งผู้เขียนสังเกตการสร้างคำพวน ทำให้รู้ แปลว่า คนพวนก็รู้สึกสนุก คนที่ได้ยินคำพวนก็สนุกไปด้วย แปลว่าอารมณ์ของการสื่อสารได้กลายเป็นช่องทางในการสื่อสารร่วมกันและในเวลาเดียวกันในการสื่อสารนี้ก่อให้เกิดการขับเคลื่อนเป็นพลังทางบวกในการสื่อสารตัวอื่นร่วมกัน “สรรพสิทธิ์ หวน นำเสนอเรื่องเพศโดยนัย” ดังประโยคเปิดที่ว่า **นครั้งยังมีเท่าผีแทน กว้างยาวแสนหนึ่งคืบสียศตา เมืองห้างกวีวิหัตบระยับา พันหย้าคาปูลากเป็นฉากบัง** (ชุดิพงศ์ ปะทาเส, 2564;ศิริพร ศรีวรกานต์, 2546, 136-161) หมายถึงการสื่อความโดยมีนัยแฝงในลักษณะของการสื่อสารเพื่อประสงค์ต่อเรื่องเพศที่นัยยะของการสื่อสารทางเพศผ่านการคิดที่เป็นได้ทั้งสุนทรียะทางกามารมณ์และเป็นการเร้าให้เกิดความสนุก หรือสะท้อนข้อเท็จจริงทางอารมณ์ทาง “กาม” นอกจากนี้ผู้ศึกษาท่านเดียวกันนี้ยังวิเคราะห์ข้ออธิบายเสริมว่า “สรรพสิทธิ์ หวน ใช้คำพวนเพื่อซ่อนเรื่องเพศและการร่วมประเวณี เมื่อผู้อ่านสามารถถอดรหัสคำพวนได้ เรื่องราวทางเพศก็ถูกเปิดเผย” (ศิริพร ศรีวรกานต์, 2546, 136-161) นัยของการซ่อนเพื่อสื่อสารจึงมีความหมายเป็นการสื่อสารเรื่องเพศเพื่อความเป็นเพศเพียงแต่นัยยะของการสะท้อนความจริงอีกชั้นหนึ่ง

ภาพที่ 1 วรรณกรรมปกปักรหัส ที่สะท้อนถึงการใช้คำพวนมาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและสร้างวรรณกรรมทางภาษาพื้นถิ่น
ที่มา: เพชร พุมเรียง (2545)

2. สุนทรียะด้านภาษา หมายถึง ภาษาในตัวของมันเองสามารถพวนได้ และพวนให้เป็นศาสตร์แห่งการพวน เป็นทั้งความรู้ และการละเล่น มีหลักฐานว่าการพวนคำจัดเป็นการละเล่นอย่างหนึ่งที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน และถูกใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเรียนการสอนประเภทหนึ่งดังปรากฏในงานวิจัยของวิภา ศิริสวัสดิ์ (2556) ที่ให้ข้อมูลว่า

“การทายปริศนาของไทยนิยมเล่นกันมากในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เช่นในงานวัด งานศพ และในเวลาว่าง เป็นการเล่นในหมู่ญาติมิตร การเผยแพร่ปริศนาคำทายในช่วงแรกเป็นการถ่ายทอดทางวาจา เมื่อมีการพิมพ์เกิดขึ้นในประเทศไทย จึงทำให้ปริศนาคำทายแพร่หลายในหมู่ประชาชนมากขึ้น ในรูปของสิ่งพิมพ์ ปัจจุบันนี้มีการนำปริศนาคำทายไปเล่นในโอกาสต่างๆ เป็นจำนวนมาก เช่นในหนังสือพิมพ์ ในหนังสืออ่าน

สำหรับเด็ก ในรายการทายปัญหาของโทรทัศน์ และได้มีการบันทึกในแถบเสียงด้วย วิธีการเล่นทายปริศนา ผู้เล่นมักจะแบ่งเป็นสองฝ่าย ผลัดกันถามและตอบ หรือเล่นทายกันเป็นกลุ่ม ปริศนาคำทายไทย ประกอบด้วย คำประพันธ์หลายประเภท ทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรอง ในการเล่นทายปริศนาประเภทร้อยกรองนั้น จะมีวิธีตอบ 4 แบบคือ คำตอบที่มีคำขึ้นต้นเหมือนกัน คำตอบที่มีคำลงท้ายเหมือนกัน คำตอบที่เป็นคำผวน และคำตอบที่เป็นการผันวรรณยุกต์ ส่วนคำทายที่เป็นร้อยแก้วหรือคำถามธรรมดาก็จะตอบเป็นคำ ๆ หรือเป็นประโยค ปัจจุบันนี้ปริศนาคำทาย ได้เข้ามามีบทบาทในห้องเรียนมากขึ้น”

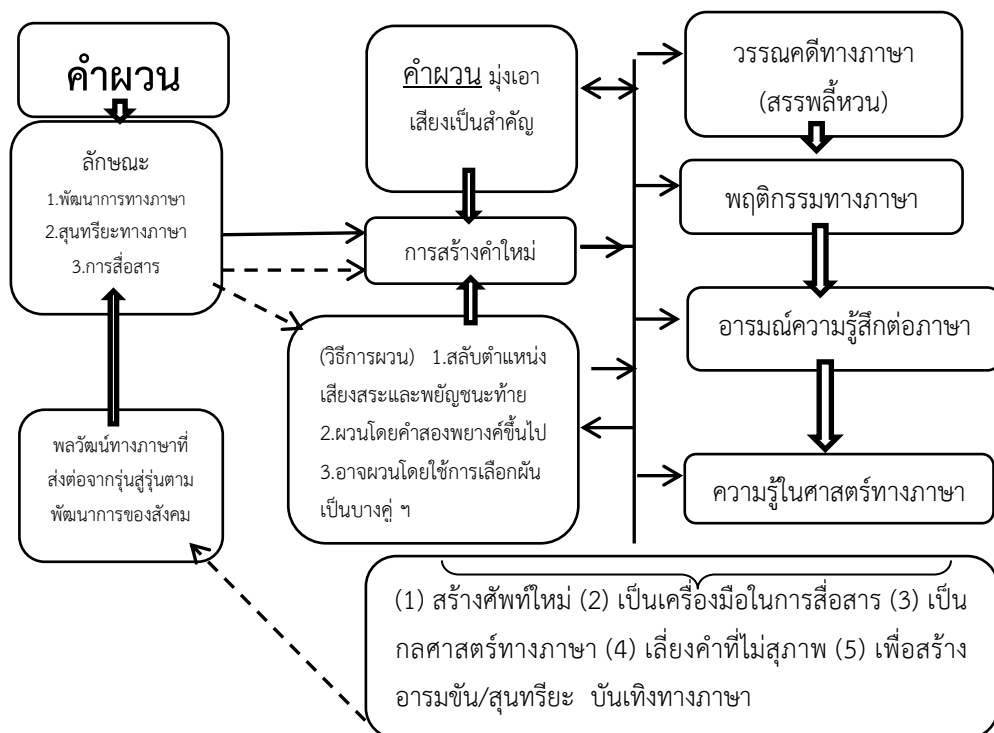
ตาราง 3 ตัวอย่างคำผวน ที่เป็นการสร้างคำ โดยต้องมีการให้เป็นคำผวน แต่นัยยะ เพื่อความบันเทิง และสนุกสนานเป็นด้านหลัก เป็นเทคนิคการให้ความหมาย หรือสร้างคำทางภาษาไทย

1.แมลงประเภทใด โดนใจท่านที่สุด	2.การขับร้องอย่างมีมารยาทควรระวังเรื่องใด
ก. แมลงปอกระดาด	ก. จุดเลี้ยว
ข. เหาโดนผี	ข. กระจ่ายเลี้ยว
ค. เหากระแทกสี	ค. เลี้ยวกระเจีย
ง. ม้านางฟอย	ง. เลี้ยวกระจ๊อย

3. **สุนทรียะด้านบันเทิงคดี** หมายถึง เมื่อคนฟัง ส่วนใหญ่จะยิ้ม อมยิ้ม หัวเราะ และบ่อยครั้งผู้เขียนก็หัวเราะ อมยิ้ม แต่บ่อยครั้งก็ไม่สนุกด้วยนัก แต่ในภาพรวมสนใจตรงที่ เจ้าเพื่อนนี้ช่างจำคำที่เขาผวนไว้แล้ว เพราะก่อนหน้านี้จะมีคนคนนี้ ขำพเจ้าก็เคยได้ยินมาจากที่อื่น ๆ ก็แปลว่ามีอยู่ทั่วไปไม่เฉพาะถิ่นที่ ก็ได้แต่คิดในใจว่าเขาช่างดีนรสนเสาะแสวงหา และสรรหาคำเหล่านี้มาผวน แต่หลักใหญ่เป็นด้วย ปฏิภาณไหวพริบ ความทรงจำ ที่สามารถเอามาผวนจนกระทั่งได้คำ และความหมายใหม่ หรือคำเริ่มสามารถนำไปผวนต่อได้ แต่เมื่อไปวิเคราะห์ด้านบันเทิงคดีจะพบว่า คำผวนมีนัยยะของการผวนเพื่อบันเทิงคดี สุนทรภู์ก็ดี หรือนักกวีส่วนใหญ่ที่ผลิตวรรณกรรม ล้วนใช้คำผวนเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างคำเพิ่ม

องค์ความรู้ใหม่

จากบทความนี้สามารถนำมาเขียนเป็นแผนภาพสะท้อนองค์ความรู้ แนวคิดที่เกิดจากคำผวนต่อพัฒนาการทางภาษาและสังคมได้ ตามแผนภาพ

ภาพ 4 คำผวนภาพสะท้อนต่อบริบทในเชิงพัฒนาการทางภาษาและสังคม

สรุป

ในธรรมชาติของมนุษย์มีศาสตร์ของความสมดุลและความพอดีอยู่ในตัวเองหรือชาติพันธุ์ แต่เมื่อไหร่ก็ตามที่มันเกิดกว่าพอดี ไม่เป็นสมดุล ก็จะเกินเลย ไปจนกระทั่งเกินกว่างาม ก็เรียกว่า เสียภูมิ เสียภาพลักษณ์และเสียผลอันจะควรได้ หรือมากกว่าควรจะได้ไปเสียกระนั้น เพราะมนุษย์เข้ามาเป็นปรากฏการณ์ของกันและกัน และหายไปในที่สุด แต่เมื่อสูญหายแล้ว ก็มีสิ่งใหม่เข้ามาเป็นธรรมชาติ แต่มนุษย์ปรุงและแต่งมันให้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของจิต จนกระทั่งกลายเป็น ผลผลิตของจิตหรือพฤติกรรมทางจิตไป ในส่วนของคำผวนของเพื่อนร่วมงานที่เกริ่นในช่วงแรก ข้าพเจ้าฟังบ่อย ๆ ก็ให้รู้สึกอึดอัดบ้าง ๆ เพื่อให้รู้ว่ามีคนเป็นน้ำจิ้ม หรือไม้เครื่องเคียงเสริมให้ มีความหลากหลายและน่าลิ้มรสเข้าไปอีก แต่บ่อยและมาก จึงมีความรู้สึกว่ามันไม่น่าจะใช้นะ หรือมันก็มากเกินไป เป็นคำถามที่ข้าพเจ้าถามบ่อย ๆ จนกลายเป็นความรู้สึกว่า “ผวน” จนเกิน งามไปนะ แต่กรณีถือว่าเป็นทัศนะส่วนตัว แต่เมื่อมองไปถึงความเป็นศาสตร์ และพัฒนาการเชิง ศาสตร์ทางภาษา คำผวนเป็นศาสตร์ และมีเจตจำนงในเรื่องการสื่อสารสาธารณะ และทำให้การ

สื่อสารนั้นประสบความสำเร็จและประสบผลเป็นพฤติกรรมและการกระทำที่สร้างสรรค์และก่อให้เกิดการขับเคลื่อนในภาพรวมได้ คำพวนมีนัยของการสื่อสารเพื่อความบันเทิง สนุกสนาน และการสื่อความในลักษณะของการบันเทิงคดี คงมีนัยของตัวมันเองในฐานะเป็นภาษาที่มีพัฒนาการในตัวเอง เป็นเครื่องมือในการสื่อสารชนิดหนึ่ง และก่อให้เกิดการขับเคลื่อนเป็นพลังในตัวมันเองอย่างที่ควรจะเป็น ที่เราได้ทั้งการสื่อสารเพื่อความบันเทิง และเป็นพลวัตทางภาษาไปในตัวด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรเพชร เพชรรุ่ง. (2017). *วัฒนธรรมทางภาษา และวิธีการสร้างสรรค์คำในภาษาไทย*. สืบค้น 15 พฤศจิกายน 2564. จาก <https://www.gotoknow.org/posts/153159>
- ชุตติพงศ์ ปะทาเส. (2564). สรรพลีทวน...วรรณกรรมคำพวนที่เป็นมากกว่าเรื่องล้อเลียนของสงวน. สืบค้น เมื่อ 15 พฤศจิกายน 2564. จาก https://www.silpa-mag.com/culture/article_23079
- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระบรมราชา. (2550). *ชีวิตและงานของสุนทรภู่ (ฉบับกรมศิลปากรตรวจสอบชำระใหม่)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว.
- ตามใจ อวิรุทธโยธิน. (2546). *กลไกและรูปแบบของการผวนคำในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาไทยถิ่นใต้* (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2545). *คำมีคม : ว่าด้วยภาษา วัฒนธรรม และอำนาจ*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- เพชร พุ่มเรียง. (2545). *สรรพลีทวน*. กรุงเทพฯ: ชมรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมปากใต้.
- ภรณ์ยุ ขำน้ำคู้และ สุกัญญา สมไพบุลย์. (2562). ปฏิภาณทางภาษาเชิง “สองแง่สองง่าม” ในคำร้องเพลงลูกทุ่งไทย. *วารนิเทศศาสตร์*, 37(1), 46-58.
- วาทะวัน สุพรรณเกษข. (2550). *รัดทำมะนวยฉบับหัวคุณ*. กรุงเทพฯ: บริษัท เซเวนพรีนซ์ติ้ง จำกัด.
- วิภา ศิริสวัสดิ. (2526). *วิวัฒนาการของปริศนาคำทายไทย และการนำมาใช้ในการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร ศรีวรกานต์. (2546). เรื่องเพศ ปกปิดและเปิดเผย : บทวิเคราะห์วรรณกรรมกามารมณ์ไทย. *วารสารอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 32(1), 136-161
- สนิท บุญฤทธิ์. (2015). คำพวนก็มีที่ยืนนาน. *สารอาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์*, 15(2), 17-28.
- Godechot, J. et al. (1971). *The Napoleonic era in Europe*. Holt, Rinehart and Winston.
- Grab, A. (2003). *Napoleon and the Transformation of Europe*. Macmillan.

การสร้างพระใหญ่เพื่อสืบทอดและรักษาพระพุทธศาสนา สู่เศรษฐกิจ
สร้างสรรค์บนฐานพุทธธรรม: กรณีศึกษาวัดม่วงชุม จังหวัดสิงห์บุรี*
BIG BUDDHA TO INHERIT AND PRESERVE BUDDHISM, TO CREATE ECONOMY
BASE ON BUDDHIST DISCIPLE : CASE STUDIES OF WAT MUANG CHUM,
SINGHABURI PROVINCE

สมชาย ลำภู
Somchai lamphoo
วัดอินทาราม จังหวัดสมุทรสงคราม
Wat Intharam, Samut Songkhram Province
E-mail: Somchai_lamphoo@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างพระใหญ่เพื่อสืบทอดและรักษาพระพุทธศาสนา สู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์บนฐานพุทธธรรม : กรณีศึกษาวัดม่วงชุม จังหวัดสิงห์บุรี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์แบบเจาะจง รวมไปถึงการศึกษาอาณาบริเวณศึกษาของวัดม่วงชุม จังหวัดสิงห์บุรี

ผลการศึกษาพบว่า วัดม่วงชุมแนวจัดสร้างพระใหญ่เพื่อเป็นการอุทิศให้กับให้กับปวงชน “ชาวบ้านบั้งระจัน” ชุมชนปกป้องตัวเองในอดีตนับแต่ครั้งอยุธยา ทั้งเพื่อเป็น “พุทธานุสติ” ระลึกเคารพในพระพุทธเจ้า เป็นอีกวิธีการในการสืบทอดและรักษาพระพุทธศาสนา รวมทั้งเข้าไปจัดการท่องเที่ยวการที่เกิดจากพระใหญ่ ร่วมกับโครงการทัวร์บุญ 9 วัด อาทิ พระนอนจักรสีห์ พระใหญ่วัดพิบูลทอง ตลาดน้ำโบราณบางระจัน เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนตามแนวหลักเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตามหลักพุทธธรรม โดยใช้ช่องทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์ทางสื่อสาธารณะและสื่อออนไลน์ จนวัด ได้รับ คัดเลือก เป็นวัดสวย ในเมืองไทย ได้รับการประชาสัมพันธ์ทางเพจ unseen Tour Thailand

คำสำคัญ: การสร้างพระใหญ่; สืบทอดและรักษาพระพุทธศาสนา; เศรษฐกิจสร้างสรรค์บนฐานพุทธธรรม

Abstract

This article aims to Creating a big Buddha to inherit and preserve Buddhism. The Buddhist Economy: A case study of Wat Muang Singh, using qualitative research method. Study of relevant documents and research. Specific interviews The study area of the Wat Muang Sing.

The study indicated that Wat Phra Kaew Chumphon builds a big Buddha image to devote "Bang Bang villagers" community protect themselves in the past since the Ayutthaya period. To be a "buddha" memorial respect for the Buddha. It is another way to inherit and preserve Buddhism. Including the management of the Great Buddha. Together with 9 monk's tour program, Big Buddha Wat Pikulthong Bang Rachan Floating Market to promote the economy of the community according to the principle of creative economy based on Buddhist principles. By using public relations channels in the media and online media, the temple has been selected as a beautiful temple in Thailand, has been promoted through the page unseen Tour Thailand.

Keywords: Creating a great Buddha; inheriting and preserving Buddhism; creative economy on the basis of Buddhism.

บทนำ

การจัดสร้างพระพุทธรูปใหญ่ เป็นคตินัยอย่างหนึ่งในพระพุทธศาสนาที่มีนัยของการทำเพื่อบูชาตามหลัก “อุเทสิกเจติย” มีนัยถึงการเปลี่ยนแปลง มีแนวคิดในเรื่องการบูชา เป็นคตินัยอย่างหนึ่งในการสร้างสัญลักษณ์ทางพระพุทธศาสนา ไม่ว่าจะเป็นการสร้างเพื่อระลึกถึงพระพุทธเจ้า สร้างเพื่อเป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนา สร้างขึ้นเพื่อเป็นการสืบทอดหรือส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนาก็ตามคติการสร้างพระใหญ่เป็นแนวคิดที่ถูกปฏิบัติเนื่องด้วยคำสอนในทางพระพุทธศาสนาในส่วนของ “อุเทสิกเจติย” การสร้างรูปเคารพ จึงเนื่องด้วยพระพุทธศาสนาและสัญลักษณ์ทางพระพุทธศาสนาก่อให้เกิดการขับเคลื่อนต่อภาพรวมของพระพุทธศาสนาในโลก ดังนั้นในบทความนี้จะได้ศึกษาแนวคิด รวมทั้งวิธีการปฏิบัติของวัดม่วงชุม จังหวัดสิงห์บุรี ที่มีผลงานเชิงประจักษ์ในการสร้างพระพุทธรูปใหญ่ รวมไปถึงแนวทางการบริหารพระใหญ่ให้เป็นศูนย์กลางและกิจกรรมชุมชนร่วมกันในการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

การสร้างพระใหญ่จึงประกอบไปด้วยแนวคิดที่ว่าด้วยเรื่องอุดมคติทางพระพุทธศาสนาว่าด้วยเรื่องความศรัทธา การบริหารจัดการสู่การจัดสร้างทั้งในส่วนของการบริหารศรัทธาอันให้ได้มาซึ่งงบประมาณหรือทุนในการจัดสร้าง บริหารงบประมาณเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

บริหารแรงงานคน กลไกการผลิตเพื่อให้ได้ศาสนวัตถุ ศาสนสถานสอดคล้องกับความต้องการและความพึงพอใจอย่างสูงสุด รวมไปถึงการบริหารหลังการจัดสร้างให้เป็นศาสนสถานที่มีชีวิต มีความเคลื่อนไหว มีกิจกรรมรวมทั้งประยุกต์ สื่อธรรมคำสอน หรือน้อมให้คนเข้ามาแสดงความเคารพบูชา รวมไปถึงปฏิบัติตามคำสอนหรือการสื่อสารคำสอนให้เป็นตามเจตนารมณ์ของการสื่อสารคำสอน ใช้วัตถุเพื่อนำคนเข้าหาวัตถุธรรม หรือคำสอนต่อไป ซึ่งในการศึกษานี้จะได้นำแนวคิดในเรื่องการจัดสร้างอันเป็นแนวทาง หลักคิด วิธีปฏิบัติของวัดม่วงชุม จังหวัดสิงห์บุรี ไปสู่การถอดแบบการเรียนรู้รวมทั้งเป็นกรณีศึกษาเพื่อให้ได้คำตอบเป็นชุดบทเรียนการสร้างพระใหญ่ ในปัจจุบัน สู่การรักษาสืบทอดพระพุทธศาสนาในอีกรูปแบบหนึ่ง รวมทั้งการส่งเสริมกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนให้เกิดผลในทางปฏิบัติเป็นลำดับไป จึงเป็นการส่งเสริมระบบเศรษฐกิจชุมชน ส่งเสริมคุณค่าทางพระพุทธศาสนา รวมไปถึงการส่งเสริมให้เกิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากชุมชน เพื่อประโยชน์ของชุมชนและแนวทางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่ชุมชน

อุเทสิกเจดีย์ สู่เจดีย์และพระพุทธรูปสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนา

ในตระกูลพระใหญ่ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นการแสดงความเคารพต่อพระพุทธศาสนาและพระพุทธเจ้า นัยหนึ่งเพื่อเป็นการแสดงออกในส่วนของ “อุเทสิกเจดีย์” คือสิ่งที่สร้างขึ้นโดยเจตนาอุทิศแก่พระพุทธเจ้าหรือแทนองค์พระพุทธเจ้า เช่น เจดีย์ บัลลังก์ รอยพระพุทธบาท พระพุทธรูป พระพิมพ์ เป็นต้น ที่เนื่องด้วยพระพุทธเจ้า รวมไปถึงเป็นการแสดงสัญลักษณ์ทางพระพุทธศาสนา ดังปรากฏในส่วนของพระพุทธรูปใหญ่บามิยัน ในอัฟกานิสถานที่เคยเป็นส่วนหนึ่งของดินแดนพระพุทธศาสนา พระใหญ่เมืองโลหยาง ในจีน พระใหญ่ในญี่ปุ่น หรือพระใหญ่ในอินเดีย คติการสร้างพระใหญ่จึงมีนัยเกี่ยวข้องกับการสร้างเพื่อแสดงความเคารพ บูชา และแสดงออกในฐานะที่เป็นพุทธานุสติ ดังนั้นตอนที่พระพุทธเจ้าปรินิพพาน ได้มีการแบ่งสารีริกธาตุนำไปสร้างสถูปเจดีย์ นัยหนึ่งเพื่อเป็นการระลึกนึกถึงพุทธคุณ อีกนัยหนึ่งเพื่อเป็นการเคารพต่อองค์ศาสดาผู้ก่อตั้งพระพุทธศาสนา รวมไปถึงเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ ดังนั้นการทำเจดีย์ หรือแนวคิดในการสร้างพระใหญ่นับแต่อดีตในประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาเป็นการแสดงความเคารพต่อพระพุทธศาสนาและนัยหนึ่งเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนา แม้เวลาจะเปลี่ยนกาลเวลาอาจจะไม่มีคนนับถือในดินแดนของพระพุทธศาสนานั้นแต่หลักฐานทางโบราณคดี หรือศาสนสถานเหล่านั้นก็ยังปรากฏเป็นเอกลักษณ์หรือเคยนับถือพระพุทธศาสนา ดังปรากฏในประเทศปากีสถาน อัฟกานิสถานหรือบางแห่งในประเทศอิรัก อิหร่าน หรือในประเทศเส้นทางสายไหมที่พบพระพุทธรูป หรือหลักฐานทางประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา รวมไปถึงในอินโดนีเซียผ่านหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เนื่องด้วยดินแดนที่เคยนับถือพระพุทธศาสนาในช่วงอาณาจักรศรีวิชัย หรือลังกาสุกะ ที่สะท้อนให้เห็นหลักฐานทางพระพุทธศาสนาที่เนื่องอยู่กับประเทศไทย ดังนั้นแนวคิดที่สำคัญต่อการสร้าง “อุเทสิกเจดีย์” เพื่อเป็นการระลึก นึกถึง

พระพุทธรูป รวมทั้งส่งผลเป็นเอกลักษณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในเรื่องโบราณสถานทางพระพุทธศาสนาด้วย

สถาปัตยกรรมสิ่งสร้างการสืบทอดพระพุทธศาสนา

ในอดีตดินแดน และเขตแดน รวมไปถึงแนวทางในการสร้างพระพุทธรูปได้สะท้อนคิดให้เห็นว่าพระพุทธรูปเป็นกลไกรวมของการสร้างพระและก่อให้เกิดการขับเคลื่อนต่อความเป็นพระพุทธรูปและพระพุทธศาสนา สุรศักดิ์ ศิลาวรรณา (2550) ซึ่งผู้วิจัยพบว่า วัด เป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชน พุทธศิลป์ต่าง ๆ แสดงออกถึงความเชื่อและความศรัทธาของชุมชนและสังคมที่มีต่อพระพุทธศาสนา โดยมีความเป็นเอกลักษณ์ และมีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม การจัดการวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมต่างๆของสังคม ที่เกิดขึ้นจากการผสมผสานกันระหว่างศิลปะ ความเชื่อ และความศรัทธาในพระพุทธศาสนาของคนในสังคมนั้นๆ ทำให้เกิดเป็นพุทธศิลป์ที่มีคุณค่าและสวยงาม เมื่อนักท่องเที่ยวได้ชมพุทธศิลป์ต่าง ๆ ที่อยู่ภายในบริเวณวัด จะทำให้สามารถซึมซับเอาความเป็น พุทธศาสนาที่อยู่ในพุทธศิลป์ไปได้บ้าง เช่น พิพิธภัณฑสถานพระพุทธรูปที่อยู่ในบริเวณหลังพระอุโบสถ ภายในวัดเบญจมบพิตรฯ ซึ่งเป็นสถานที่รวบรวมพระพุทธรูปสำคัญทั่วประเทศที่มีความแตกต่างทางด้านศิลปะในสมัยต่างๆ เช่น พระพุทธรูปในสมัยสุโขทัยและสมัยอยุธยา ส่วนวัดบวรนิเวศฯ มีพระอุโบสถที่วิจิตรงดงาม ภายในมีจิตรกรรมฝาผนังอันสวยงามที่ผสมผสานกันทั้งแบบไทยและตะวันตก มีพระพุทธรูปหินสี และพระศรีศาสดา เป็นต้น เมื่อนักท่องเที่ยวมาชมพุทธศิลป์ต่าง ๆ

การท่องเที่ยววัดเป็นประโยชน์อย่างมาก เพราะทำให้เห็นว่าวัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถให้ประโยชน์ด้านใดด้านหนึ่งแก่นักท่องเที่ยว เช่น ด้านจิตใจ ด้วยเหตุที่ว่าเมื่อก้าวเข้ามาภายในบริเวณวัด จะสัมผัสถึงสถานที่ที่มีความสงบ ร่มเย็น มีเอกลักษณ์ต่างเป็นของตนเอง ไม่มีความวุ่นวายเหมือนกับสถานที่ภายนอก พุทธศิลป์ภายในวัดเป็นเสมือนอาหารตาให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวชม อีกทั้ง เมื่อนักท่องเที่ยวที่นับถือพระพุทธศาสนาเกิดความไม่สบายใจ กิจกรรมการทำบุญที่ทางวัดได้จัดขึ้น เช่น การทำทานหรือการให้ รวมถึงกิจกรรมการฟังเทศน์ฟังธรรมจากพระสงฆ์ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความผ่อนคลายทั้งทางด้านร่างกาย และเกิดความสบายใจ กล่าวคือเมื่อ ภายในวัดมีบริเวณที่มีความสงบ ร่มเย็น เหมาะแก่การนั่งพักผ่อน เพื่อการผ่อนคลายจากความเมื่อยล้าที่เกิดขึ้น บริเวณวัดทั้งสองมีเก้าอี้ที่นักท่องเที่ยวสามารถนั่งเพื่อชมบรรยากาศภายในวัด นักท่องเที่ยวบางคนก็เดินทางมาท่องเที่ยววัด เดินทางมาเพื่อการพักผ่อนร่างกายโดยเฉพาะ เช่น นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในวัดเบญจมบพิตรฯ เดินทางมาเพื่ออ่านหนังสือโดยเฉพาะ เป็นต้น ทางด้านธรรม การ

ที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยววัด นอกจากนักท่องเที่ยวจะได้หลักธรรมคำสั่งสอนจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางวัดจัดขึ้นแล้ว นักท่องเที่ยวยังได้รับแนวทางในการปฏิบัติเพื่อการดำรงอยู่อย่างเรียบง่ายจากกิจวัตรประจำวันของพระสงฆ์ ที่เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตามหลักของพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี หรือใน พระศรีสุทิววงศ์ (สมส่วน) (2560) ที่ศึกษาเรื่อง “**พระเจดีย์ : การบูชาในพระพุทธศาสนา**” ที่นำเสนอในงานวิจัยว่า “พระพุทธรูปอันเป็นภาคส่วนที่มิใช่เพื่อการบูชาเคารพพระพุทธเจ้าเป็นวิธีการหนึ่งในการสืบทอดและรักษาพระพุทธศาสนา”

ภาพที่ 1 ศิลปกรรม วัดอุในการจัดสร้าง ช่วงเวลา ประวัติศาสตร์ และจิตกรรมความเชื่อ
ศรัทธาที่วาดด้วยพระพุทธรูปในแต่ละช่วงเวลาในประเทศไทย
ที่มา: dooasia (2563)

ข้อสรุปเจดีย์ใหญ่ก็ดี พระพุทธรูปก็ดีเกิดจากแนวคิดในเรื่อง “อุเทสิกเจดีย์” เพื่อเป็นพุทธานุสติ เป็นพุทธบูชา ส่งผลเป็นพฤติกรรมการกระทำทางสังคมต่อการบูชาเจดีย์หรือพระพุทธรูปใหญ่ ประหนึ่งเป็นการไถ้หน้าเคารพต่อพระพุทธเจ้าในภาคแทนพระองค์ หรือจัดสร้างเจดีย์ที่เนื่องด้วยสารริกธาตุ พระพุทธรูปใหญ่ จึงเป็นไปเพื่อเป็นพุทธบูชา เป็นบุคคลาธิฐาน หรือเป็นการสร้างเพื่อส่งเสริมการบูชาตามหลักคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา

แนวทางการจัดสร้างพระใหญ่วัดม่วงชุม จังหวัดสิงห์บุรี

วัดม่วงชุม ในฐานะเป็นวัดในภาคกลางไม่ไกลจากกรุงเทพ ซึ่งคนส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นว่ากลไกทางพระพุทธศาสนาพระพุทธเจ้าเอง ได้ก่อให้เกิดการขับเคลื่อนต่อภาพรวม จากข้อมูลของเจ้าอาวาสทางสื่อออนไลน์ (พระมหาจินตวัฒน์ จารุวัฒนโน , 2560) ให้ข้อมูลในการจัดสร้างเพื่อเป็น “พุทธบูชา” นัยหนึ่งโดยยึดคติในเรื่องการสร้างจากอินเดียในเรื่อง “เจดีย์” ที่มีเป้าหมายเพื่อการบูชาพระพุทธเจ้าและเป็นถาวรวัตถุในพระพุทธศาสนา รวมทั้งเป็นที่พึ่งทางจิตใจ พระใหญ่ในชื่อ “พระพุทธรูปสิหิงค์มิ่งมงคล พระพุทธรูปองค์ใหญ่” พระพุทธรูปองค์ใหญ่ ขนาดหน้าตักกว้าง 19.99 เมตร ความสูง 37 เมตร มีการจัดวางศิลาฤกษ์ในการจัดสร้างเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2557 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นอุทยานธรรมะ ถวายเป็นพุทธบูชา สร้างสังเวชนียสถาน และเป็นที่พึ่งทางจิตใจ จากการสอบถามเจ้าอาวาสผู้จัดสร้างพระใหญ่นานให้แนวคิดที่ว่า “การสร้างพระอุเทสิกเจดีย์ขนาดใหญ่

นอกจากจะรักษาพระพุทธศาสนา ก่อให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธา จากนักท่องเที่ยว ที่เป็นชาวพุทธ และเป็นการรักษาศิลปะ ด้านสถาปัตยกรรมอีกด้วย และก่อให้เกิดการซื้อขายสินค้าชุมชน ร้านค้า ร้านอาหาร อันส่งผลให้เกิดการหมุนเวียนทางการเงินแก่ประเทศชาติต่อไป” (พระมหาจินตวัฒน์ จารุวพัฒน์, 2560) ในเชิงการบริหารจัดการพบว่า (1) มีการระดมทุนผ่านทุนทางสังคมที่เรียกว่าความศรัทธาในพระพุทธศาสนา (2) มีการบริหารทุนในการจัดสร้างให้สอดคล้องกับช่วงเวลา (3) มีการบริหารการจัดสร้างผ่านสถาปนิกที่ชำนาญและไว้วางใจได้ รวมทั้งบริหารงบประมาณให้สอดคล้องกับเงื่อนไขของงาน (3) มีการบริหารจัดการหลังการจัดสร้างให้สัมพันธ์กับชุมชนโดยการจัดทำตลาด (4) บริหารวัดให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวสัมพันธ์ระบบการท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรมอื่น ๆ เช่น วัดพระนอนจักรสีห์ และตลาดน้ำโบราณบางระจัน เป็นต้น (5) การเข้าไปสร้างเงื่อนไขในระบบท่องเที่ยวและระบบเศรษฐกิจชุมชนให้เกิดความเชื่อมโยงกับชุมชน เชิงระบบต่อการจัดสร้าง อาทิ การจัดไหว้พระใหญ่ การจัดตลาดน้ำเพื่อการท่องเที่ยว เป็นต้น

เศรษฐกิจสร้างสรรค์บนฐานคติเชิงพุทธธรรม

ในการสร้างพระพุทธรูปใหญ่แล้ว นอกเหนือจากการสร้างปกติทั่วไป สิ่งที่สำคัญจะต้องให้ความสำคัญกับแนวทางการจัดการหลังจากสร้างเสร็จแล้ว ซึ่งจะก่อให้เกิดผลประโยชน์อย่างไรจากการสร้าง ซึ่งสามารถจำแนกได้ คือ

1. การส่งเสริมการเข้าถึงเรียนรู้ศาสนาผ่านพระพุทธรูป นอกเหนือจากการสร้างพระพุทธรูปใหญ่แล้ว สิ่งที่สำคัญคือแนวคิดทางพุทธธรรมหรือพระพุทธศาสนาในเรื่อง “พุทธานุสติ” การระลึกนึกพระพุทธรูปเจ้าในฐานะที่เป็นศาสดาผู้ก่อตั้งพระพุทธศาสนา เป็นผู้สร้างหลักการแห่งพระพุทธศาสนาให้เกิดขึ้นรวมไปถึงกลไกภาคต่อให้เกิดการขับเคลื่อนต่อความเป็นพระพุทธศาสนานองครวม ดังงานวิจัยของ ฌกมล ขาวปลายนา (2544) ในเรื่อง “มิตินวัตกรรมจากภูมิปัญญาไทยสู่ปัญญาธรรม : ข้อพิจารณาเชิงปรัชญาเกี่ยวกับพุทธศิลป์สมัยสุโขทัย” ที่เสนอแนวคิดไว้ว่า “พุทธศิลป์คือศิลปะทุกประเภทที่มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา หมายถึงผลงานอันเป็นความภาคภูมิใจของมนุษย์ที่ได้พยายามสร้างขึ้นมามีด้วยมือและความคิด สติปัญญา โดยประสงค์ให้เป็นเครื่องบูชาหรือเป็นเครื่องแสดงออกซึ่งการระลึกถึงพระพุทธรูป ทำให้เกิดศิลปกรรม สำหรับเป็นสื่อศรัทธา ที่ศาสนิกชนสามารถเห็นได้จากรูปธรรมจากศาสนสถาน และศาสนวัตถุที่สร้างไว้เป็นอนุสรณ์ในพระพุทธศาสนา” Christian Frei (2005) ในบันทึกเรื่อง The Giant Buddhas ที่เล่าเรื่องพระพุทธรูปบามิยัน ในอัฟกานิสถาน แต่สิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นคือการเผยแพร่พระพุทธศาสนาผ่านภาพจำ และการเล่าเรื่องประวัติความเป็นมาทำให้เกิดการศึกษาและเรียนรู้พระพุทธศาสนาในอีกมิติหนึ่งด้วย Sarah J. Horton (2007) Living Buddhist Statues in Early Medieval and Modern Japan หรือในงานของ Jiaming Luo, Chunjing Zeng Rethinking (2008) เรื่อง Protecting and Transmitting the Tangible and Intangible

Buddhist Spirit of Leshan Giant Buddha ที่เข้าไปศึกษาพระพุทธรูปพร้อมกับการศึกษาแนวคิดของการสร้าง ความเป็นมา และอิทธิพลทางความคิดจากพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระใหญ่ ดังปรากฏในงานของศึกษา นัยหนึ่งพระพุทธรูปสื่อความคิด โลกทัศน์ และจินตกรรม ของพระพุทธศาสนาจึงเท่ากับพระพุทธรูปเป็นสื่อในการศึกษาพระพุทธศาสนาด้วยเช่นกัน

2. การส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปกรรมผ่านพระใหญ่ พระพุทธรูปใหญ่ พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานพระพุทธรูปนารายณ์พิตรให้กับจังหวัดอุดรธานี เป็นจังหวัดแรกในปี พ.ศ. 2510 (ค.ศ. 1967) ที่ว่า *“...พระพุทธรูปนารายณ์พิตรนี้นอกจากจะถือเป็นนิมิตหมายแห่งคุณพระรัตนตรัยอันเป็นที่เคารพสูงสุดแล้ว ข้าพเจ้ายังถือเสมือนเป็น เครื่องหมายแห่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประเทศไทย และความสามัคคีกลมเกลียวกันของประชาชนชาวไทยอีกด้วย ข้าพเจ้าจึงได้บรรจุพระพิมพ์ซึ่งทำด้วยผงศักดิ์สิทธิ์จากทุกจังหวัดดังกล่าวแล้ว และนำมามอบให้แก่ท่านด้วยตนเอง...”* (พิริยะ ไกรฤกษ์, 2550) หรือในงานรวบรวมการศึกษาในชื่อ Twenty-Five centuries of Buddhist Art and Culture (1956) ที่ดำเนินการจัดทำโดยองค์การ Unesco (1956) ที่ถูกเรียบเรียงใน 3 ภาษา อันประกอบด้วยอังกฤษ ฝรั่งเศส สเปน จากนักวิชาการหลากหลายโดยศึกษาถึงศิลปกรรมของพระพุทธรูปในประเทศพระพุทธศาสนา อาทิ ศรีลังกา จีน ลาว ไทย พม่า ญี่ปุ่น เนปาล กัมพูชา และอินโดนีเซีย ผ่านพระพุทธรูปและศิลปกรรมที่สร้าง ที่สะท้อนถึงช่วงเวลา แนวคิด ประวัติความเป็นมา และศิลปกรรมในการสร้างหรือสายตระกูลช่าง ดังนั้นพระพุทธรูปจึงสะท้อนถึงโลกทัศน์และแนวคิดรวมทั้งองค์ความรู้ของพระพุทธศาสนาที่สามารถสื่อสารและส่งต่อได้ด้วยเช่นกัน

3. การส่งเสริมให้เกิดการศึกษาพระพุทธศาสนาผ่านพระใหญ่ หมายถึง การศึกษาประวัติการก่อสร้าง ความเป็นมาหรือแนวคิดล้วนเนื่องด้วยพระพุทธศาสนาต่อการสร้าง อาทิ สร้างเพื่อเป็นพระพุทธรูปบูชา สร้างเพื่อถวายในพระพุทธศาสนา หรือแนวคิดในการสร้างของแต่ละแห่งทั้งในอดีต และปัจจุบันล้วนมีแนวคิด เหตุการณ์แรงจูงใจ และกระบวนการแห่งศรัทธาในพระพุทธศาสนาจึงเกิดพระพุทธรูปขึ้นด้วยเป้าหมายและแนวคิดประสงค์จำนวนมาก เกิดขึ้นด้วยเหตุปัจจัยต่างๆ กัน ดังปรากฏในงานของ Quanyu Wang and Sascha Prieue (2013) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับพระพุทธรูปในเรื่อง Scientific analysis of a Buddha attributed to the Yongle period of the Ming dynasty โดยศึกษาลงรายละเอียดพระพุทธรูปในจีนในช่วงราชวงศ์หมิง เป็นต้น นัยหนึ่งเป็นการศึกษาเพื่อความรู้ อีกนัยหนึ่งเป็นการศึกษาที่สื่อถึงประวัติและพัฒนาของการสร้างพระพุทธรูปดังกล่าวด้วย

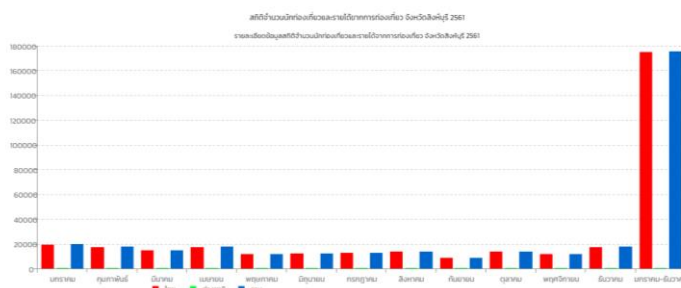

ภาพที่ 2 พระใหญ่ในประเทศต่าง ๆ ที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ต่อการนับถือพระพุทธศาสนา สู่การสร้างงานสถาปัตยกรรมพระใหญ่อันเป็นเอกลักษณ์ของช่วงเวลา การสืบต่อ และรักษาพระพุทธศาสนา อาทิ อัฟกานิสถาน ญี่ปุ่น จีน และศรีลังกา
ที่มา: Wikipedia (2563)

แนวทางขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน

ข้อมูลจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสิงห์บุรีพบว่า ในช่วงไตรมาสแรกของปี พ.ศ.2559 (ม.ค.-เม.ย.) พบว่ามีนักท่องเที่ยว 502,829 คน และเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติถึง 2,736 คน โดยมีรายได้หมุนเวียนในจังหวัดกว่า 722,000,000 บาท ในช่วง 4 เดือน และในช่วงไตรมาสสุดท้ายของ พ.ศ.2561 ต่อ พ.ศ.2562 มีนักท่องเที่ยวจำนวนเกือบ 2 แสนคน (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสิงห์บุรี, 2560) ดังนั้นการสร้างพระใหญ่ของวัดม่วงชุมจึงเป็นทั้งการจัดการการท่องเที่ยว ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อสร้างมูลค่าด้านการท่องเที่ยว ของจังหวัดสิงห์บุรี รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการท่องเที่ยว ของจังหวัดสิงห์บุรี เป็นต้น พร้อมกันนั้นการจัดสร้างพระใหญ่จึงเป็นพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และมูลค่าทางเศรษฐกิจด้วย ซึ่งในมิติของพระใหญ่สู่การจัดการเศรษฐกิจชุมชน ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ สร้างอาชีพทำให้เกิดคุณภาพชีวิตที่เหมาะสม ทำให้เกิดการขับเคลื่อนต่อระบบเศรษฐกิจชุมชนรวมไปถึงการท่องเที่ยวชุมชนที่จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาพระพุทธศาสนาในภาพรวมด้วย จากแนวคิดสู่การปฏิบัติการสร้างพระใหญ่ของวัดม่วงชุม จังหวัดสิงห์บุรี ได้ก่อให้เกิดผลดีต่อระบบสังคมในองค์รวมในความหมาย คือ

สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว จังหวัด สิงห์บุรี 2561

ภาพที่ 3 สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จังหวัดสิงห์บุรี พ.ศ.2561
ที่มา: สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสิงห์บุรี (2564)

1. การส่งเสริมระบบเศรษฐกิจผ่านการสร้างพระ หมายถึง การสร้างพระทำให้เกิดการสะพัดของเงิน ในการก่อสร้างระบบ Real Estate เนื่องด้วยภาคการก่อสร้าง ถูกกระตุ้นด้วยกลไกของการก่อสร้าง นับแต่ค่าปูน ค่าช่าง ค่ารับเหมาก่อสร้าง เกิดการจ้างงานในท้องถิ่นชุมชน ทำให้เกิดการสะพัดของเงินที่นำมาก่อสร้าง นัยหนึ่งจากการสอบถามเจ้าอาวาสให้ข้อมูลสิ่งงบประมาณในการสร้างกว่า 50 ล้านบาท ดังนั้นแนวคิดในการก่อสร้างจึงเกิดขึ้นภายใต้กลไก ทำให้เงินหมุนเวียนระบบเศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นให้เกิดการขับเคลื่อนในภาพรวมจนกระทั่งกลายเป็นผลดีต่อระบบในองค์กร วัดทั่วประเทศ 4 หมื่นวัด มีรายงานการวิจัยที่สะท้อนออกมาว่าวัดส่วนใหญ่ มีรายได้ปีละ 1 หมื่นล้าน และในเงินจำนวนนี้ส่วนใหญ่หมดไปกับภาคการก่อสร้าง จากแนวคิดนี้สะท้อนให้เห็นว่าวัดเป็นภาคส่วนต่อการกระตุ้นภาคเศรษฐกิจในส่วนของภาคการก่อสร้างอีกด้านหนึ่งที่ปรากฏ รวมทั้งเป็นการกระจายรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่นนั้นผ่านการจ้างงาน สร้างงานด้วยเช่นกัน

2. การส่งเสริมระบบเศรษฐกิจผ่านการท่องเที่ยวพระใหญ่ วัด และศาสนา หมายถึง ส่งเสริมให้เกิดการขับเคลื่อนแนวคิดทางพระพุทธศาสนาต่อความเป็นพระใหญ่ เช่น การออกแบบการท่องเที่ยวแบบทัวร์วัดพระใหญ่ ดังปรากฏในหนังสือ Terence A. Harkin (2000) ในหนังสือ The Big Buddha Bicycle Race ที่ผู้เขียนเล่าประสบการณ์จากการท่องเที่ยวด้วยจักรยาน โดยแนวคิดคือการท่องเที่ยวพระใหญ่ในประเทศไทย ลาว และเวียดนามเป็นสำคัญ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดการท่องเที่ยวแบบมีกลุ่ม เช่น กลุ่มเจดีย์ กลุ่มพระธาตุ กลุ่มวัดที่โผล่กับปีเกิด ซึ่งเคยเกิดขึ้นมาแล้ว เป็นการจัดการท่องเที่ยวที่มีแนวคิดในเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนาเชื่อมกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น วัดพระนอนจักรสีห์ ตลาดน้ำโบราณบางระจัน อนุสรณ์สถานค่ายบางระจัน เกจิหลวงปู่แห้ว และพระใหญ่วัดพิบูลทอง (พระพุทธสุวรรณมงคล

มหามุนี) หรืออุทยานหลวงพ่отวดองค์ใหญ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วัดไชโยวรวิหาร พระใหญ่วัดม่วง จังหวัดอ่างทอง เส้นทางสายศาสนาไหว้พระท้าว ท้าวตลาดในเส้นทางดังกล่าวเกิด การรณรงค์เพื่อการท่องเที่ยวในส่วนของจัดการท่องเที่ยว ที่เข้าไปออกแบบทำให้เกิด การสัญจร กระตุ้นการท่องเที่ยวในภาพรวมไปคราวเดียวได้เที่ยวในหลายสถานที่ เป็นต้น เมื่อคน เดินทางเม็ดเงินก็ตามมา สอดคล้องกันงานของในเรื่อง อุไรวรรณ ไทรชมภู (2547) เรื่อง “การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเพื่อชุมชนบางกะเจ้า : ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” หรือในงาน กรณิกา คำดี (2015) ในงาน ศึกษาเรื่อง “วัดและศาสนสถานในมิติของการท่องเที่ยว” ภัชรภณ ฤทธิ์เต็ม (2556) ในงานวิจัย เรื่อง “รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรมในวัด” รสิกา อังกูร และคณะ (2546) ในงานเรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาและการเผยแผ่ศาสนาของวัดใน พระพุทธศาสนา กรณีศึกษาแหล่งการเรียนรู้ของวัดเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร” โดยงานส่วนใหญ่เสนอให้มีการเข้าไปจัดการการท่องเที่ยวหรือนำเสนอ รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบเพื่อก่อให้เกิดการขับเคลื่อนต่อกลไกในองค์กรของ ระบบการท่องเที่ยวในวัด และวัดพุทธศาสนาที่ก่อให้เกิดทั้งคุณค่าและมูลค่าของการจัดการใน องค์กรรวม

ภาพที่ 4 พระใหญ่วัดม่วงชุม วัดพิบูลทอง วัดพระนอนจักษ์ห์ จ.สิงห์บุรี และวัดม่วง จ.อ่างทอง
เส้นทางท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่อยู่ในแผนการท่องเที่ยวพระใหญ่ โดยสัมพันธ์กับระบบตลาด
ชุมชนในแต่ละวัด

ที่มา: travel.mthai.com (2563)

3. การส่งเสริมระบบเศรษฐกิจผ่านการค้าชุมชน หมายถึง เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาใน วัด ทำให้เกิดการซื้อขาย มีการจัดทำตลาดเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ทำให้คนในชุมชนมีอาชีพ มี รายได้ มีเม็ดเงินเข้ามาสะสม เพื่อการจัดซื้อ เมื่อมีคนเข้ามา ก็มีคนเข้ามาท่องเที่ยว มีคนมา จับจ่าย ใช้เงินจัดซื้อสิ่งของและการท่องเที่ยวตามแนวทางการท่องเที่ยว เน้นตลาดน้ำ ตลาดใน วัดพระใหญ่ เป็นต้น สิ่งที่เกิดไปสู่การขายในวัด เช่นผลิตภัณฑ์ชุมชน สินค้าที่ผลิตได้ในชุมชน รวมไปถึงการส่งเสริมให้เกิดอาชีพ เกิดรายได้ รวมทั้งกิจการจ้างงาน เม็ดเงินสะพัดจากการ ท่องเที่ยวในองค์กรรวมของประเทศ พอไประดับจังหวัด ทำให้คุณภาพชีวิตของชาวพุทธเกิดผล ในทางปฏิบัติที่ดี ดังปรากฏในงานของ กอบกาญจน์ เหริญทอง (2556) “ปัจจัยที่มีผลต่อ พฤติกรรมการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” หรืองานของ ประกอบศิริ

ภักดีพินิจ (2551) “การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาการท่องเที่ยวทางน้ำ ชุมชนริมคลอง เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร” ที่เสนอมุมมองของการเข้าไปจัดการการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมหรือกระตุ้นการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ รวมไปถึงงานของกุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา (2555) ในงานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว : กรณีศึกษา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี” ที่สะท้อนถึงการจัดการท่องเที่ยวสัมพันธ์กับการจัดสรรผลประโยชน์ ดังนั้นระบบตลาดการค้าชุมชนในวัดพระใหญ่กรณีวัดม่วงชุม จึงเป็นการจัดสรรผลประโยชน์ร่วมกันของชุมชนทำให้เกิดการค้าขายระหว่างชุมชนร่วมกัน

จากแนวทางเศรษฐกิจชุมชนผ่านทัศนะทางศาสนาเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าแนวทางดังกล่าวนอกเหนือจากจะเป็นการรักษาและส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเรื่องหลักคำสอนแนวทางพระพุทธศาสนาแล้ว ยังจะเป็นแนวทางในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ กระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนให้เกิดการขับเคลื่อนและส่งต่อไปข้างหน้าได้

ในส่วนของวัดม่วงชุมแนวคิดในเรื่องการจัดสร้าง ทำให้เห็นแนวคิดในเรื่องความกตัญญู อุทิศให้กับปียะชน “ชาวบ้านบั้งระจัน” ในประวัติศาสตร์ชุมชนปกป้องตัวเองในอดีตนับแต่ครั้งอยุธยา รวมไปถึงเป็นการสะท้อนคิดตามหลักพุทธศาสนาในเรื่อง “พุทธานุสติ” การระลึกถึงพระพุทธเจ้า ทั้งเพื่อเป็นการสืบศาสนา ผ่านแนวคิดที่ว่า “**ใช้พระใหญ่เลี้ยงพระน้อยตามคติหลวงพ่อแพ วัดพิกลทอง**” (พระมหาจินตวัฒน์ จารุวฑฒโน, 2560) ในส่วนของการจัดการท่องเที่ยวที่เกิดจากพระใหญ่ ทางจังหวัดสิงห์บุรีมีพระใหญ่อยู่แล้ว อาทิ วัดพระนอนจักรสีห์ พระพุทธรูปใหญ่ วัดพิกลทอง ดังนั้นแนวคิดในการสร้างด้วยเห็นว่า

“...จังหวัดสิงห์บุรี ควรมีพระใหญ่สร้างขึ้นใหม่ ควรเป็นพระสิงห์จึงได้สร้างพระพุทธรูปสิงห์ หน้าตัก 21 เมตรสูง 37 เมตร เพื่อส่งเสริมให้เกิดเป็นการจัดการการท่องเที่ยวอีกหนึ่งในจังหวัดสิงห์บุรี แต่ในอีกมุมหนึ่งก็ควรมีแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้วางแผนอย่างเป็นระบบ มีนัยของการสื่อคำสอน สื่อคุณภาพชีวิต และการท่องเที่ยวที่ผ่านกระบวนการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อชนิดต่าง ๆ อย่างเป็นระบบด้วย อาทิ รายการทีวีรวมทั้งประสานร่วมกับโครงการทัวร์ ทำบุญแก้ววัดขององค์การขนส่งมวลชน (ขสมก) ในเขต 1 บางเขน เขต 3 สมุทรปราการ ร่วมกับโปรแกรมการท่องเที่ยวในเส้นทางสายการท่องเที่ยวด้วย ช่องทางการประชาสัมพันธ์ใช้การสื่อสารผ่านระบบสื่อทีวีและสื่อออนไลน์ ผ่านสื่อโซเชียล ทางเพจ เพื่อให้มีบุคคลได้เห็นวัดมากขึ้น เชิญช่างภาพ ที่ถ่ายภาพได้สวยงามมาถ่ายภาพพระสิงห์ แล้วนำไปลงเพจ ให้ช่างภาพช่วยลง จนวัด ได้รับ คัดเลือก เป็นวัดสวย ในเมืองไทยไปมาแล้ว จากเพจวัดสวยเมืองไทยไปมาแล้ว นอกจากนี้ยัง ได้ขึ้นในเพจ unseen Tour Thailand ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยว มาท่องเที่ยวในวันเสาร์อาทิตย์ มาก

พอสมควร ซึ่งต่างจาก สมัยก่อน ไม่มีผู้มาเที่ยวเลยส่งผลให้ มีการค้าขายมีร้านค้าและมีรายได้จากการทำบุญเข้าวัด ในการสร้างพระใหญ่..ใช้หลักแนวคิดของความศรัทธาว่าถ้าบุคคลทั้งหลาย เห็นพระใหญ่ จากที่ไกล ย่อมเกิดความศรัทธาเลื่อมใส หรือ แม้มีความทุกข์ เห็นองค์พระ ก็คลายทุกข์ได้...”

นอกจากนี้ในการท่องเที่ยวยังสามารถเชื่อมโยงไปยังจุดต่าง ๆ อาทิ "ตึกเก่ายุคโคโลเนียล" ศิลปะยุคโคโลเนียล หรือยุคล่าอาณานิคมของประเทศแถบตะวันตก ได้ปรากฏให้เห็นในจังหวัดสิงห์บุรีช่วงรัชกาลที่ 5 ซึ่งได้สร้างศาลจังหวัดและศาลากลางจังหวัดขึ้นเมื่อ ร.ศ. 129 หรือ พ.ศ. 2453 หรือค่ายบางระจันท์ ในความหมายคือส่งเสริมให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวทั้งระบบ ที่ส่งเสริมให้เป็นทั้งคุณค่าทางศาสนา องค์กรความรู้ทางศาสนา และจริยธรรมทางศาสนาส่งต่อไปเป็น มูลค่าทางเศรษฐกิจ อันมีผลต่อการพัฒนาสังคมในองค์ได้ด้วยเช่นกัน (พระมหาจันทวัฒน์ จารุพฒโน, 2560)

ดังนั้นแนวคิดที่สำคัญของการสร้างพระใหญ่ คือวัดได้ประโยชน์ในเชิงของการสื่อสารสาธารณะด้วยภาพลักษณ์ทางศาสนาและพัฒนาไปเป็นองค์ความรู้ต่อพระพุทธศาสนาและการศึกษาในเชิงปัจเจกบุคคล และในเวลาเดียวกันวัดได้ทำหน้าที่เชื่อมกับชุมชนสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ร่วมกัน ทำให้เกิดการขับเคลื่อน เศรษฐกิจในระดับบุคคลกับการมาประกอบอาชีพ สร้างการค้าขายในเชิงบุคคล และพัฒนาไปเป็นรายได้แบบเชื่อมต่อกับชุมชนอื่น ๆ และที่สำคัญทำให้เกิดการขับเคลื่อนในองค์รวมต่อการประกอบธุรกิจกรรมทางเศรษฐกิจอันเป็นผลได้และผลร่วมของการสร้างพระใหญ่ด้วย

ภาพที่ 6 ร้านค้าชุมชนกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนในเขตวัดม่วงชุม จังหวัดสิงห์บุรี
ที่มา: ผู้เขียน (2561)

สรุป

จากแนวคิดในเรื่องการสร้างพระพุทธรูปใหญ่วัดม่วงชุม มีฐานคิดเป็นคติความเชื่อในเรื่องพุทธบูชา เป็นอุทเทสิกเจดีย์ที่จัดทำ จัดสร้างขึ้นเพื่อเป็นสิ่งเคารพพระหนึ่งพระพุทธรูปเจ้าเป็นตัวแทน เป็นพุทธบูชาเพื่อสืบทอดปฏิบัติในความเป็นพระพุทธรูปศาสนาดังปรากฏในปัจจุบันเมื่อสร้าง

พระพุทธรูปเสร็จแล้ว ส่งผลเป็นภาคต่อให้เกิดรายได้ที่เกิดจากการสร้างงาน เกิดการท่องเที่ยวเชิงศาสนา รวมไปถึงการจัดตั้งตลาดชุมชนที่มีเป้าหมายเพื่อให้นักเที่ยวแสวงบุญ ท่องเที่ยวของชาวพุทธ และนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจาริกแสวงบุญ เกิดการจับจ่าย เกิดการใช้สอยในผลิตภัณฑ์ชุมชน การสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นในชุมชน และสิ่งที่เกิดขึ้น เมื่อมีคนเข้ามาทำกับมาศึกษา เรียนรู้และสัมผัสความเป็นพระพุทธศาสนาผ่านพระใหญ่ มีการให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนา ส่งเสริมให้เกิดความรู้ เกิดความศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่องเพื่อประโยชน์ของพระพุทธศาสนาเป็นสำคัญ รวมไปถึงก่อให้เกิดการขับเคลื่อนต่อความเป็นพระพุทธศาสนาในภาพรวมจนกระทั่งปัจจุบัน จากรุ่นสู่รุ่นจากคนสู่คน ไปจนกลายเป็นกลไกของการส่งเสริมและเรียนรู้พระพุทธศาสนาอย่างเหมาะสม

อ้างอิง

- กอบกาญจน์ เจริญทอง. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม (สารนิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.
- กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา. (2555). การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว : กรณีศึกษา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดสิงห์บุรี (ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการจัดการทั่วไป). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กรรณิกา คำดี. (2015). วัดและศาสนสถานในมิติของการท่องเที่ยว. วารสารบัณฑิตศึกษา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 4(2), 175-191.
- ณกมล ขาวปลายนา. (2544). มิติสารัตถจากภูมิปัญญาไทยสู่ปัญญาธรรม : ข้อพิจารณาเชิงปรัชญาเกี่ยวกับพุทธศิลป์สมัยสุโขทัย. วารสารศรีปทุมปริทัศน์, 1(1), 67-79.
- ประกอบศิริ ภักดีพิณิจ. (2551). รายงานการวิจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาการท่องเที่ยวทางน้ำชุมชนริมคลอง เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ภัทรบด ฤทธิ์เต็ม. (2556). รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรมในวัด. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระศรีสุทธีพงศ์ (สมส่วน). (2560). พระเจดีย์ : การบูชาในพระพุทธศาสนา . วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 2(1), 35-45.
- พิริยะ ไกรฤกษ์. (2551). ลักษณะไทยพระพุทธปฏิมาอัตลักษณ์พุทธศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- รติกา อังกูร และคณะ. (2546). รูปแบบการจัดการศึกษาและการเผยแผ่ศาสนาธรรมของวัดในพระพุทธศาสนา กรณีศึกษาแหล่งการเรียนรู้ของวัดเชตุพนวิมลมังคลารามราช

- วรมหาวิหารกรุงเทพมหานคร (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.).
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสิงห์บุรี. (2560). *ข้อมูลจังหวัดสิงห์บุรี : เขตพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนกลาง*. สืบค้น 5 มกราคม 2561, จาก <https://singburi.mots.go.th>
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสิงห์บุรี. (2564). *สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จังหวัดสิงห์บุรี พ.ศ.2561*. สืบค้น 15 กันยายน 2564, จาก https://singburi.mots.go.th/graph_views.php?graph_id=25
- อุไรวรรณ ไทรชมภู. (2547). *การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเพื่อชุมชนบางกะเจ้า: ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- พระมหาจินตวัฒน์ จารุขพัฒน์. (2560). *รายการส่องธรรม ช่อง 5 : กิจกรรมจากวัดม่วงชุม ตำบลไม้ดัดอำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี*. สืบค้น 24 ธันวาคม 2560. จาก <https://www.youtube.com/watch?v=wnZ5ndRAiC0>
- พระมหาจินตวัฒน์ จารุขพัฒน์. (2560, 21 ธันวาคม). *เจ้าอาวาสวัดม่วงชุม จังหวัดสิงห์บุรี [สัมภาษณ์]*.
- Christian Frei. (2005). *The Giant Buddhas . Documentary, Switzerland*. Retrieved December 30, 2019, From <http://www.giantbuddhas.com/en/downloads/dossier.pdf>
- Sarah J. H. (2007). *Living Buddhist Statues in Early Medieval and Modern Japan*, New York. Retrieved December 30, 2019, From http://www.khamkoo.com/uploads/9/0/0/4/9004485/living_buddhist_statues_in_early_medieval_and_modern_japan__2007.pdf
- Jiaming, L., & Chunjing, Z. R. (2008). *Protecting and Transmitting the Tangible and Intangible Buddhist Spirit of Leshan Giant Buddha*. Retrieved December 30, 2019. From https://www.icomos.org/quebec2008/cd/toindex/77_pdf/77-L8qG-142.pdf
- Unesco. (1956). *Twenty-Five centuries of Buddhist Art and Culture*. Retrieved December 30, 2019. From <http://unesdoc.unesco.org/images/000689/00068910eo.pdf>
- Quanyu, W. & Sascha, P. (2013). *Scientific analysis of a Buddha attributed to the Yongle period of the Ming dynasty*. Retrieved December 30, 2019. From https://www.britishmuseum.org/pdf/BMTRB_7_Wang_and_Priewe.pdf

ภาคผนวก

คำแนะนำสำหรับผู้แต่ง

รูปแบบเอกสารอ้างอิงวารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหารคน

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือสามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาจนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม - ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การอ้างอิงต้นเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยระบุชื่อ-นามสกุล ตามด้วย วงเล็บเปิด-ปิด แล้วระบุปีที่ตีพิมพ์ เช่น ...สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎา แซ่หลี่ (2562) เป็นต้น

2. การอ้างอิงท้ายเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้ วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถา พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์/เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า มาด้วย ตัวอย่างเช่น

“ดูกรภิกษุทั้งหลาย จักร 4 ประการนี้ เป็นเครื่องเป็นไปแก่มนุษย์และเทวดาผู้ประกอบเป็นเครื่องที่มนุษย์และเทวดาประกอบแล้ว ย่อมถึงความเป็นผู้ใหญ่และความไพบูรณ์ในภพะทั้งหลายต่อกาลไม่นานนัก” (อง.จตุกก. 21/31/37) เป็นต้น

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, 2560)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (พระมหาสุณันท์ สุนนโท และเกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, 2560)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (อิติวดี หมั่นมีและคณะ, 2560)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกันหรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคนให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงปัจจุบันมากที่สุด

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Keown, 2010)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองราย โดยใช้เครื่องหมายแอมป์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Hersey & Blanchard, 2010)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Kaiser et al., 2010)

เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา ทุกเล่มให้อ้างอิงท้ายเล่มด้วยรูปแบบเดียวกันดังนี้
ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎก อรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
_____. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ
ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.
พระมหาสุทนต์ อากาศโร. (2548). เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.
James, C. (2013). *Office markets & public policy*. Chichester, West Sussex: Wiley.

(3) บทความในหนังสือ
ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ(บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง.// (เลขหน้าที่อ้าง).// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.
พระสุกิจ จุจฺฉินโณ. (2559). การสร้างความคิดนามธรรมในวัฒนธรรมไทย. ใน ปวิตร ว่องวิระ, ทัศนวิทย์ และวิวิทย์ของการวิจัยวัฒนธรรม. (น. 112). กรุงเทพฯ: อัมรินทร์.

(4) บทความในวารสาร
ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร, // ปีที่(ฉบับที่), // เลขหน้าแรกที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.
ธิดาภูมิ หนัณมี. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 3(1), 25-31.

(5) บทความในสารานุกรม

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน/ชื่อสารานุกรม// (เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง).

วุฒิชัย มูลศิลป์. (2549). กฎหมายตราสามดวง. ใน สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย (เล่ม 1, อักษร ก, น. 12-16).

(6) หนังสือพิมพ์

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์, วันที่/เดือน).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, // เลขหน้า.

สุชาติ เผือกสกนธ์. (2549, 9 มิถุนายน). ประชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น. 13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์// (ระดับวิทยานิพนธ์ สาขาวิชา).// สถานที่พิมพ์:// สำนักพิมพ์.

พระปลัดสมพงษ์ กวีวิโส (हररररर). (2558). รูปแบบการบริหารจัดการวัดเพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) รายงานการวิจัย

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง.// (รายงานผลการวิจัย).// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

พระมหากษฏา กิตติโสภโณ. (2562). รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับวัยรุ่นไทยยุคใหม่ตามหลักพุทธธรรม ผ่านกลไกการขับเคลื่อนโครงการคลินิกคุณธรรมของพระธรรมวิทยากร (รายงานผลการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(9) สัมภาษณ์

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (ปีที่สัมภาษณ์, วัน เดือน).// ตำแหน่ง// [บทสัมภาษณ์].

พระปลัดระพิน พุทธิสารโ. (2559, 5 กุมภาพันธ์). อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย [บทสัมภาษณ์].

(10) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// สืบค้น วัน เดือน ปี, // จาก/แหล่งที่มาของข้อมูล.

ธรรมะไทย. (2560). พระพุทธศาสนาในประเทศไทย. สืบค้น 20 มีนาคม 2560, จาก <http://www.dhammathai.org/thailand/thailand.php>

Buddhism Meditation Triratna Find us Community. (2017). Who Was The Buddha?. Retrieved March 20, 2017, from <https://thebuddhistcentre.com/text/who-was-buddha>

(11) ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อเรื่อง.//(พ.ศ.,วันที่ เดือนที่ประกาศ).//ราชกิจจานุเบกษา.//เล่ม ตอน.//หน้า.

ข้อกำหนดกรมตำรวจ เรื่อง กำหนดชื่อและประเภทของวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทและ
ประเภทของรถที่ใช้เจ้าพนักงานมีอำนาจตรวจสอบผู้ขับขี่. (2537, 13 กรกฎาคม).
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 111 ตอนพิเศษ 30 ง. หน้า 31.

(12) หนังสือพิมพ์

ผู้แต่ง.//(ปีพิมพ์, วัน เดือน).//ชื่อบทความ.//ชื่อหนังสือพิมพ์.//น. หรือ p. หรือ pp.
เลขหน้า.

ไทยรัฐ. (2548, 19 เมษายน). เขียวพระสอนศีลธรรม. ไทยรัฐ. น. 3.

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย (8-15 หน้า)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (16 pt) (ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (ไทย) (16 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (ไทย) (16 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (16 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (อังกฤษ) (16 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียนหลัก (ไทย) (16 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (16 pt)

E-mail:

บทคัดย่อ (16 pt) (ไม่เกิน 250 คำ)

(16 pt) บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

ประเภทของการวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ (16 pt) เช่น พระพุทธศาสนา; การบริหารจัดการเชิงพุทธ; นวัตกรรม

Abstract (16 pt) (แปลตามภาษาไทย)

(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as: Buddhism; Buddhist Management; Innovation

บทนำ (16 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า และเขียนให้ครอบคลุมทุกประเด็น)

(16 pt) กล่าวถึงความเป็นมาของเรื่องที่ทำกรวิจัยครั้งนี้ ว่ามีความเป็นมาอย่างไรบ้าง พร้อมทั้งอ้างอิงที่มาของข้อมูลนั้นอย่างถูกต้อง

.....

.....

.....

(16 pt) กล่าวถึงปัญหาที่นำมาสู่การวิจัย ให้ตรงประเด็นกับเรื่องที่วิจัยและเชื่อมโยงกับพื้นที่วิจัย ปัญหานั้นเป็นปัญหาที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปและต้องการได้รับการแก้ไข นำเสนอผลงานวิจัยที่ผู้อื่นได้เคยศึกษาไว้แล้ว พร้อมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

.....

.....

.....

(16 pt) ทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้และหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย พร้อมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

.....

.....

.....

(16 pt) สรุปเพื่อเชื่อมโยงไปสู่คำถามและวัตถุประสงค์การวิจัย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

วัตถุประสงค์การวิจัย (16 pt)

1. (16 pt)
2. (16 pt)
3. (16 pt)

วิธีดำเนินการวิจัย (16 pt)

(16 pt) เขียนให้ครอบคลุม 5 หัวข้อ ได้แก่ 1. รูปแบบของการวิจัย, 2. ประชากร, กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, 3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ), 4. การเก็บรวบรวมข้อมูล (ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ), 5. การวิเคราะห์ข้อมูล (ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ) และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย (16 pt) (เขียนให้ครบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้)

(16 pt) ผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

คำอธิบายภาพ

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

คำอธิบายตาราง

อภิปรายผลการวิจัย (16 pt)

(16 pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ (ค้นพบอะไร สะท้อนให้เห็นถึงอะไร สอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของใคร พร้อมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

องค์ความรู้จากการวิจัย (16 pt)

(16 pt) ระบุองค์ความรู้ที่ค้นพบจากการวิจัยหรือสังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดล และโมเดลมีที่มาจากฐานคิดของแนวคิดหรือทฤษฎีใดอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

ข้อเสนอแนะ (16 pt)

(16 pt) นำเสนอข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย อาทิเช่น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ และหรือข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป เป็นต้น.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (16 pt)

(16 pt).....รูปแบบการอ้างอิงท้ายเรื่องใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบ American Psychological Association (APA) จำนวนการอ้างอิงในเนื้อหาและท้ายเรื่องต้องตรงกัน.....

จิตวุฒิ หมั่นมี. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. วารสารสหวิทยาการ นวัตกรรมปริทรรศน์, 3(1), 25-31.

พระมหาสุหิตย์ อาภากร. (2548). เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วุฒิชัย มูลศิลป์. (2549). กฎหมายตราสามดวง. ใน สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย (เล่ม 1, อักษร ก, น. 12-16).

สุชาติ เผือกสกนธ์. (2549, 9 มิถุนายน). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น. 13.

James, C. (2013). *Office markets & public policy*. Chichester, West Sussex: Wiley.

Sample of Original Research Article Preparation

NAME OF RESEARCH ARTICLE (ENGLISH) (20 pt)

Name of Research Article (Thai) (16 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (English) (16 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (Thai) (16 pt)

Affiliation of the main author (English) (16 pt)

Affiliation of the main author (Thai) (16 pt)

E-mail:

Abstract (16 pt) (Not more than 250 words)

(16 pt) Objectives of this research were: 1.....
2..... and 3..... Populations and sample, research tools, Data collection,
Data analysis, Statistics used for data analysis, Findings were as follows: (present
only the most interesting research findings).....

.....
.....
.....
.....
.....

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as Buddhism, Buddhist Management, Innovation

Abstract (Thai) (16 pt) (Not more than 300 words)

(16 pt) consistent with Thai abstract.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Keywords: (Thai)

Introduction (16 pt) (should not be more than 4 paragraphs)

(16 pt) mention background of the research topic with brief history as how the topic develops with correct references.....

.....

.....

.....

(16 pt) mention problems leading to research directly to the point of the research and relate the matter to locations in which research is conducted on the common problems generally accepted and want them to be solved.....

.....

.....

.....

(16 pt) Review related at least 2 concepts and theories to be used as guideline for the research and/or theories related to the research topic with correct references of data sources.....

.....

.....

.....

(16 pt) Conclude to connect the matters to research questions and objectives of the research.....

.....

.....

.....

.....

Research Objectives (16 pt)

- 1..... (16 pt)
- 2..... (16 pt)
- 3..... (16 pt)

Methodology (16 pt)

(1.6 pt) Write to cover 5 sub-headlines: Research design, Populations and Samples and Key Informants, Research Instrument (quantitative and qualitative), Data Collection, (quantitative and qualitative) Data analysis (quantitative and qualitative), Statistics used to analyzed the data.

[illegible]

Results (16 pt) (Present to cover all set objectives)

(16 pt) results of the research answer all objectives

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary-ruled notebook paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Figure 1: (Name of the figure, if any))

Source: mention the name of the source

Figure captions

.....

.....

.....

.....

.....

Table 1 (Name of table, if any)

Table explanation

.....

.....

.....

Discussion (16 pt)

(16 pt) Discuss the research findings according to the research objectives (what is discovered? what is reflected? Is it related to at least two topics of the reviewed research works in chapter 2. Discuss them all with references of data sources.....

Body of knowledge (16 pt)

(16 pt) Point out the body of knowledge or achievement from the research work. Synthesize the knowledge in form of a model/ Model structure that is concise and easy to understand.....

Recommendations (16 pt)

(16 pt) Summarize all research findings in brief, concise and to the point with recommendations derived from the research work as to use the research results and recommendation for further research.....

References (16 pt)

(1.6 pt) Format of reference is name-year as of American Psychological Associate (APA) References in contents and at the end must be consistent.

This image shows a full page of a handwriting practice worksheet. It consists of multiple rows of horizontal dashed lines spaced evenly down the page, providing a guide for letter height and placement. The background is plain white, and there are no margins or additional markings.

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ (8-15 หน้า)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (16 pt) (ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (ไทย) (16 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (ไทย) (16 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (16 pt), ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนร่วม (อังกฤษ) (16 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียนหลัก (ไทย) (16 pt)

หน่วยงานต้นสังกัดผู้เขียนหลัก (อังกฤษ) (16 pt)

E-mail:

บทคัดย่อ (16 pt) (ไม่เกิน 250 คำ)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ (16 pt) เช่น พระพุทธศาสนา; การบริหารจัดการเชิงพุทธ; นวัตกรรม

Abstract (16 pt) (แปลตามภาษาไทย)

(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as: Buddhism; Buddhist Management; Innovation

บทนำ (16 pt)

(16.pt) เขียนบทพจนานุกรมแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาเป็นฐานคิดในวิพากษ์ประเด็นต่างๆใน การเขียนบทความวิชาการ

[illegible]

เนื้อหา (16 pt)

(16 pt)

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

คำอธิบายภาพ

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

คำอธิบายตาราง

សរុប (16 pt)

(16 pt).

เอกสารอ้างอิง (16 pt)

(16 pt).....รูปแบบการอ้างอิงท้ายเรื่องให้วิธีการอ้างอิงระบับนาม-ปี ตามรูปแบบ American Psychological Association (APA) จำนวนการอ้างอิงในเนื้อหาและท้ายเรื่องต้องตรงกัน.....

Sample of Original Academic Article Preparation

NAME OF ACADEMIC ARTICLE (ENGLISH) (20 pt)

Name of Academic Article (Thai) (16 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (English) (16 pt)

Name and Last name of main author, co-authors (Thai) (16 pt)

Affiliation of the main author (English) (16 pt)

Affiliation of the main author (Thai) (16 pt)

E-mail:

Abstract (16 pt) (Not more than 250 words)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words (16 pt) such as Buddhism, Buddhist Management, Innovation

Abstract (Thai) (16 pt) (Not more than 300 words)

(16 pt) consistent with Thai abstract

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: (Thai)

Introduction (16 pt)

(16 pt).

Content (16 pt)

(16 pt)

Figure 1: (Name of the figure, if any))

Source: mention the name of the source

Figure captions

Table 1 (Name of table, if any)

Table explanation

Conclusion (16 pt)

(16 pt).

[illegible]

References (16 pt)

(1.6 pt) Format of reference is name-year as of American Psychological Association (APA) References in contents and at the end must be consistent.

[illegible]